

Брюксел, XXX г.
[...] (2013) XXX draft

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЯ

Образец на оперативни програми по цел „Инвестиции за растеж и работни места“

към

РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № .../... НА КОМИСИЯТА

за установяване на правила съгласно Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, по отношение на образца на оперативни програми по цел „Инвестиции за растеж и работни места“ и съгласно Регламент (ЕС) № 1299/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно специални разпоредби за подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие по цел „Европейско териториално сътрудничество“ по отношение на образца на програми за сътрудничество по цел „Европейско териториално сътрудничество“

Съдържание

РАЗДЕЛ 1	стратегия за приноса на оперативната програма за осъществяване на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване.....	10
1.1.	Стратегия за приноса на оперативната програма за осъществяване на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване ..	11
1.1.1.	Описание на стратегията на програмата за принос за изпълнението на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване.....	11
1.1.2.	Обосновка на избора на тематични цели и съответстващите им инвестиционни приоритети предвид споразумението за партньорство въз основа на набелязаните регионални и когато е уместно — национални нужди, включително необходимостта от справяне с предизвикателствата, посочени в съответните препоръки за отделните държави, приети съгласно член 121, параграф 2 отДФЕС, и относимите препоръки на Съвета, приети съгласно член 148, параграф 4 отДФЕС, като се взема предвид предварителната оценка.....	25
1.2.	Обосновка на разпределението на финансовите средства	30
РАЗДЕЛ 2	Приоритетни оси.....	43
2.А	Описание на приоритетните оси, различни от техническа помощ.....	43
2.А.1	Приоритетна ос 1	43
2.А.2.	Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)	43
2.А.3	Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза.....	45
2.А.4	Инвестиционен приоритет 1.1.....	45
2.А.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	45
2.А.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	50
2.А.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	55
2.А.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери	55
2.А.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	57
2.А.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно).....	58
2.А.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	59
2.А.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони.....	60

2.A.4	Инвестиционен приоритет 1.2.....	60
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	61
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	65
2.A.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	74
2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери	74
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	77
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно).....	78
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	79
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони	80
2.A.4	Инвестиционен приоритет 1.3.....	81
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	81
2.A.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	92
2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери	92
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	94
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно).....	95
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	95
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони	96
2.A.4	Инвестиционен приоритет 1.4.....	96
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	97
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	100
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	104
2.A.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	111

2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери ...	111
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	114
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно).....	115
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	116
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони	117
2.A.4	Инвестиционен приоритет 1.5	117
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	118
2.A.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	125
2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери ...	125
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	128
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно).....	129
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	130
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони	131
2.A.7	Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7	131
2.A.8	Рамка на изпълнението	133
2.A.9	Категории интервенции	137
2.A.10	Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)	138
2.A.1	Приоритетна ос 2	139
2.A.2.	Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)	140
2.A.3	Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза... ..	140
2.A.4	Инвестиционен приоритет.....	140
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	141

2.A.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	149
2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери ...	149
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	151
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)	152
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	153
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони	154
2.A.7	Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7	154
2.A.8	Рамка на изпълнението	156
2.A.9	Категории интервенции	159
2.A.10	Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)	160
2.A.1	Приоритетна ос 3	161
2.A.2.	Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)	161
2.A.3	Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза ...	161
2.A.4	Инвестиционен приоритет	162
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	162
2.A.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	168
2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери ...	168
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	170
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)	171
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	172
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони	173
2.A.7	Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7	173

2.A.8	Рамка на изпълнението	175
2.A.9	Категории интервенции	178
2.A.10	Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)	179
2.A.1	Приоритетна ос 4	179
2.A.2.	Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)	180
2.A.3	Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза... ..	180
2.A.4	Инвестиционен приоритет.....	181
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	181
2.A.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	188
2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери ...	188
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	190
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно).....	191
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	191
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони	193
2.A.7	Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7	193
2.A.8	Рамка на изпълнението	195
2.A.9	Категории интервенции	198
2.A.10	Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)	199
2.A.1	Приоритетна ос 5	199
2.A.2.	Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)	200
2.A.3	Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза... ..	200
2.A.4	Инвестиционен приоритет.....	201
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	201

2.A.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	209
2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери ...	209
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	212
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)	214
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	214
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони	215
2.A.7	Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7	216
2.A.8	Рамка на изпълнението	217
2.A.9	Категории интервенции	220
2.A.10	Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)	221
2.A.1	Приоритетна ос 6	222
2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери ...	230
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите	232
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)	233
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	233
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони	234
2.A.7	Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7	235
2.A.8	Рамка на изпълнението	236
2.A.9	Категории интервенции	239
2.A.10	Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)	240
2.A.1	Приоритетна ос 7	240

2.A.2.	Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)	241
2.A.3	Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза...	241
2.A.4	Инвестиционен приоритет.....	242
2.A.5.	Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати	242
2.A.6.	Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет	248
2.A.6.1	Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери ...	248
2.A.6.2	Ръководни принципи за подбора на операциите.....	250
2.A.6.3	Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно).....	251
2.A.6.4	Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)	251
2.A.6.5	Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони.....	252
2.A.7	Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7.....	252
2.A.8	Рамка на изпълнението	254
2.A.9	Категории интервенции.....	257
2.A.10	Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)	258
2.Б	Описание на приоритетните оси, засягащи техническа помощ	259
2.Б.1	Приоритетна ос 8.....	259
2.Б.2	Обосновка за определяне на приоритетна ос, включваща повече от една категория региони (където е приложимо).....	259
2.Б.3	Фонд и категория региони (повтаря се за всяка комбинация в рамките на приоритетната ос).....	260
2.Б.4	Специфични цели и очаквани резултати	260
2.Б.5	Показатели за резултатите.....	261
2.Б.6	Действия, които ще получат подкрепа, и очакваният им принос за постигането на специфичните цели (по приоритетни оси).....	262
2.Б.6.1	Описание на действията, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели.....	262
2.Б.6.2	Показатели за изпълнението, които се очаква да допринесат за постигане на резултатите (по приоритетни оси).....	264
2.Б.7	Категории интервенции (по приоритетни оси).....	266

РАЗДЕЛ 3	План за финансиране.....	267
3.1	Финансови бюджетни кредити от всеки фонд и суми за резерва за изпълнение	267
3.2	Общи финансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране (в евро).....	270
РАЗДЕЛ 4	Интегриран подход за териториално развитие.....	278
4.1	Ръководено от общностите местно развитие (когато е целесъобразно).....	280
4.2	Интегрирани действия за устойчиво градско развитие (когато е целесъобразно)	280
4.3	Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) (когато е целесъобразно)	284
4.4	Уредба за междурегионалните и транснационалните действия в рамките на оперативната програма с бенефициери, намиращи се в поне още една държава членка (когато е целесъобразно).....	285
4.5	Принос на планираните действия по програмата за осъществяване на макрорегионални стратегии и стратегии за морските басейни в зависимост от потребностите на програмния район, посочени от държавата членка (когато е целесъобразно).....	286
РАЗДЕЛ 5	Специфични потребности на географски райони, които са най-тежко засегнати от бедност, или на целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване (когато е целесъобразно).....	288
5.1	Географски райони, които са най-тежко засегнати от бедност/целеви групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване	288
5.2	Стратегия за работа по специалните потребности на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност /целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване, и когато е приложимо — принос за прилагането на интегрирания подход, определен в споразумението за партньорство	289
РАЗДЕЛ 6	Специфични потребности на географските райони, които страдат от тежки и постоянни неблагоприятни природни и демографски условия (когато е целесъобразно).....	292
РАЗДЕЛ 7	Органи и организации, които отговарят за управлението, контрола и одита и роля на съответните партньори.....	293
7.1	Съответни органи и организации.....	293
7.2	Привличане на съответните партньори.....	293
7.2.1	Предприети действия за привличане на съответните партньори в подготовката на оперативната програма и ролята на партньорите в изпълнението, мониторинга и оценката на програмата	293
7.2.2	Глобални субсидии (за ЕСФ, когато е целесъобразно)	297
7.2.3	Отпускане на средства за изграждане на капацитет (за ЕСФ, когато е уместно)	298
РАЗДЕЛ 8	Координация между фондовете, ЕЗФРСР и ЕФМД и координация с други инструменти за финансиране, национални и на Съюза, както и с ЕИБ	298

РАЗДЕЛ 9	Предварителни условия.....	303
9.1	Предварителни условия.....	303
9.2	Описание на действията за изпълнение на предварителните условия, отговорните органи и графика	320
РАЗДЕЛ 10	Намаляване на административната тежест за бенефициентите.....	323
РАЗДЕЛ 11	Хоризонтални принципи	326
11.1	Устойчиво развитие.....	326
	Съответствие на ОПРР 2014-2020 с насоките за интеграция на политиката по околна среда (ПОС) и политиката по изменение на климата (ПИК).....	326
11.2	Равни възможности и недопускане на дискриминация.....	327
11.3	Равенство между половете	328
РАЗДЕЛ 12	Отделни елементи.....	330
12.1	Големи проекти, които ще бъдат изпълнявани в рамките на програмния период	330
12.2	Рамка на изпълнението на оперативната програма.....	330
12.3	Съответни партньори, участващи в подготовката на програмата	333

CCI	<0.1 type="S" maxlength="15" input="S" "SME"> ¹
Наименование	Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.
Версия	4
Първа година	2014
Последна година	2020
Допустими от	2014
Допустими до	2023
Номер на решението на ЕК	
Дата на решението на ЕК	
Номер на решението за изменение на държавата членка	
Дата на решението за изменение на държавата членка	
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	
Региони по NUTS в рамките на оперативната програма	Северозападен, Североизточен, Северен централен, Югоизточен, Южен централен, Югозападен

РАЗДЕЛ 1 СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИНОСА НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА НА СЪЮЗА ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН, УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ И ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКО, СОЦИАЛНО И ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ

(Позоваване: член 27, параграф 1 и член 96, параграф 2, първа алинея, буква а) от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета)²

¹ Легенда за характеристиките на полета:
вид: N = брой, D = дата, S = низ, C = отметка, P = процент, B = булев параметър
решение: N = не е част от решението на Комисията за одобрение на оперативната програма
входящи данни: M = ръчно, S = подбор, G = генерирани от системата
Максимален брой символи, включително интервали – „максимална дължина“.
СП – Y = Елементът може да бъде обхванат единствено от споразумението за партньорство
ТП – NA = не се прилага за оперативни програми, предназначени изключително и само за техническа помощ
ИМЗ – NA = не се прилага за оперативни програми, предназначени изключително и само за инициативата за младежка заетост
МСП = прилага се също и за програмите за съвместни финансови инструменти за секюритизация за МСП, които се изпълняват от ЕИБ.

1.1. Стратегия за приноса на оперативната програма за осъществяване на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване

1.1.1. Описание на стратегията на програмата за принос за изпълнението на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване.

<1.1.1 type="S" maxlength="70 000" input="M">

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 е интегрирана оперативна програма, насочена към постигане на целите на градската политика в България и допринасяща за регионалните измерения на секторните политики от регионално значение, включени в Споразумение за партньорство. Основен принцип на програмата е прилагането на интегриран териториален подход. Нуждата от този подход се обуславя от регионалните различия между България и средностатистическите региони на ЕС и от напредналия процес на развитие на в посока София и 6-те големи града, което в дългосрочен план води до сериозни неравенства в страната, неизползване на потенциала на територията и увеличена миграция към големите центрове и други страни от ЕС. Настоящият териториален модел е една от основните предпоставки за демографската криза и за процесите на обезлюдяване на периферните части на страната. Следователно е необходимо да бъде подкрепен моделът на умерен полицентризм, дефиниран в Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 (НКПР) и в регионалните планове за развитие. Моделът определя пространствена политика, която стимулира основните центрове на растеж на регионално ниво – един град от 1-во йерархично ниво и 9 града от 2-ро йерархично ниво, подкрепя за 31 средноголеми града, които действат като балансори на ниво 2 и 28 малки и средни градове, които действат като подкрепящи центрове на ниво NUTS 3 (области).

Програмата съдържа една интегрирана приоритетна ос, насочена към устойчивото и интегрирано градско развитие и няколко секторни приоритетни оси, които следват тематичната концентрация, установена в Споразумение за партньорство. Инвестициите по интегрираната приоритетна ос ще бъдат изпълнявани на базата на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), изработени от идентифицираните градове за подкрепа, в сътрудничество с местните общности. Плановите са основните оперативни документи, чрез които ще се постигне териториално и градско измерение на Регионалните планове за развитие.

Подкрепата ще бъде фокусирана върху предварително дефинирани зони за въздействие,

² Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

с оглед постигане на концентрация на ресурси и въздействие на най-ниско териториално ниво. Интегрирани проекти на територията на зоните за въздействие ще бъдат изпълнени с цел постигане на взаимодействие и взаимно допълване между различните видове мерки, като основна инфраструктура за по-добра градска среда, енергийна ефективност, образователна, социална, спортна и културна инфраструктура и интегриран градски транспорт.

Подкрепа за секторните политики от регионално значение ще се осъществява чрез секторните приоритетни оси на територията на цялата страна и ще се базира на предефинирани проекти – ограничен брой предварително определени проекти, приоритизирани в съответствие с националните стратегически документи.

Интегриран подход ще бъде приложен и между интегрираната и секторните приоритетни оси. В повечето случаи териториалният фокус на секторните политики е концентриран в мрежата от градове за подкрепа по ОПРР. Това се дължи на концентрация на население и публични услуги точно в тези градове. Това се наблюдава, както от социално-икономическия анализ за нуждите на ОПРР, така и в НКПР 2013-2025 г.

По този начин инвестициите по секторните приоритетни оси се разглеждат като допълващи по отношение на устойчивото градско развитие. От друга страна, секторните политики (здравни, социални услуги, образование и т.н.) са от национално и регионално значение и инвестициите ще се извършва в съответствие със съответните национални стратегии и методологии за приоритизация, докато обектите за подкрепа по приоритетната ос за развитие на градовете са главно от местно значение и тяхната приоритизация, е в съответствие с визията за развитие на градовете в ИПГВР.

Синергията между двата подхода се постига в рамките на ИПГВР, където общините имат възможност да включат различни проекти със съответен източник на финансиране, включително и секторните приоритетни оси на ОПРР. Проектите, включени в ИПГВР се оценяват от междуведомствена комисия за оценка, включваща членове от Министерството на регионалното развитие, Министерство на околната среда и водите, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на икономиката и енергетиката, Министерство на образованието, които оценяват дали приложимите секторни политики са били взети под внимание.

Във връзка с гореизложеното, ИПГВР включва също проекти от регионално и местно значение, с идентифициран източник на финансиране, който може да бъде секторен приоритет на ОП "Регионите в растеж", друга оперативна програма, както и други национални, общински или частни източници.

Основавайки се на опита от настоящия програмен период, с финансови инструменти частично или изцяло ще се финансират инвестиции в спортна инфраструктура, енергийна ефективност в жилищни сгради, културна инфраструктура, както и зоните с потенциал за икономическо развитие, градска среда и интегриран градски транспорт.

Постигане на растеж и осигуряване на заетост - възприетият подход за подкрепа по ОПРР за периода 2014-2020 г. относно осигуряването на растеж и нови работни места се базира на най-добрите практики от сегашния програмен период, като ги надгражда и се стреми да избегне допусканията в миналото грешки. Чрез заложените мерки за подкрепа в съответните сектори на регионално ниво пряко и косвено ще бъдат подкрепени от една страна намаляването на безработицата и увеличаване на заетостта и от друга реализиране на икономически растеж в съответствие с целите на Стратегия Европа 2020. Взети са предвид констатациите на средносрочната оценка на ОПРР 2007-

2013, съгласно която резултатите от изпълнението на програмата имат положително въздействие върху процесите на регионалното развитие в страната, като представляват подкрепа за противодействие на последиците от глобалната финансова криза главно в 3 аспекта: първо върху качеството на живота на хората и намаляване на вътрешната миграция, второ като източник на инвестиционни средства за общините и трето създаване на пазарни възможности за местната строителна индустрия, която е сред най-засегнатите от кризата. Благоприятно косвено въздействие има и върху секторите туризъм и енергетика.

Основният финансов ресурс по ОПРР (над 60%) се фокусира върху подпомагане развитието на 67-те града, определени за конкретни бенефициенти по приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Програмата. Анализите на Министерство на регионалното развитие, като компетентно ведомство по отношение на регионалната политика, показват че тази политика следва да насочи своята подкрепа за развитие на градовете центрове - двигатели на растеж, с цел подобряване качеството на живот, повишаване на конкурентоспособността и като краен резултат достигане на средноевропейските нива на развитие. Градовете могат да допринесат за приобщаващия растеж и по-специално в борбата срещу социалната поляризация и бедността, в решаването на проблемите, произтичащи от застаряване на населението, да станат привлекателно място за живеене, да осигурят алтернативна заетост и нови работни места, като осигурят минимизиране и премахване на протичащите негативни демографски тенденции и намалят миграцията към по-големите градове, създавайки равномерно разпределени опорни центрове на територията на страната.

Анализите показват, че икономическата криза поставя огромен натиск върху публичните бюджети, а намаленото ниво на кредитиране, ограничава частните инвестиции, включително в подобряване на градската среда и създаване на адекватни условия за живот в градовете. Липсата на кредитен ресурс за придобиване на дълготрайни материални активи е един от основните фактори за спада на частните инвестиции и оттам на растежа и заетостта. Инструменти от типа JESSICA стимулират както публично частното партньорство така и кредитни институции за участие в публичните политики за регионално и градско развитие. Финансовите инструменти насърчават предприемаческия дух и позволяват на всички икономически субекти да участват в развитието на градовете и да получават подкрепа със средства от Европейския съюз, като се постига устойчив ръст на икономиката и се реализират финансово устойчиви и целесъобразни проекти и инвестиции.

В тази връзка по ОПРР 2014-2020 г. значително се увеличават средствата, които ще бъдат отделени за възвръщаеми инвестиции, чрез прилагане на финансови инструменти в сравнение с настоящия програмен период с цел постигане на допълнителен растеж и осигуряване на заетост. Около 16,5% от бюджета на ОПРР е предвиден за изпълнение на проекти, чрез финансови инструменти.

ОПРР 2014-2020 е предназначена да отговори на най-належащите инфраструктурни нужди, установени в най-важните национални стратегически документи и да допринесе за постигането на техните цели и приоритети, както следва:

Съответствие със Стратегия Европа 2020: Национална програма за реформи

Националната програма за реформи на Република България е изготвена в изпълнение на одобрената от Европейския съвет през юни 2010 г. стратегия „Европа 2020“ и в съответствие с новия инструмент за по-добра координация на икономическите политики в рамките на Европейския съюз, т. нар. „Европейски семестър“. Програмата е тясно свързана с Конвергентната програма на Република България (2012-2015 г.) и

директно адресира препоръките в заключенията на доклада на Европейската комисия (ЕК) за Годишния преглед на растежа. България определя следните целеви приоритетни области на икономическата политика: по-добра инфраструктура, с достъпни услуги и свързаност, конкурентоспособна младеж, включително стимули за младите хора да намерят реализация в България, по-добра бизнес среда и по-голямо доверие в държавните институции. Тези приоритетни области са групирани в съответствие с приоритетите на стратегията Европа 2020, а именно: интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж.

ОПРР 2014-2020 е изготвена в съответствие с Националната програма за реформи и е насочена към идентифицираните фактори за устойчив икономически растеж в нея, както следва: **ФР 3: „Бизнес-среда и подобряване на административната ефективност”** и **ФР 5 Инфраструктура за подобряване на достъпа до единния европейски пазар“**. Те са адресирани чрез мерките в подкрепа укрепване и повишаване на административния капацитет на бенефициентите по Програмата, мерките изпълнявани чрез финансов инженеринг и приоритет „Регионален туризъм“ и мерките за подобряване на базисната инфраструктура, включително пътна, здравна, социална, културна и подкрепа за устойчиво и интегрирано градско развитие.

В тази връзка основният фокус на ОПРР е устойчивото и интегрирано градско развитие, подкрепяно в рамките на интегрирана приоритетна ос, съчетаваща няколко инвестиционни приоритета и насочена към цялостно подобряване на градската инфраструктура и околната среда за насърчаване на растежа и заетостта.

ОПРР 2014-2020 е предназначена да отговори на най-належащите нужди на страната и да допринесе за изпълнението на специфичните препоръки на Съвета за страната и на националните цели по стратегията Европа 2020.

Като един от основните проблеми на България, енергийната ефективност остава също във фокуса на ОПРР чрез инвестиционен приоритет, посветен на енергийната ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници в обществените сгради и в жилищния сектор в рамките на приоритетна ос 1, който е насочен към Специфична препоръка (СП) 7 „Подобряване на енергийната ефективност“, както и към НЦ 3 „Климат-енергетика“: **Постигане на 16% дял на енергията от ВИ в брутното крайно енергийно потребление до 2020 г. и повишаване на енергийната ефективност с 25% до 2020 г.** Директен принос по отношение намаляване емисиите на парникови газове и подобряване на ресурсната ефективност ще има и Инвестиционен приоритет 5 на Приоритетна ос 1 „Насърчаване на нисковъглеродни стратегии за всички видове територии, и особено в градските райони, включително насърчаване на устойчива градска мобилност и смекчаване на съответните мерки за адаптиране” чрез мерките за подобряване на градския транспорт и насърчаване на алтернативни форми на придвижване. В допълнение Приоритетна ос 6 "Регионална пътна инфраструктура" допринася за постигането на целите за опазване на околната среда и ефективни политики за управление на ресурсите чрез подобряване на горивната ефективност на пътните превозни средства и намаляването на емисиите на парникови газове.

България е една от страните с най-висок процент на бедност, което води и до високи нива на социално изключване. По тази причина ОПРР е насочена към СП 3“ **Изпълнение на Национална стратегия за бедността Национална стратегия за интегриране на ромите - Достъпност и ефективност на социалните трансфери и услуги, в частност на деца и възрастни**, както и към НЦ 5 **Намаляване на броя на живеещите в бедност**, чрез предоставяне на социални жилища за уязвими групи и подобряване на достъпа и качеството на социалните услуги. Мерките за социална,

културна и спортна инфраструктура в рамките на Приоритетна ос 1 "Устойчиво и интегрирано градско развитие", са предназначени за подкрепа на изпълнение на националните стратегии по въпросите на бедността и интеграция на ромите и за насърчаване на социалното включване. Приоритетната ос за регионална социална инфраструктура е предназначена за подкрепа на процеса на деинституционализация и подобряване на ефективността на социалните услуги за деца и възрастни хора.

На свой ред приоритетната ос за регионална здравна инфраструктура пряко допринася за постигането на националната цел на бедността, като се гарантира, че здравните услуги са достъпни и с по-висок стандарт и по този начин противодейства на последиците от бедността и социалното изключване. Интервенциите в здравна инфраструктура също са в съответствие със СП 4 „Осигуряване на ефективен достъп до здравеопазване.

ОПРР цели изпълнението на СП 4 и в частта „Включващо и приобщаващо образование и обучение за деца в неравностойно положение, в частност роми чрез мерки за образователна инфраструктура в рамките на интегрираната приоритетна ос 1: концентриране на подкрепата в рамките на зоните за въздействие на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие на градовете бенефициенти допринася пряко към изпълнението на препоръката, тъй като социалните зони за въздействие често съдържат концентрации на групи в неравностойно положение - хора живеещи в бедност, роми и други малцинства.

Интервенциите в образователна инфраструктура в градовете и тези в регионалната образователна инфраструктура са предназначени да допринесат за националните цели в областта на образованието **НЦ 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г.,** чрез подобряване на качеството на образователните институции и следователно на процеса на обучение, което дава възможност на целодневно образованието и извънкласни дейности и повишаване на мотивацията на учениците и студентите с помощта на подобрена среда за обучение.

Стратегията на ОПРР е насочена към насърчаване на растежа и заетостта, чрез подобряване на бизнес средата и свързаността и повишаване на местния потенциал. В тази връзка, мерките за развитие на регионалния туризъм, подобряване на пътната инфраструктура и градската среда, включително зоните с потенциал за икономическо развитие допринасят за Приоритет **„Насърчаване на растежа и конкурентоспособността за днешния и утрешния ден“** на Годишния обзор на растежа. Тези инвестиции са насочени също към НЦ 1 "Заетост" като насърчаването на регионалния туризъм цели увеличаване на броя на туристите в съответните региони, което създава възможности за подобряване на благосъстоянието на тези региони, чрез стимулиране на икономическата активност на местния бизнес в областта на услугите и насърчаване на развитието на творческите индустрии.

Това предоставя възможности за повече работни места и за нови форми на заетост. Подобрата пътна инфраструктура осигурява по-добра свързаност и достъп до единния пазар и подобрява мобилността на местно и регионално ниво. Качествената на градска среда и наличието на подходяща бизнес инфраструктура, подкрепени по ОПРР представляват съществен фактор за противодействие на негативните демографски тенденции, запазване на млади и образовани хора в регионите и привличане на инвестиции.

В допълнение, чрез използването на финансови инструменти по приоритетна ос "Устойчиво и интегрирано градско развитие" и "Регионално туризъм" се очаква да има

съществен принос за изпълнението на Приоритет 2 "Възстановяване на нормалното кредитиране на икономиката

Съответствие с Националната програма за развитие България 2020 (НПРБ2020)

Националната програма за развитие България 2020 е рамков дългосрочен документ, който определя визията и общите дългосрочни цели на всички национални политики за период от 10 години за всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения. НПР България 2020 е основата при програмирането на стратегическите документи/програми във връзка с изпълнението и на общностните политики през следващия програмен период.

Идентифицираните за подкрепа дейности по Оперативна програма „Региони в растеж“ са директно насочени към постигане на целите на Приоритет 3 на НПР БГ2020 „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал” и в частност към следните подприоритети:

- Подприоритет 3.2. Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план. Целите на този подприоритет ще бъдат постигнати, чрез цялостно осъществяване на инвестиции по ОПРР в рамките на приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие с изпълнението на ИПГВР и по отношение на подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари“ – по отношение на подобряване на свързаността и достъпността на мрежата от градове и обектите на културното и природно наследство с TEN-T мрежата с финансиране на първи, втори и трети клас пътища, извън TEN-T по Приоритетна ос 6 „Регионална пътна инфраструктура“.
- Подприоритет 3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите. ОПРР ще допринесе за постигане на целите на подприоритета с подкрепа в рамките на приоритетна ос 5 „Регионален туризъм“ за изпълнение на дейности в сферата на опазване, популяризиране и развитие на културно и природно наследство от национално и световно значение.
- Подприоритет 3.5 Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промените и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси. Постигането на целите на този подприоритет ще бъдат подкрепени по инвестиционен приоритет 1 на Приоритетна ос 7 Насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на бедствия.
- В допълнение, оперативната програма ще подкрепи и регионалното измерение на някои секторни политики, включени в секторните приоритети на Националната програма за развитие България 2020, а именно:
- Приоритет 1: „Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила” – по отношение на здравна и образователна инфраструктура от регионално значение, посредством Приоритетни оси „Регионална образователна инфраструктура“ и „Регионална здравна инфраструктура“.
- Приоритет 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване” – по отношение на социалната инфраструктура от регионално значение, чрез мерки по Приоритетна ос 4 „Регионална социална инфраструктура“.

- **Приоритет 7:** „Изграждане на адекватна енергийна инфраструктура, подкрепа за повишаване на ресурсната ефективност и намаляване на енергийната зависимост” – по отношение на енергийната ефективност в жилищни и обществени административни сгради, чрез дейности по Инвестиционен приоритет 1 на Приоритетна ос 1: Подкрепа за енергийната ефективност, интелигентно енергийно управление и използването на енергия от възобновяеми източници в публични инфраструктури, включително в публични сгради и в жилищния сектор.

Съответствие с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012 – 2022 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране.

НСРР играе важна роля за постигане на съответствие и взаимно допълване между целите и приоритетите на политиката за регионално развитие и секторните политики и стратегии, които спомагат за балансирано развитие на районите.

Главната стратегическа цел на НСРР е постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект.”

ОПРР ще допринесе главно за следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1: „Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда”;

Инвестиционен приоритет 2 на Приоритетна ос 1: “Действия за подобряване на градската околна среда, обновяване на градовете, възстановяване и почистване на терените за вторично застрояване (включително зони за конверсия), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шума“ на ОПРР 2014-2020 е пряко насочен към осъществяване на Специфична цел 1: Стимулиране на икономическото развитие на районите от ниво 2, чрез подобряване на достъпа до производствените зони и инфраструктурата им и на приоритет 1.1 „Активизиране на специфичния потенциал на регионалните и местните икономики чрез подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес“ на НСРР. Това ще бъде постигнато с подпомагане за развитие на зоните с потенциал за икономическо развитие в рамките на ИПГВР.

Инвестиционен приоритет 4 на приоритетна ос 1 в частта за насърчаване на социалното включване чрез подобрен достъп до социални, културни и развлекателни услуги и Приоритетна ос 5 „Регионален туризъм“ на ОПРР 2014-2020 са пряко насочени към подприоритет 1.2. на НСРР „Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творчески индустрии в районите.“ Отчетена е нуждата от използване на значителния местен потенциал: недвижими културни ценности, природни ресурси и забележителности, подходящи климатични условия, ландшафт, които не се използват ефективно за развитие на туристически дейности, особено в териториите, отдалечени от черноморското крайбрежие и големите планински курортни центрове в страната. По

ОПРР ще се подкрепя развитие на инфраструктурата в сферата на културата чрез строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане например на културни центрове, театри, читалища, библиотеки, музеи, изложбени зали и други обекти, свързани с културния живот, както и опазване, популяризиране и развитие на културно и природно наследство от национално и световно значение.

Стратегическа цел 2: „Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал”;

Приоритети 2, 3 и 4 на ОПРР 2014-2020 са пряко насочени към постигане целите на Приоритет 2.1. Подобряване на достъпа до образователни, здравни, социални и културни услуги и развитие на спортната инфраструктура в районите на НСРР. Дейностите по ОПРР за постигане на целите на стратегическата цел и приоритета са свързани с интервенции в регионална здравна, образователна и социална инфраструктура, включително деинституционализация и подкрепа за висши училища.

Стратегическа цел 4: „Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места”.

Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020 ще повлияе пряко положително върху изпълнението на Приоритет 4.1. Интегрирано устойчиво градско развитие и укрепване на полицентричната мрежа от градове на НСРР. ОПРР 2014-2020 допринася за модел на умерен полицентризъм на НСРР

В допълнение приоритет „Регионална пътна инфраструктура“ на ОПРР ще допринесе за изпълнението на Приоритет 4.2. Подобряване на свързаността на районите в национален и международен план, включително с големите градски центрове в съседните страни, като специално внимание е обърнато на Специфична цел 2: Подобряване на транспортната свързаност в национален план, чрез развитие на пътната инфраструктура с регионално значение и Специфична цел 3: Развитие на връзките „град-район” и подобряване на достъпа до културни ценности, логистичните центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в районите.

Съответствие с териториалния дневен ред 2020 на ЕС

В “Териториален дневен ред на ЕС 2020” от 2011 г. се акцентира на следните приоритети, свързани с градското развитие:

- Насърчаване на полицентрично и балансирано териториално развитие – Постава се акцент на полицентрично развитие на национално и регионално ниво. Съществена роля се отнежда на малките и средни градове на регионално ниво, като поляризацията по отношение на големите градове трябва да се избягва;
- Насърчаване на интегрираното развитие в градовете, селските и специфичните райони – чрез прилагане на интегриран подход на много нива в обновяването и развитието на градовете.
- Осигуряване на конкурентоспособност на регионите на глобалния пазар чрез силни местни икономики, включително чрез използване на местните дадености, социален капитал, стратегии и т.н. дейности;
- Засилване връзките между градските и селските райони на всички нива, чрез подобряване на достъпността и възможността за работа.
- Подобряване на териториалната свързаност между индивидите, общините и

предприятията – Отчита се важността на свързаността по отношение на второстепенните мрежи, особено на регионално и общинско ниво; Насърчава се достъпността до градските центрове, особено на тези, разположени в периферни райони.

- Управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности на регионите – на опазването и подобряването на културното и природното наследство се гледа като на важни условия за устойчиво развитие. В този смисъл се подкрепя опазването, рехабилитацията и използване на културното наследство.

Логиката на интервенция на ОПРР 2014-2020 е в съответствие с Териториалния дневен ред 2020 на Европейския съюз, като спазва основната концепция и насоки на този документ. ОПРР е насочена към насърчаване на полицентричното развитие на мрежата от градове в България, фокусира в т. нар. двигатели за растеж – градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво, като същевременно отдава значение на градовете от ниво 4, специално отчитайки значението на малки, но важни градски центрове в граничните територии.

Културното и природно наследство е оценено като важна териториална характеристика и фактор за насърчаване на специфичния местен икономически потенциал и опазване на околната среда.

Съществено внимание се отдава на регионалната достъпност и второстепенната пътна мрежа, с оглед осигуряване на достъпност до градовете и насърчаване на градско-селското сътрудничество, както и осигуряване на достъп на регионите до Единния европейски пазар.

Съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (НКПР)

Националната концепция за пространствено развитие е документ, който е разработен в съответствие с чл. 7а, ал. 2 от Закона за регионалното развитие и е от ключово значение във връзка с подготовката на стратегическите документи на България за периода 2014-2020.

НКПР е стратегически документ, определящ пространствено-устройствената основа за развитие и планиране на елементите на националната територия, с цел постигане на комплексно и интегрирано планиране за осъществяване не само на регионалното, но и на отделните социално-икономически секторни планирания на национално ниво, в контекста на общоевропейското пространствено развитие.

Тя служи за по-добро съответствие, координация и допълване на дейностите, реализирани по линия на различни секторни политики на една и съща територия, включително на ниво град. Документът ще бъде основа за очертаване и териториално разграничаване на планираните за реализиране инвестиции по ОПРР и ПРСР за периода 2014-2020 г.

НКПР идентифицира набор от подходящи за подкрепа градове по ОПРР за прилагане в тях на целенасочена държавна политика за градско развитие, както и модела и визията за пространственото развитие с хоризонт до 2025-2030 г.

В тази връзка ОПРР е пряко насочена към постигане на целите на определената функционално-йерархична структура на мрежата от градски центрове, полюси и оси на развитие на България, предложена от НКПР, като ще степенува (диференцира) намесите за стимулиране на градовете и градското развитие според значимостта и ролята на всеки град.

В допълнение, чрез инвестициите по ОПРР, включително в градско развитие,

регионален туризъм, секторни политики от регионално значение, пътна инфраструктура, ще допринесе заложеният в Концепцията модел на умерен полицентризъм, който е най-подходящ за страната. Цели се тенденция към преминаване от моноцентризъм към умерен полицентризъм.

Интервенциите по ОПРР ще спомогнат за развитие на основни елементи на националната територия и инфраструктурната мрежа. Концепцията идентифицира и визуализира на картата на страната и на ниво NUTS нуждите в пътни и транспортен сектор, водния сектор, социалната инфраструктура (здравна, културна, образователна и социална), културно-историческото наследство.

Съответствие със стратегията на ЕС за Дунавския регион

България е координатор на приоритетна област 3 „Насърчаване на дейностите в областта на културата и туризма и преките контакти между хората“. В този смисъл по Приоритетна ос 5 „Регионален туризъм“ на ОПРР 2014-2020 г. се предвижда подкрепа за опазване и популяризиране на културното и природното наследство от световно и регионално значение.

ОПРР ще подкрепи постигане на целите на приоритета по които е координатор и като цяло на Дунавската стратегия, чрез реализирането на отделни проекти за подкрепа на културното и природно наследство в дунавския регион.

Чрез подкрепата за развитието на градовете от Северозападен и Северен централен район от ниво 2 за реализирането на интегрирани проекти за градско развитие и посредством останалите приоритетни оси, косвено ОПРР ще спомогне за постигане и на останалите цели и приоритети на Дунавската стратегия, както следва:

- По приоритетна ос 1 – “Подобряване на мобилността и мултимодалността“ с инвестиции по Приоритетна ос 6 „Регионална пътна инфраструктура“ на ОПРР.
- По приоритетна ос 6 – „Опазване на биологичното разнообразие, ландшафтните и качеството на въздуха и почвите“ с интервенции по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР.
- По приоритетна ос 7 – “Развитие на обществото на знанието (научни изследвания, образование и ИКТ)“ с подкрепа по приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ и приоритетна ос 2 „Регионална образователна инфраструктура“ на ОПРР.

Съответствие с Регионални планове за развитие на ниво NUTS 2

Вземайки предвид териториалните измерения, стратегическата рамка на Регионалните планове за развитие поставят специален приоритет за градското развитие чрез изпълнение на модел за умерено полицентрично развитие на мрежата от градове, базиран на Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. и вземайки предвид очакванията при реализирането на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) в съответния регион. Регионалните планове отдават значителен принос на градовете за постигане на растеж и заетост чрез увеличаване на конкурентноспособността и балансираното развитие на мрежата от градски центрове, изпълнение на дългосрочни планове за градско възстановяване и развитие, социално сближаване и развитие на общество на знанието.

Всички 6 плана фокусират върху градовете от 4-то ниво като подкрепящи центрове и високо оценяват тяхното въздействие за стабилизиране на демографските и миграционни процеси. Регионите предвиждат градовете от това ниво да предоставят

услуги на заобикалящите ги малки общини и селски територии в сферата на здравеопазването, образованието, културата, както и търговските и публични услуги.

Регионалните планове взимат предвид общите ключови нужди, потенциала за развитие на базата на ИПГВР и за в съответствие със спецификите на регионите - например, специфични мерки за индустриални зони (Северен централен район), мерки за социално включване, подкрепа за специализация в определени сектори и други.

Базирайки се на регионалните специфики, РПР поставят различен фокус за енергийна ефективност, образователна инфраструктура, здравеопазване, културна и социална инфраструктура.

Подкрепата за осигуряване на съвременни социални жилища за маргинализирани групи, включително ромите, е със силен акцент в региони със значителен брой от населението в неравностойно положение предимно в малките градове, като например Северозападен район, Северен централен район, Югоизточен и Южен централен район. Относно спортната инфраструктура има специфични мерки, определени за модернизиране на спортните съоръжения за професионалния и любителския спорт в градовете с традиции и добре развит спортен потенциал като например Двореца на културата и спорта във Варна (Североизточен район).

Очертани са основните нужди за подобряване на градската околна среда. Това е подчертано като основен фактор за създаване на благоприятни условия за запазване и развитие на демографския и икономически потенциал на градовете. Формулирани са специфични мерки за подкрепа на градската околна среда, отнасящи се до развитието на туризма в Североизточен и Югоизточен район. Конкретни мерки за развитие на икономически зони са идентифицирани във всички планове в съответствие с производството и териториалния потенциал.

По този начин градският приоритет на ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 директно ще бъде насочен към идентифицираните в градското измерение нужди и към развитие на полицентричната териториална структура в Регионалните планове за развитие.

С оглед оценка на изпълнението на целите и приоритетите е създадена система от индикатори за мониторинг и оценка на РПР, включващи общи и специфични количествени индикатори.

Избраните специфични количествени индикатори за наблюдение проследяват постигнатия прогрес в изпълнение на специфичните цели и приоритети за развитие на различните райони.

На основата на информацията и данните, свързани с прилагането на система от показатели се разработва годишен доклад за мониторинг на изпълнението на регионалния план за развитие, който обхваща една календарна година от действието на плана.

Изпълнението на регионалните планове за развитие се наблюдава на регионално ниво в рамките на Регионални съвети за развитие, включващи областни управители, кметове, социално-икономически партньори и представители на централната администрация.

В рамките на система за мониторинг на регионалните планове за развитие въздействието по отношение на умерения полицентричен модел и ролята на градовете като подкрепящи центрове ще бъде наблюдавано и докладвано.

Съответствие с документи за местно планиране и развитие

Общинските планове за развитие (ОПР) определят целите и приоритетите за развитие

на общините за периода 2014-2020, както и финансовите ресурси за тяхното реализиране. ОПР е разработен в съответствие с прогнозите на областната стратегия за развитие и се разработва за седем годишен период. Тъй като планът покрива цялата общинска територия, той определя функционалните връзки между общинския център и заобикалящата го територия.

Устройствените планове са два вида: общи устройствени планове и подробни устройствени планове.

Общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана, докато подробните устройствени планове определят конкретното предназначение и развитието на отделните поземлени имоти, обхванати от плана.

Общите устройствени планове представляват основа на общото пространствено планиране на териториите на общините и на части от тях или отделни територии, принадлежащи към населените места. Разпоредбите на общите устройствени планове, които определят общата структура и преобладаващото предназначение на териториите, видът и предназначението на техническата инфраструктура и опазването на околната среда и обектите на културно наследство, са задължителни при изготвянето на подробни устройствени планове. Общият устройствен план не предоставя директно разрешение за строеж.

Общият устройствен план на града определя:

- Основната структура на територията - жилища, промишлени, зелени площи, зони за обществени услуги, области на културното наследство, изоставени обекти и т.н.;
- Основните разпоредби за устройство на територията;
- Територии с публична собственост;
- Естетически изисквания за изграждане на територията;
- Изисквания за достъпност за хора с увреждания;
- Териториите, застрашени от природни рискове;

Подробните устройствени планове определят устройството и застрояването в населените места и на техните територии, както и в селищните образувания. Подробният устройствен план определя структурата на територията, устройствените зони и територии с устройствен режим и конкретното предназначение на всеки поземлен имот. Разпоредбите на подробните устройствени планове са задължителни за инвестиционното проектиране. Подробният устройствен план се придружава от планове за вертикално планиране, комуникационни схеми, транспортна мрежа, водоснабдяване, канализация, електроснабдяване и ако е необходимо - зелени системи, геоложки проучвания, за топлоснабдяване, газоснабдяване, телекомуникации и т.н., които са неразделна част от него.

Като се вземе предвид факта, че българските общини са сред най-големите по територия в рамките на ЕС, и че ОПР е по-широк планов документ, който включва всички идентифицираните нужди в общината, и по-този начин не може да постигне достатъчно фокус и концентрация на предвижданите инвестиции, от една страна, и че Общите устройствени планове на градовете са статични документи, които определят видовете територии, но не включват инвестиционна програма, Законът за регионалното развитие предвижда разработването на интегрирани планове за устойчиво градско възстановяване и развитие в съответствие с методическите насоки, издадени от

министъра на регионалното развитие.

ИПГВР е съвкупност от пространствено и времеви взаимосвързани проекти, действия и инвестиционни намерения, прилагани в определени зони за въздействие в градовете. Той интегрира политики и инструменти като включва различни заинтересовани страни за съвместното им изпълнение, като в същото време допринася за реализирането на визията и стратегията за развитие на съответната градска територия, респективно конкретните приоритети на това развитие, които са определени в действащи стратегически документи.

Съответствие със Споразумението за партньорство

ОПРР 2014-2020 е регионално и териториално насочена програма и има принос за всички секторни приоритети на Споразумението за партньорство по отношение на техните териториални и регионални измерения:

- Приоритет 1 на споразумението за партньорство, „Образование, квалификация и заетост за приобщаващ растеж” по отношение на подприоритетите „Социално включване“, „Здравеопазване“ и „Образование, обучение и учене през целия живот“

ОПРР е насочена към социално включване и здравеопазване, чрез инвестиции в рамките на ИПГВР, фокусирани върху социална, културна и спортна инфраструктура, както и чрез секторните приоритетни оси за регионална здравна и социална инфраструктура. Сериозно предизвикателство е здравната реформа, която определя стратегическите цели и приоритети, включително и целите, които да бъдат финансирани по ОПРР 2014-2020 г. Запазва се фокусът върху процеса на деинституционализация, който стартира през периода 2007-2013 г.

По отношение на подприоритет „Образование, обучение и учене през целия живот“ ОПРР е насочена от една страна към инвестиции от секторната приоритетна ос Регионална образователна инфраструктура и от друга страна с фокус върху местните нужди, идентифицирани в рамките на ИПГВР.

- Приоритет 3 „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж”- инвестициите по ОПРР 2014-2020 имат принос към всички подприоритети

Подприоритет „Свързаност“ (външна и вътрешна) е адресиран основно от приоритетната ос за развитие на регионалната пътна инфраструктура. Подприоритет „Преминаване към нисковъглеродна икономика, енергийна и ресурсна ефективност“ е във фокуса на мерките за енергийна ефективност на публичните сгради и жилищния сектор, както и на инвестициите за интегриран градски транспорт. В рамките на подприоритет „Климат и климатични промени, превенция и управление на риска“, ОПРР ще подкрепя превенцията на риска от свлачища. Принос към подприоритет „Околна среда и опазване на природното богатство и културно историческото наследство“ се осъществява чрез интервенции по Приоритетна ос „Регионален туризъм“.

ОПРР ще адресира основните предизвикателства и идентифицираните потребности и нужди в анализа на СП и по този начин ще допринесе за постигане на целите на Стратегия Европа 2020, както следва:

- Задълбочаващи се различия в развитието българските региони и останалите региони в ЕС;
- Депопулация на обширни части от територията;

ОПРР 2014-2020 пряко адресира това предизвикателство, като се гарантира устойчив и балансиран растеж на регионите в България с помощта на осигуряване на силна

подкрепа за интегрирано градско развитие. Моделът на умерен полицентризм на мрежата от населени места в България дава възможност за използване на потенциала на градовете като двигатели на растежа, както на регионално, така и на областно ниво. Полицентричната мрежа от градове, за разлика от проявяващия понастоящем моноцентричен модел на София и големите градове, ще позволи балансирано разпределение на факторите за растеж на цялата територия. Моделът за градско развитие „Умерен полицентризм“ ще бъде ключов инструмент за намаляване на негативните демографски темпове, както и на процеса на депопулация на средноголемите и малки населени места и увеличената миграция към градските центрове и чужбина. Предложеният в ОПРР полицентричен модел за градско развитие се очаква да преодолее наблюдаваните негативни тенденции.

- Недостатъчен дял на заетите (20-64 г.);
- Недостатъчна икономическа активност на населението (младежи, възрастни хора, жени);
- Първо място в Европа по бедност.

ОПРР 2014-2020 г. ще адресира посочените предизвикателства, чрез мерките за подкрепа на зони с потенциал за икономическо развитие по Инвестиционен приоритет 2 на Приоритетна ос 1, както и чрез Приоритетна ос 5 „Регионален туризъм“, които имат най-голям потенциал да доведат до разкриване на нови работни места и повишаване на икономическата активност в регионите.

За балансиране на икономическия растеж и справяне с бедността, съществена роля ще изиграе инвестиционен приоритет 4 на приоритетна ос 1, по линия на който се предвижда изграждане на социални жилища за уязвими групи от населението, както и Приоритетна ос 4 „Регионална социална инфраструктура“

- Незадоволително качество на образователната система, нарастване на неграмотното население и увеличаване на дела на непосещаващи училище;
- Нисък дял на завършилите висше образование;

Това предизвикателство ще бъде адресирано чрез подкрепа за образователната инфраструктура по Инвестиционен приоритет 3 на Приоритетна ос 1 и Приоритетна ос 2 на ОПРР 2014-2020 г.

- Ниски здравни и демографски характеристики, неравнопоставеност в здравеопазването и неефективен здравен сектор
- Един от най-високите стандартизирани коефициенти за смъртност по всички причини

По отношение на горепосочените две предизвикателства в СП, подкрепата по ОПРР ще бъде съсредоточена върху инвестиции по приоритетна ос 3 регионална здравна инфраструктура,

- Неефективно използване на ресурси и енергия;

За преодоляване на неефективното използване на ресурси и енергия, ОПРР ще спомогне с подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради и административни сгради на държавната и общинска администрация по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, както и за опазване, популяризиране и развитие на културно и природно наследство от национално и световно значение в рамките на Приоритетна ос 5 „Регионален туризъм“;

- Ограничена външна и вътрешна свързаност – подкрепа за подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари“, чрез финансиране на първи, втори и трети клас пътища, извън TEN-T, осигуряващи връзките в рамките на мрежата от градове и обектите на културното и природно наследство.

Неефективни системи за превенция, управление и адресиране последиците от рискове
Това предизвикателство ще бъде адресирано, чрез Приоритетна ос 7.

1.1.2. Обосновка на избора на тематични цели и съответстващите им инвестиционни приоритети предвид споразумението за партньорство въз основа на набелязаните регионални и когато е уместно — национални нужди, включително необходимостта от справяне с предизвикателствата, посочени в съответните препоръки за отделните държави, приети съгласно член 121, параграф 2 от ДФЕС, и относимите препоръки на Съвета, приети съгласно член 148, параграф 4 от ДФЕС, като се взема предвид предварителната оценка.

Таблица 1: Обосновка на избора на тематични цели и инвестиционни приоритети

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка на избора
Тематична цел 4: Подпомагане на преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори	<p>в) Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор</p> <p>д) Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална</p>	<p><1.1.4 type="S" maxlength="1000" input="M" PA=Y TA="NA"></p> <ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на стратегически приоритет „Регионално развитие и местен потенциал“, подприоритет Градско развитие на Споразумението за партньорство. • Пряк принос за постигане на националната цел 3 по Пакет „Климат-енергетика“ в Националната програма за реформи – „Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутно крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% към 2020 г.“; • Изпълнение на Специфична препоръка 7 на Съвета по отношение повишаване на енергийната ефективност; • Пряк принос за постигане на Подприоритет 7.2 Повишаване на енергийната ефективност, и Подприоритет 3.2. Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план, по отношение на Изграждане на интегриран градски

	градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата	<p>транспорт и въвеждане на съвременни форми за управлението му, на НПР България 2020”</p> <ul style="list-style-type: none"> В съответствие с Приоритет 4.1. Интегрирано устойчиво градско развитие и укрепване на полицентричната мрежа от градове на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. Нужди в НПР България 2020: <p>Продължаващият процес на урбанизация вероятно ще доведе до ръст в градските превози в по-големите селищни агломерации и ще предизвика сериозни проблеми в урбанизираните територии, като увеличено използване на автомобили, намалено търсене на обществен градски транспорт и по-нисък стандарт на предлаганите транспортни услуги, увеличени нужди от държавни/общински субсидии, задръствания и вредно въздействие върху околната среда.</p>
Тематична цел 5: Насърчаване на адаптацията към изменението на климата и превенцията на управлението на риска	б) Насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на бедствия	<ul style="list-style-type: none"> Принос към подприоритет "Климат и изменението на климата, превенция и управление на риска" на Споразумение за партньорство. Директен принос към изпълнението на Подприоритет 3.5. "Създаване на условия за опазването и подобряването на околната среда в районите, адаптиране към изменението на климата и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси" на НПР България 2020.
Тематична цел 6: Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност	в) Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство д) Предприемане на действия за подобряване на градската околна среда, за съживяване на	<ul style="list-style-type: none"> Принос към целите на подприоритет "Околна среда и опазване на природните богатства и културно-историческото наследство" на Споразумение от партньорство и подхода му към устойчиво градско развитие и за справяне с демографските предизвикателства на регионите. Подобряване на градската среда е една от основните мерки за подкрепа на градското развитие. Именно подкрепата за подобряване на градска среда дава

	<p>градовете, за възобновяване и обеззаразяване на терените за вторично застрояване (включително преструктурираните зони), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерките за намаляване на шума</p>	<p>възможност за интегриране на градско пространство и координиране на различни секторни политики на най-ниско териториално ниво. Това се доказва от успешните проекти реализирани по ОПРР 2007-2013 г.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В съответствие с Приоритет „Стимулиране на растежа и конкурентоспособността за днешния и утрешния ден“: развитието на туризма допринася за повишаване на икономическата активност, развитие на културните индустрии и съживяването на местните общности. Повишена привлекателност и по-добри условия за бизнес, са осигурени от инвестицията в градска среда. • Насочена към постигане на НЦ 1: Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2020г. от НПРф 2020. • В съответствие с приоритет 3: «Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал» на НПР България 2020” и по-конкретно Подприоритет 3.2. Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план и Подприоритет 3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите; • В съответствие с подприоритет 1.2. на НСРР „Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творчески индустрии в районите.“ на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. • Нужди в НПР България 2020: Към настоящия момент българският туристически продукт е доминиран от морския рекреативен и ски туризъм, които се развиват като масови форми на туризъм с всички негативни последствия от това. В същото време, благодарение на природното и
--	--	--

		<p>историческо разнообразие на територията на страната, България има значителен потенциал за развитие както на масовите, така и на алтернативните видове туризъм. Развитието на устойчив туризъм допринася за развитието и на другите отрасли на националната икономика (по-конкретно на търговията, транспорта, съобщенията, селското стопанство, производството на стоки за бита и др.), за диверсификация на икономическите дейности в слаборазвитите региони, за повишаване на социално - икономическото благосъстояние на българските граждани и качеството им на живот.</p>
<p>Тематична цел 7: Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури</p>	<p>б) Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на приоритет „Регионално развитие и местен потенциал“ на Споразумението за партньорство и по-конкретно подприоритет „Регионално измерение на секторните политики“. • В съответствие с фактора за растеж: „Инфраструктура с оглед подобряване на достъпа до Единния пазар“ и и мерки за Стимулиране на растежа и конкурентоспособността за днешния и утрешния ден“ от годишен обзор на растежа. • В съответствие с Подприоритет 8.6 Подобряване свързаността и интеграцията на българските региони в национален и международен план и свързаността с големите градски центрове в съседните страни“ на НПР България 2020”. • В съответствие с Приоритет 4.2. Подобряване на свързаността на районите в национален и международен план, включително с големите градски центрове в съседните страни на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. • Нужди в НПР България 2020. Транспортната мрежа на страната е изградена главно от пътища от по-нисък клас. В момента голяма част от пътната мрежа, най-вече второкласните и

		третокласни пътища, е пригодена за натоварване само до 10 т/ос и не отговаря на Европейските изисквания. Това е и една от причините за по-голямо натоварване на пътищата от по-висок клас.
Тематична цел 9: Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	а) Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на приоритет „Регионално развитие и местен потенциал“ на Споразумението за партньорство. • В съответствие със СП 3: "Осигуряване на конкретни постижения на националните стратегии по въпросите на бедността и интеграцията на ромите. Подобряване на достъпността и ефективността на социалните трансфери и услуги, по-специално за децата и възрастните хора "и СП 4" Осигуряване на ефективен достъп до здравеопазване". • В съответствие със стратегическа цел 2 „Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие на човешкия капитал“ на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. • Липса на адекватни условия на живот на маргинализираните групи от населението, вкл. роми. • Необходимост от продължаване на процеса на деинституционализация на социалните услуги за деца и възрастни.
Тематична цел 10: Инвестиции в образованието, обучението, включително професионално обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот	Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на подприоритет „Образование, обучение и учене през целия живот на СП. • Постигане на националната цел 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г. и фактор за растеж: „Инфраструктура с оглед подобряване на достъпа до Единния пазар“ в Националната програма за реформи; • В съответствие с СП 4 „Да подобри

	за обучение	<p>достъпа до включващо образование за деца в непривилигирано състояние и в частност ромите“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В съответствие с приоритет 1: Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила” на НПР България 2020”; • В съответствие със стратегическа цел 2 «Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие на човешкия капитал» на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. • Необходимост от намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище, чрез инфраструктурни мерки, осигуряващи условия за пълноценен учебен процес, в т.ч. и за целодневно обучение. • Повишаване на качеството и конкурентоспособността на висшето образование
--	-------------	---

1.2. Обосновка на разпределението на финансовите средства

Обосновка за разпределението на финансовите средства (подкрепа от Съюза) за всяка тематична цел и където е целесъобразно — за всеки инвестиционен приоритет, в съответствие с изискванията за тематична концентрация, като се взема предвид предварителната оценка.

<1.2.1 type="S" maxlength="7000" input="M" PA=Y TA="NA">

Разпределението на средствата по Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 се обуславя главно от идентифицираните национални нужди, които могат да бъдат адресирани със средства от ЕФРР. Стратегията на оперативната програма залага на повишаване качеството на живот с оглед преодоляване на отрицателните демографски тенденции и използване потенциала на градовете за балансирано развитие на цялата територия на страната.

Повечето от ресурсите (25,5%) по оперативната програма са насочени към тематична цел 4 като 16,5% от средствата са определени за прилагане на мерки за енергийна ефективност в административни и жилищни сгради, а 9% от средствата ще бъдат инвестирани в развитието на интегриран градски транспорт в рамките на Приоритетна ос 1. Това разпределение се основава от една страна на изискванията за тематична концентрация на национално ниво: предвид факта, че спецификата на оперативната програма не предполага интервенции в рамките на тематични цели 1, 2 и 3, то ОПРР

следва да има най-сериозен принос към тематична цел 4. От друга страна разпределението е резултат от основните идентифицирани проблеми в градските територии, а именно лошо състояние и ниска енергийна ефективност на сградния фонд и продължаващият процес на урбанизация, който се очаква да доведе до сериозен ръст на градските превози и най-вече нарастващо използване на лични автомобили за сметка на обществения градски транспорт. Предвид амбициозната цел, която си е поставила България за повишаване на енергийната ефективност с 25% до 2020 г. (при 20% по Европа 2020) ОПРР ще осигури сериозен принос за постигане на целта чрез реализация на мерки за енергийна ефективност в административни и жилищни сгради. Следва да се отбележи и ефектът, който ще имат инвестициите в рамките на тази приоритетна ос върху въглеродните емисии и целта на Европа 2020 за намаляването им с 20%: в България основен източник на парникови газове са автомобилният транспорт и жилищното отопление, което освен, че сериозно повишава потреблението на енергия, на много места се осигурява чрез въглища и дърва, а това оказва отрицателно въздействие върху околната среда и повишава нивата на въглероден двуокис. Мярката за енергийна ефективност е насочена и към изпълнение на специфична препоръка 7 на Съвета за повишаване на енергийната ефективност.

Значителен дял от средствата – 25% – са насочени към тематична цел 6, чиито инвестиционни приоритети в най-пълна степен отговарят на голяма част от идентифицираните нужди. Основен процент от инвестициите в рамките на тази тематична цел ще бъдат насочени към подобряване на градската околна среда (Приоритетна ос 1) и развитие на туристическия потенциал на регионите (Приоритетна ос 5). Така насочената подкрепа, освен че ще има съществен принос за опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност (в случая природно и културно наследство), ще допринесе за постигане на целта на Европа 2020, съответно националната цел за 76% заетост сред населението на възраст 20-64 години до 2020 г. Подобряването на градската среда е фактор за растеж, насърчаване на демографското развитие, увеличаване на инвестициите и съответно за създаване на нови работни места. Следва да се отбележи, че голяма част от дейностите, попадащи в обхвата на инвестиционните приоритети по тази тематична цел ще бъдат изпълнявани посредством инструменти за финансов инженеринг като по този начин се планира да бъде привлечен сериозен обем частни капитали. Това се отнася и до инвестициите в туристическа инфраструктура (обекти на природното и културно наследство), които в допълнение ще създадат стимул за развитие на местните икономики в регионите и ще доведат до създаване на нови форми на заетост.

Следваща по приоритет по отношение на финансовото разпределение е тематична цел 9 с 18.74% от разпределението на ресурса. В рамките на тематична цел 9 ще се подкрепят инвестиции в социална и здравна инфраструктура с оглед постигане на националната цел за намаляване броят на живеещите в бедност. България е страната с най-бедното население в Европа и в тази връзка подкрепата по ОПРР в рамките на тематичната цел ще бъде насочена към уязвимите групи от населението, които в най-голяма степен са застрашени от бедност – ромското малцинство, хората с увреждания, децата в риск и възрастните хора. Подкрепата за развитие на социална и здравна инфраструктура адресира и специфичните препоръки на съвета: „Подобряване на публичните разходи в областта на здравеопазването” и „С цел намаляване на бедността да подобри достъпа на децата и възрастните хора до качествени социални услуги, както и да изпълнява Националната стратегия за интегриране на ромите”. Социалното включване ще бъде подкрепено и чрез инвестиции в културна и спортна инфраструктура.

Инвестициите в образователна инфраструктура (тематична цел 10), възлизат на 13,98% от ресурсите по ОПРР и са насочени към изпълнение на националната цел за намаляване

броя на преждевременно напусналите образователната система и увеличаване дела на завършилите висше образование. Основни причини за ранното отпадане от системата на образованието са негативното отношение към учебния процес, слабият успех и липсата на мотивация. ОПРР ще адресира тези проблеми чрез осигуряване на възможности за целодневна организация на учебния процес, условия за извънкласни занимания и цялостно подобряване на средата в училищата. Инвестициите в образователна инфраструктура адресират специфичните за страната препоръки на съвета по отношение на подобряване публичните разходи в областта на образованието и осигуряване на реален достъп до образование на групите в неравностойно положение”. Създаването на мотивация и положителна нагласа към образователната система при учениците в дългосрочен план ще допринесе за повишаване дела на завършилите висше образование. Принос към тази цел ще имат и инвестициите във висшите училища.

Тематична цел 7 е в размер на 12,24 % от ресурсите по ОПРР, които са насочени към развитието на регионална пътна инфраструктура. Причина за това разпределение са националните нужди и приоритети: транспортната мрежа в страната се състои главно от по-нисък клас пътища, които са в много лошо състояние. Нуждата от инвестиции далеч надхвърля наличния по оперативната програма ресурс. Голяма част от републиканската пътна мрежа (най-вече второкласните и третокласни пътища) е пригодена за натоварване само 10 т/ос и не отговаря на Европейските изисквания. Това от своя страна води до по-голямо натоварване на пътищата от по-висок клас. Ето защо ОПРР ще съсредоточи подкрепа върху пътищата от първи, втори и трети клас, които осигуряват достъп до райони с потенциал за развитие на туризъм или обслужват вътрешнорегионални връзки между градовете и осигуряват възможности за развитие на техния специфичен икономически потенциал, и които същевременно осигуряват връзка и достъп до TEN-T мрежата. Инвестициите в пътна инфраструктура осигуряват свързаност на регионите и достъп до единния пазар и в този смисъл са основен двигател на растежа. Планираните интервенции по ОПРР ще имат положително въздействие върху мобилността на населението и бизнеса, ще допринесат за интеграцията на отдалечени и слабо развити региони и ще насърчат развитието на местния икономически потенциал като по този начин ще способстват за постигането на националната и европейска цели за повишаване на заетостта.

Най-малък е ресурса по Тематична цел 5 от бюджета на ОПРР за превенция на риска от свлачища, с оглед ниския потенциал за осигуряване на растеж и заетост.

Разпределението на финансовите ресурси по оперативната програма се обуславя от нейната специфика: това е териториална оперативна програма, която има принос към голям брой тематични цели, концентрирани и координирани на териториално ниво. Въпреки това е спазен и принципът за тематична концентрация с определен превес на Тематична цел 6 и Тематична цел 4.

Таблица 2: Преглед на инвестиционната стратегия на оперативната програма

Приоритетна ос	Фонд (ЕФРР ³ , Кохезионен фонд, ЕСФ ⁴ или ИМЗ) ⁵	Подкрепа от Съюза ⁶ (в евро)	Дял (%) от общата подкрепа от Съюза за оперативната програма ⁷	Тематична цел ⁸	Инвестиционни приоритети ⁹	Специфични съответстващи цели, на инвестиционния приоритет	Общи и специфични за програмата показатели за резултати, за които е определена целева стойност
<1.2.1 type="S" input="G">	<1.2.2 type="S" input="G">	<1.2.3 type="N" input="G">	<1.2.4 type="P" input="G">	<1.2.5 type="S" input="G">	<1.2.6 type="S" input="G">	<1.2.7 type="S" input="G">	<1.2.8 type="S" input="G">
Приоритетна ос 1. Устойчиво и интегрирано градско развитие	ЕФРР	788 914 739,90	58,40%	ТЦ 4: Подпомагане на преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори	Инвестиционен приоритет 1 на Приоритетна ос 1: Подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема	Специфична цел 1: Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор	Намаляване на крайното енергийно потребление от домакинства

³ Европейски фонд за регионално развитие

⁴ Европейски социален фонд

⁵ Инициатива за младежка заетост

⁶ Общ размер на подкрепата от Съюза (включително основно разпределение и резерв за изпълнение)

⁷ Информация по фондове и по приоритетни оси.

⁸ Наименование на тематичната цел (не се прилага за техническа помощ).

⁹ Наименование на инвестиционния приоритет (не се прилага за техническа помощ).

					енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор		
						Специфична цел 2: Повишаване енергийната ефективност в публичните сгради	Намаляване на крайното енергийно потребление от публичната администрация, търговията и услугите
				ТЦ 6: Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност	Инвестиционен приоритет 2 на Приоритетна ос 1: Действия за подобряване на градската околна среда, за съживяване на градовете, за възобновяване и обеззаразяване на терените за вторично застрояване (включително пререструктурираните зони), намаляване на замърсяването на	Специфична цел 1: Подобряване на качеството на градската среда	Увеличаване на дела от населението, ползващо се от подобрена градска среда

					въздуха и насърчаване на мерките за намаляване на шума.		
						Специфична цел 2: Подобряване на инвестиционната активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие	Увеличение на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи
				ТЦ 10: Инвестиции в образованието, обучението, включително професионално обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот	Инвестиционен приоритет 3 на Приоритетна ос 1: Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за	Специфична цел 1: Подобряване на условията за модерни образователни услуги	Увеличение на дела на модернизирани образователни институции

					обучение		
				ТЦ 9: Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	Инвестиционен приоритет 4 на Приоритетна ос 1: Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище	Специфична цел 1: Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите	Увеличение на представителите на маргинализирани групи, включително с подобрени жилищни условия

						Специфична цел 2: Подобряване на условията за модерни социални услуги	Увеличение на дела на модернизираните обекти за социални услуги
						Специфична цел 3: Подобряване на условията за масов спорт и културен живот в градовете	Увеличение на дела на модернизираните културни/спортн и обекти
				ТЦ 4: Подпомагане на преминаването към нисковъглеродн а икономика във всички сектори	Инвестиционен приоритет 5 на Приоритетна ос 1: Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална	Специфична цел 1: Подобряване на градската мобилност	Увеличение на пътуванията с обществен градски транспорт

					градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата.		
Приоритетна ос 2. Регионална образователна инфраструктура	ЕФРР	112 933 685,23	8,36%	ТЦ 10: Инвестиции в образованието, обучението, включително професионално обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот	Инвестиционен приоритет 1 на Приоритетна ос 2: Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение.	Специфична цел 1: Създаване на условия за моделни образователни услуги	Увеличение на дела на модернизираните регионални образователни институции
Приоритетна ос 3. Регионална здравна инфраструктура	ЕФРР	71 056 362,76	5,26%	ТЦ 9: Насърчаване на социалното приобщаване, борба с	Инвестиционен приоритет 1 на Приоритетна ос 3: Инвестиране в здравна и социална	Специфична цел 1: Подобряване на условията за модерни здравни услуги	Увеличение на дела на модернизираните здравни

a				бедността и всяка форма на дискриминация	инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище.		институции
Приоритетна ос 4. Регионална социална инфраструктура	ЕФРР	43 228 204,87	3,20%	ТЦ 9: Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на	Инвестиционен приоритет 1 на Приоритетна ос 4: Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за	Специфична цел 1: Деинституционализация на социалните услуги	Намаление на дела на хората в институции за социални грижи

				дискриминация	националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище.		
Приоритетна ос 5. Регионален туризъм	ЕФРР	108 070 512,18	8,00%	ТЦ 6: Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност	Инвестиционен приоритет 1 на Приоритетна ос 5: Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното	Специфична цел 1: Повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение	Увеличение на нетните годишни приходи от международен туризъм

					наследство;		
Приоритетна ос 6. Регионална пътна инфраструктура	ЕФРР	165 347 884,63	12,24%	ТЦ 7: Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури	Инвестиционен приоритет 1 на Приоритетна ос 6: Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли.	Специфична цел 1: Подобряване на свързаността и достъпността на мрежата от градове и обектите на културното и природно наследство с TEN-T мрежата	Стойност на спестеното време, в резултат на реконструираните пътища за пътници и товари
Приоритетна ос 7. Превенция на риска	ЕФРР	16 750 929,39	1,24%	ТЦ 5: Насърчаване на адаптацията към изменението на климата и превенцията и управлението на риска	Инвестиционен приоритет 1 на Приоритетна ос 7: Насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на	Специфична цел 1: Превенция на риска от свлачища	Увеличение на дела от населението, което не е в риск от свлачища

					бедствия		
Приоритетна ос 8 Техническа помощ	ЕФРР	44 579 086,27	3,30%	н/п	н/п	Специфична цел: Укрепване и повишаване на административния капацитет на Управляващия орган и бенефициентите на програмата	

РАЗДЕЛ 2 ПРИОРИТЕТНИ ОСИ

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, букви б) и в) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

2.A Описание на приоритетните оси, различни от техническа помощ

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

2.A.1 Приоритетна ос 1

Идентификация на приоритетната ос	на	<2A.1 type="N" input="G""SME» > 1
Наименование на приоритетната ос	на	<2A.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME" > Устойчиво и интегрирано градско развитие

☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти	<2A.3 type="C" input="M" >
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, организирани на равнището на Съюза	<2A.4 type="C" input="M""SME" >
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез ръководено от общностите местно развитие	<2A.5 type="C" input="M" >
☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете	<2A.6 type="C" input="M" >

2.A.2. Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)

(Позоваване: член 96, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

Основният теоретичен подход, възприет от приоритетната ос е следният: Ако доскоро държавите планираха развитието при допускането че стратегическите инвестиции създават работни места, които привличат хора и така генерират развитие, сега логиката се обръща – създаването на качествена и предоставяща разнообразни възможности за образование, забавление, спорт, работа и отдих градска среда задържа и привлича високообразованите и квалифицирани млади хора, което привлича стратегическите инвеститори.

Значението на градовете и нуждата от целенасочени мерки за устойчиво и интегрирано градско развитие е отчетена в Националната програма за реформи 2012-2020, в Националната програма за развитие България 2020, както и в Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022.

Ето защо в Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. най-голям приоритет е поставен върху устойчивото и интегрирано градско развитие – Приоритетна ос 1. Приоритетът включва набор от допустими инвестиции, като основната му цел е да подкрепя интегрирани инвестиции в рамките на Интегрирани планове за устойчиво градско развитие, следвайки принципите на тематична концентрация, като същевременно се гарантира териториалната концентрация в градовете и дори в рамките на зоните за въздействие на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво.

Необходимостта да се създаде интегрирана приоритетна ос произтича от факта, че ИПГВР е съвкупност от пространствено и времеви взаимосвързани проекти, действия и инвестиционни намерения, прилагани в конкретни зони за въздействие в градовете. Той интегрира политики и включва различни заинтересовани страни за тяхното съвместно изпълнение, като в същото време допринася за реализация на визията и стратегията за развитие на съответния градската територия.

ИПГВР са предназначени за постигане на трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на дадена градска зона, по пътя на интеграция на всички дейности по такъв начин, че да се гарантира взаимовръзката между отделните елементи и постигане на такава синергия, че изпълнението на плана да надвишава сбора от въздействията на неговите съставни части, ако се прилагат поотделно.

На практика ИПГВР са липсващото звено между общинските планове за развитие и устройствени планове, тъй като те се концентрират върху един град, и дори част на града и в същото време включват ясно планиране на инвестициите с времеви график и източници на финансиране, като по този начин се гарантира, приоритизация на нуждите. В допълнение ИПГВР са широко обсъдени с обществеността. В това отношение ИПГВР е един от инструментите, чрез които ще се осъществяват Общинските планове за развитие.

ИПГВР включва цели и проблемен анализ на на града, визия за развитие, както и избора на зони за въздействие, график и програма за реализация, бюджет и индикатори. За зоните, които не разполагат с актуални подробни устройствени планове може да се включи разработването на такива. Два от основните критерии за одобрение на ИПГВР включват следното:

- ИПГВР следва да осигурят съответствие с актуалните стратегически и планови документи, и с тези, които са в процес на разработване. В тази връзка ИПГВР са

основа за разработване на новите общински планове за развитие за периода 2014-2020 г. Междуведомствената комисия за оценка на ИПГВР, прецени тяхното съответствие с релевантните национални стратегии.

- ИПГВР следва да гарантира свързаността и, където е възможно, да допринесе за развитието на регионалните връзки на града в рамките на териториалния обхват на своя агломерационен ареал и в по-широк териториален обхват.

По този начин приоритетната ос е насочена няколко тематични цели и в същото време съответстващите им инвестиционни приоритети, така че да се даде възможност изпълнението на ИПГВР да постигне максимална интеграция на интервенциите на територията на съответните градове.

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	<2A.7 type="S" input="S" "SME" > ЕФРР
Категория региони	<2A.8 type="S" input="S" "SME "> По-слабо развити региони
Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	<2A.9 type="S" input="S" "SME" > 928 134 986,94
Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (където е приложимо)	<2A.9 type="S" input="S" >

2.A.4 Инвестиционен приоритет 1.1

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

Инвестиционен приоритет	<2A.10 type="S" input="S" "SME" > Подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
-------------------------	---

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > 1
Специфична цел	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" > Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор
Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне подкрепата от Съюза	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME" > <p>България е заложила амбициозна национална цел по отношение постигнатите параметри на енергийна ефективност, а именно достигане на 25% по-висока енергийна ефективност към 2020 г. Това се дължи на изключително ниското ниво на енергийна ефективност, особено в домакинствата и административните сгради и големия социално-икономически потенциал на инвестициите в енергийна ефективност.</p> <p>Социално-икономическият анализ, изготвен при подготовката на ОПРР 2014-2020 г. показва, че основният проблем при публичната инфраструктура е свързан с енергийната и ефективност. Тя е проблем и за голяма част от жилищните сгради, попадащи в обхвата на зоните за въздействие, както и за студентските общежития.</p> <p>Националната жилищна стратегия на Република България разглежда нуждите на жилищния сектор в страната. Сред най-значимите нужди се очертава ниската енергийна ефективност. По данни на стратегията външните ограждащи елементи на сградите имат реални коефициенти на топлопреминаване, които са 3 – 5 пъти по-високи в сравнение с нормите за ново строителство, въведени през 1999 г. В 80 на сто от съществуващия сграден фонд сутерените и таванските плочи са без топлинна изолация. Недобрата топлоизолация на външните ограждащи конструкции е причина за увеличени топлинни загуби. Топлинните загуби през остъклените повърхности /прозорци и остъклени балконски врати/ понякога достигат до 50 на сто от общите топлинни загуби.</p> <p>Най-големи проблеми се очертават в сградите, строени по едропанелна технология, които са 18 900 бр. и са разположени в 120 жилищни комплекса в страната. В тези сгради се намират 707 441 жилища, обитавани от над 1,77 млн. души. 83 на сто от панелните жилища се намират в областните центрове, като в редица големи градове панелните жилища представляват около 50 на сто от целия жилищен фонд, или почти 100% от проблемните сгради се намират в 67-те града за подкрепа по Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020. Редица експертни оценки и анализи показват, че около 10 на сто от панелните жилищни сгради се нуждаят от неотложен ремонт на вътрешните инсталации и на хидроизолацията на покрива. Голяма част от тези сгради се нуждаят от конструктивно укрепване, което е задължителен елемент, с оглед постигане на устойчивост на приложените мерки</p>

за енергийна ефективност. В резултат на това, жилищният сектор е главният виновник за високото енергийно потребление в България. В Плана за действие за подобряване на енергийната ефективност в страната се посочва, че 23% от енергийното потребление се дължи на жилищния сектор. Нуждата от енергоефективното обновяване на сградите е част от по-голямата и неотложна необходимост от съживяване на градските райони с цел преустановяване на процеса на западане, урбанистична разруха, емиграция и гетоизация на големи райони и дори цели комплекси.

Основната част от жилищата са частна собственост на физически лица – 96,5 на сто. 3 на сто от жилищата са държавна или общинска собственост, а останалите 0,5 на сто са собственост на търговски дружества, обществени или кооперативни организации или са били необитаеми към момента на отчитането. Това налага използването на комбинация от безвъзмездна помощ и финансови инструменти за осигуряване на подходящи финансови продукти за адресиране на нуждите в този сектор, както и за студентските общежития.

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ¹⁰ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Намаляване на крайното енергийно потребление домакинства от	тона нетен еквивалент (т н.е.)	По-слабо развити региони	2 391 000	2011	Намаление с 0,38%	НСИ, раздел „Устойчиво развитие“, индикатор № 2.5 „Крайно енергийно потребление по сектори“: http://www.nsi.bg/bg/content/5301/%D1%83%D1%81%D1	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

¹⁰ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

							<p>%82%D0%BE %D0%B9%D1 %87%D0%B8 %D0%B2%D0 %BE- %D1%80%D0 %B0%D0%B7 %D0%B2%D0 %B8%D1%82 %D0%B8%D0 %B5</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Идентификация</i>	<i><2A.1.1 type="N" input="G" "SME" ></i> 2
<i>Специфична цел</i>	<i><2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" ></i> Повишаване на енергийната ефективност в публични сгради
<i>Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне с подкрепа от Съюза</i>	<i><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME" ></i> Изключително влошени са енергийните характеристики на административните сгради на държавната и местна администрация, което освен всичко друго дава отражение и върху неефективното разходване на публични ресурси. България е заложила амбициозна национална цел по отношение постигнатите параметри на енергийна ефективност, а именно достигане на 25% по-висока енергийна ефективност към 2020 г. Това се дължи на изключително ниското ниво на енергийна ефективност на публичните административните сгради

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ¹¹ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
2	Намаляване на крайното енергийно потребление от публичната администрация, търговията и услугите	тона нетен еквивалент (т н.е.)	По-слабо развити региони	1 039 000	2011	Намаление с 1,45%	НСИ, раздел „Устойчиво развитие“, индикатор № 2.5 „Крайно енергийно потребление по сектори“: http://www.nsi.bg/bg/content/5301/%D1%83%D1%81%D1	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

¹¹ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

							<p>%82%D0%BE %D0%B9%D1 %87%D0%B8 %D0%B2%D0 %BE- %D1%80%D0 %B0%D0%B7 %D0%B2%D0 %B8%D1%82 %D0%B8%D0 %B5</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ¹² (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				Количествени <2А.1.19 type="S" input="M"> Общи <2А.1.19 type="S" input="G">	<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

¹² Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета¹³)

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ¹⁴ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.24 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.25 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2A.1.26 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.26 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2A.1.27 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.27 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2A.1.28 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2A.1.29 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.29 type="S" input="G"></p>	<p><2A.1.30 type="N" input="M"></p>	<p>Количествени <2A.1.31 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2A.1.31 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<p><2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M"></p>	<p><2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M"></p>				

¹³ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

¹⁴ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 *Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"></p> <p>Подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор</p>
<p><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></p> <p>Примерни допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обновяване на общите части на многофамилни жилищни сгради и студентски общежития, като например: ремонт на следните основни елементи от конструкцията на сградата (покрив, фасада, дограма по фасадата, стълбищна клетка, външни и вътрешни коридори, входни врати и площадки, асансьори), вертикални технически инсталации (водоснабдителна, канализационна, електрическа, отоплителна, телекомуникационна, пожарни кранове) на сградата; • Обновяване на административните сгради на държавната и общинската администрация като например: ремонт на следните основни елементи от конструкцията на сградата (покрив, фасада, дограма по фасадата, стълбищна клетка, външни и вътрешни коридори, входни врати и площадки, асансьори), вертикални технически инсталации (водоснабдителна, канализационна, електрическа, отоплителна, телекомуникационна, пожарни кранове) на сградите, ремонт и реконструкция на вътрешните помещения в сградите, санитарни възли; • Дейности по конструктивно укрепване на многофамилните жилищни сгради, студентските общежития и административните сгради на държавната и общинска администрация; • Внедряване на мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради, студентските общежития и административни сгради на държавната и общинска администрация, включващи например топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване; • Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно;	

- Предоставяне на заеми и гаранции за възстановими инвестиции за въвеждане на мерки за енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в многофамилни жилищни сгради и студентски общежития;
- Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на съществуващите сгради;
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради

Конкретни бенефициенти:

- Дирекция „Обновяване на жилищните сгради”, МРР/ фонд за жилищно обновяване;
- 67 общини, съгласно раздел 4.2 „Устойчиво градско развитие“ от програмата;
- Колежи, университети и юридически лица, които управляват студентски общежития;
- Финансови инструменти;

Основни целеви групи:

- Домакинства в засегнатите многофамилни жилищни сгради;
- Студенти живеещи в съответните общежития;
- Държавни институции. Предвижда се държавните институции, чиято собственост са засегнатите административни сгради на държавната администрация да участват в партньорство с определените общини – конкретни бенефициенти.
- Представители на уязвими групи от обществото – подобрената достъпност до обектите ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение.

Специфични целеви територии:

Енергийна ефективност в жилищни сгради и административни сгради на държавната и общинска администрация ще се финансира на цялата територия за 67-те града, без териториално ограничение в рамките на зоните за въздействие за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво.

Обосновка

Предвидените дейности ще имат за пряк резултат повишаване на енергийната ефективност на административните и жилищни сгради, както и на студентските общежития в целевите територии, което ще допринесе пряко за намаляване на крайното енергийно потребление в домакинствата и косвено върху намаляване на емисиите на парникови газове. Изпълнението на дейностите ще доведе до по-висока енергийна ефективност на публичните и жилищни сгради.

С цел осигуряване устойчивост на инвестициите са предвидени и дейности за цялостно обновяване на сградите, което значително ще подобри качеството на градската среда. Дейностите ще подпомогнат осигуряването на адекватни условия за живот и подобряването на жизненото равнище като цяло, съобразно съвременните стандарти.

Предвижда се повишаване на достъпността на средата за хора с увреждания, което ще допринесе за подобряване на мобилността като начин за хуманизиране на средата и повишаване шансовете за социално включване на хората в неравностойно положение.

Растеж и заетост - очакват се значителни съпътстващи ефекти за всички сектори на

икономиката и най-вече подкрепа за малкия и средния бизнес, зает в изпълнението на мерките за енергийна ефективност, повишаване на нейната конкурентоспособност и постигане на устойчив и балансиран икономически растеж.

Дейностите, свързани с енергийната ефективност заемат важно място в борбата за забавяне на изменението на климата. Те оказват положително въздействие върху околната среда като допринасят за нейното съхраняване и опазване. Чрез осъществяването им на практика ще се приложат екологични решения за справяне с ефектите от урбанизацията в полза на по-голямата конкурентоспособност и по-доброто качество на живот. Увеличеното използване на финансови инструменти ще стимулира създаването на нови банкови продукти и увеличаване на кредитирането на мерки за енергийна ефективност, което ще се отрази положително на растежа на икономиката

2.A.6.2 *Ръководни принципи за подбора на операциите*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.2.1 type="S" input="S"></p> <p>Подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор</p>
<p><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></p> <p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Тематична концентрация:</p> <p>За инвестиционния приоритет е планиран най-големият финансов ресурс, в сравнение с останалите инвестиционни приоритети.</p> <p>Териториална концентрация:</p> <p>Ще се финансират обекти, попадащи в ИПГВР и жилищни сгради и на цялата територия в 67-те града.</p> <p>Многосекторно управление:</p> <p>Административните сгради на държавната и общинска администрация ще бъдат финансирани на база предефинирани списъци с обекти в ИПГВР.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите.</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани сградите с най-големи нужди от мерки за енергийна ефективност.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност и подобряване на околната среда.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2А.2.3.1 type="S" input="S"> Подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
Планирано използване на финансови инструменти	<2А.2.3.2 type="C" input="M"> 37 149 238,56
<2А.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"> <p>По отношение на обектите на държавната и общинска администрация в рамките на ИПГВР, не се предвижда използване на финансови инструменти.</p> <p>Финансовите инструменти, които ще бъдат използвани за мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради и студентски общежития ще бъдат избрани като се взема под внимание потенциала за възвръщаемост на инвестициите и пазара, идентифицирани в съответната област.</p> <p>Специфичният механизъм и структурата на финансовите инструменти, видовете финансови продукти, както и очакваната комбинация с безвъзмездна помощ ще бъдат определени въз основа на предварителната оценка на финансовите инструменти в съответствие с член 37 (2) от Регламент 1303/2013.</p> <p>България вече е предприела стъпки, насочени към изготвяне на предварителна оценка на финансови инструменти. Проведена е процедура за обществена поръчка за услуга за изготвяне на предварителна оценка на финансовите инструменти, които ще бъдат подкрепени от ОПРР 2014-2020.</p> <p>Констатациите и препоръките на предварителна оценка на финансовите инструменти ще бъдат сред ключовите фактори, отчетени при подготовка на схемите за енергийна ефективност за многофамилни жилища и студентски общежития. Ще бъдат идентифицирани параметрите на финансови продукти за възстановима подкрепа за енергийна ефективност, за да бъдат стимулирани инвестиции и постигане на оптимален лостов ефект с адекватното ниво на подкрепа, за да осъществява максимум инвестиции с минимум обществена подкрепа.</p> <p>Предвижда се финансови инструменти да се използват в жилищните сгради и студентските общежития, но не и в административни сгради, тъй като прилагането на финансови инструменти за мерки за енергийна ефективност в обществени сгради ще създаде допълнителна бюрокрация и ще намали ефективността на подкрепата, предоставена по ОПРР 2014-2020 г. Има някои правни ограничения, приложими за заеми от държавни и общински институции, които възпрепятстват потенциалното използване на финансовите инструменти за енергийна ефективност в обществени административни сгради. От друга страна на публичните власти не разполагат с</p>	

потенциал за генериране на приходи, необходими за изплащане на сумите, предоставени чрез финансови инструменти и съответната лихва. Всъщност мерките за енергийна ефективност, прилагани в обществена сграда ще намалят разходите на енергия в бъдещите години. Въпреки това икономии не могат да се натрупват в отделна сметка в продължение на години и да се използват изключително за погасяване на вноски по кредит, взети назаем от финансов инструмент, подкрепен от ОПРР.

Ефектът от прилагането на мерките за енергийна ефективност в обществени сгради, ще има положителен ефект в полза на всички жители и бизнеса, които получават услуги от публичните власти в 67 града, допустими за подкрепа по приоритетна ос 1. Освен подобрените условия в енергийно обновените обществените сгради, мерките за енергийна ефективност, подкрепени от ОПРР, ще позволят на публичните власти да оптимизират разпределението на публичните средства в годишните бюджети след енергийното обновяването, като по този начин се подобри на цялостното функциониране на съответните публични органи.

Окончателно решение за обхвата и видовете финансови инструменти за енергийна ефективност ще бъде взето след като предварителната оценка установи доказателства за неоптимални инвестиционни ситуации и оцени нивото и обхвата на нуждите от публични инвестиции в сферата на енергийна ефективност на сградите.

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.4.1 type="S" input="S"></p> <p>Подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор</p>
<p><2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"></p> <p>Не се предвижда използване на големи проекти.</p>	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ¹⁵			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
3	Брой домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление	домакинства	ЕФРР	По-слабо развити региони			12 392	Публичен ИСУН, МРР, Общински администрации	Веднъж годишно
4	Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/годишно	ЕФРР	По-слабо развити региони			175 368 169	Публичен ИСУН, МРР, Общински администрации	Веднъж годишно

2.A.4 Инвестиционен приоритет 1.2

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

¹⁵

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението по полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.10 type="S" input="S" SME ></p> <p>Действия за подобряване на градската околна среда, за съживяване на градовете, за възобновяване и обеззаразяване на терените за вторично застрояване (включително преструктурираните зони), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерките за намаляване на шума</p>
--------------------------------	--

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Идентификация</i>	<p><2A.1.1 type="N" input="G" SME ></p> <p>I</p>
<i>Специфична цел</i>	<p><2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" SME ></p> <p>Подобряване на качеството на градската среда</p>
<i>Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне с подкрепа от Съюза</i>	<p><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" SME ></p> <p>Териториалният дневен ред на Европейския съюз 2020 г. изтъква като приоритети за градското развитие подкрепа за полицентрично и балансирано териториално развитие и насърчаване на интегрираното развитие в градовете.</p> <p>Според тематичната стратегия на Комисията за градска околна среда, околната среда в градовете изпитва проблеми по отношение на високи нива на трафик и задръствания, високи нива на шум, лошо качество на застроените пространства, изоставена земя, концентрация на емисии на парникови газове, разрастване на градовете, генериране на боклук и отпадни води.</p> <p>Отчитайки огромното значение на инвестициите в градска среда за съживяване на градовете, насърчаване на икономическата активност и създаване на условия за растеж, и базирайки се на богатия положителен опит в тази област на ОПРР 2007-2013, оперативната програма извежда подходящите за финансиране дейности по линия на този инвестиционен приоритет.</p> <p>Градската среда се явява основният интегриращ</p>

фактор за проектите за градско развитие. Развитието и обновяването на градската околна среда е от важно значение за качеството на живот и привлекателността на градовете. Основен извод от Социално-икономическия анализ за нуждите на ОПРР 2014-2020 е ниското качество на градската среда, благоустройството и публичната инфраструктура на голяма част от българските градове. Идентифицира се цялостна необходимост от благоустрояване на физическата инфраструктура на градовете, което ще надгради и допълни мерките, изпълнявани по ОПРР 2007-2013.

До 31 декември 2012 г. по отношение на развитието и подобряването на градската среда ОПРР 2007-2013 г. отчита следните резултати:

- Подобрената паркова среда, озеленени площи и детски площадки обхващат площ от 2 089 437 м², облагодетелстваното население е 2 073 355 души.
- Изградените и рехабилитирани пешеходни зони, велоалеи и тротоари обхващат площ от 465 635 м².

Въпреки това, все още големи райони от градовете се характеризират с остаряла или липсваща базисна инфраструктура, окаяно състояние на паркове, градинки, детски и спортни площадки, липса или незадоволително количество и качество на паркинги, велосипедни и пешеходни алеи.

Съществуват градски райони в нарушено екологично състояние, както и зони с голяма концентрация на уязвими, включително малцинствени групи, в които състоянието и качеството на средата са далеч под възприетите стандарти.

Един от основните недостатъци на градската среда е липсата на възможност за безпрепятствено придвижване по улиците и на нормален достъп за хора с увреждания до административни сгради, паркове, развлекателни и спортни комплекси, което допълнително задълбочава проблема със социалната изолация на тази група от населението.

Адресирането на проблемите с градската инфраструктура ще допринесе за социалната интеграция на уязвими групи от населението и ще подобри цялостно качеството на живот в градовете. По този начин ще се задържи трудоспособното население, ще се насърчи раждаемостта и ще се повлияе в голяма степен на отрицателните демографски тенденции, тъй като привлекателността

	и европейския облик на градовете е важен фактор за хората избрали да живеят, работят и инвестират в тези градове.
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ¹⁶ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Увеличаване на дела от населението, ползващо се от подобрена градска среда	лица	По-слабо развити региони	3 179 322	2013	Увеличение с 37,2%	НСИ, Публичен ИСУН, Общински администрации	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

¹⁶ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > 2
Специфична цел	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" > Подобряване на инвестиционната активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие
Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне с подкрепа от Съюза	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME" > Двигателят на растеж на градовете е икономическото развитие. В голяма част от градските центрове в страната икономическите зони са в лошо инфраструктурно състояние. В тази връзка, в рамките на ИПГВР се включва зона за въздействие – „Зони с потенциал за икономическо развитие“. Това са градски територии с преобладаващо предназначение за производствени и други бизнес дейности с функционални, средови характеристики и състояние на техническа инфраструктура, които не отговарят на инвестиционното търсене за развитие на съществуващите и на нови икономически дейности. Основните характеристики, на които отговарят териториите за икономическа активност на градовете, подлежащи на възстановяване са следните: концентрация на икономически дейности, наличие на техническа инфраструктура, нуждаеща се от обновяване, рехабилитация или реконструкция; необходимост от свързваща инфраструктура; нарушени екологични параметри на територията. Една от основните характеристики на големите градове, изведена от социално-икономическия анализ е наличието на западнали индустриални зони. Чрез подходящи интервенции тези зони могат да се превърнат в привлекателно място за развитие на бизнес, предприемачество и творчески индустрии и по този начин да допринесат за създаването на нови работни места. Същевременно подобреното качество на средата на цялата градска територия е фактор, който влияе върху усещането за по-добър стандарт на живот. Това

	<p>ще спомогне за задържането и привличането на млади хора и качествена работна сила, което ще допринесе за засилване интереса на предприемачи и инвеститори.</p> <p>Цялостната реконструкция на градските територии ще увеличи икономическата активност, ще привлече инвестиции и частни капитали за развитие на икономиката на градовете и съответно на областта и региона, в който се намират.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ¹⁷ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
2	Увеличаване на разходите за дълготрайни материални активи	евро	По-слабо развити региони	9 761 324 860	2012	Увеличение с 2,2%	НСИ, раздел „Бизнес статистика“, индикатор „Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи“: http://www.nsi	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

¹⁷ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

							<p>.bg/bg/content/ 1843/%D1%80 %D0%B0%D0 %B7%D1%85 %D0%BE%D 0%B4%D0%B 8- %D0%B7%D0 %B0- %D0%BF%D1 %80%D0%B8 %D0%B4%D0 %BE%D0%B1 %D0%B8%D0 %B2%D0%B0 %D0%BD%D 0%B5- %D0%BD%D 0%B0- %D0%B4%D1 %8A%D0%B B%D0%B3% D0%BE%D1 %82%D1%80 %D0%B0%D0 %B9%D0%B D%D0%B8- %D0%BC%D 0%B0%D1%8 2%D0%B5%D</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

							1%80%D0%B 8%D0%B0%D 0%BB%D0% BD%D0%B8- %D0%B0%D0 %BA%D1%82 %D0%B8%D0 %B2%D0%B8 - %D0%BF%D0 %BE- %D0%B8%D0 %BA%D0%B E%D0%BD% D0%BE%D0 %BC%D0%B 8%D1%87%D 0%B5%D1%8 1%D0%BA% D0%B8- %D0%B4%D0 %B5%D0%B9 %D0%BD%D 0%BE%D1%8 1%D1%82%D 0%B8	
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ¹⁸ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.13 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.14 type="S" input="S"></p>	<2А.1.15 type="S" input="S">	<p>Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.16 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.17 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2А.1.19 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.19 type="S" input="G"></p>	<2А.1.20 type="N" input="M">	<p>Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">				

18

Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета¹⁹⁾

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ²⁰ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.24 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.25 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.26 type="S" input="M"> Общи <2А.1.26 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.27 type="S" input="M"> Общи <2А.1.27 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.28 type="S" input="S"> >	Количествени <2А.1.29 type="S" input="M"> Общи <2А.1.29 type="S" input="G">	<2А.1.30 type="N" input="M">		Количествени <2А.1.31 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.31 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">			

¹⁹ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

²⁰ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 *Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<i><2A.2.1.1 type="S" input="S"></i> Действия за подобряване на градската околна среда, обновяване на градовете, възстановяване и почистване на терените за вторично застрояване (включително зони за конверсия), и намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шума.
<i><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></i> <u>Градска среда</u> <ul style="list-style-type: none"> • Изграждане и възстановяване на зони за обществен отдых, като например паркове, зелени площи, детски площадки, зоопаркове, градски площи, междублокови пространства, спортни площадки за свободен достъп и др., включително поставяне на пейки, беседки, възстановяване на чешми, фонтани, водни площи, статуи, паметници и други елементи от градското обзавеждане, изграждане и ремонт на обществени тоалетни; • Изграждане, реконструкция, рехабилитация на физическите елементи на градската среда, като например пешеходни алеи и тротоари, изграждане на велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, подлези, надлези и мостове за пешеходци и велосипедисти, включително свързани дейности, като поставяне на указателни знаци, информационни табели и др.; • Изграждане, рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и обществени паркинги; • Инсталиране на енергоспестяващо улично осветление и осъществяване на мерки за повишаване на сигурността и предотвратяване на престъпността, като например поставяне на осветление на паркови площи, охранителни системи за наблюдение на обществени места и др. • Въвеждане на системи за контролиран достъп в пешеходни зони на МПС, като например механични/хидравлични/ел.прегради недопускащи достъп на МПС в пешеходните зони, но спускащи се при подаден сигнал от линейка, пожарна, полицейски автомобил, автомобили за почистване, които позволяват влизане в тях и на други автомобили (например на доставчици на магазини и др.) в точно регламентирани часове в които е позволен достъп, връзка на системата със	

системата за видео наблюдение и т.н ;

- Създаване на достъпна архитектурна среда, свързана с горните направления, включително подобряване на достъпа за хора с увреждания до сгради, в които е разположена общинската администрация;

Зони с потенциал за икономическо развитие

- Подобряване и реконструкция на съществуваща или строителство/ развитие на нова техническа инфраструктура, свързана с бизнеса, като например комуникационна свързаност, строителство/ реконструкция/ рехабилитация на улици, осигуряващи достъп до и в индустриалните и бизнес зони, електроснабдяване, публично осветление, връзки към главната газоснабдителна, водоснабдителна и канализационна мрежа, поставяне на указателни знаци и информационни табели, охранителни системи до или в рамките на бизнес зоните и терените и др. в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие към ИПГВР;
- Строителство, обновяване, рехабилитация, реконструкция и ремонт на бизнес и индустриални зони в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие към ИПГВР, в т. ч. и на сгради;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради/помещения, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване и др.;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно;
- Озеленяване, места за отдих, велоалеи, паркинги за велосипеди и автомобили на работещите в зоните с потенциал за икономическо развитие;
- Обследвания за енергийна ефективност, конструктивни обследвания на горепосочените сгради;
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради.

Мерките за енергийна ефективност и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми не могат да се изпълняват самостоятелно, а единствено като част от останалите строително монтажни дейности по съответните обекти.

Конкретни бенефициенти:

- 67 общини, съгласно раздел 4.2 „Устойчиво градско развитие“ от програмата;
- Финансови инструменти;

Целеви групи:

- Населението на 67 града, определени за подкрепа по ОПРР, което ще бъде облагодетелствано от подобряване на градската среда и общото повишаване на качеството на живот.

- Насърчени инвеститори съгласно законът за насърчаване на инвестициите.
- Представители на уязвими групи от обществото – подобрената достъпност до обектите ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение.

Специфични целеви територии:

Група дейности „Градска среда” предвиждат интервенции във всички зони за въздействие, включени в ИПГВР на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво, както и на цялата територия на градовете от ниво 4, определени за подкрепа по ОПРР.

Група дейности „Зони с потенциал за икономическо развитие“ ще се реализират в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие, включени в ИПГВР на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво, както и на цялата територия на градовете от ниво 4, определени за подкрепа по ОПРР.

За градовете от 1-во до 3-то ниво се допуска финансиране на проекти по група дейности „Зони с потенциал за икономическо развитие“ извън зоните за въздействие на ИПГВР, в рамките на общинската територия и в рамките на определения в Приоритетна ос 1 праг от 20% от предварително определения лимит на съответния град по приоритетна ос 1. Тези проекти следва да бъдат част от ИПГВР, да съответстват на Общинския план за развитие и да включват обосновка за техния принос за подобряване на функционалните връзки между града и неговата периферия.

Обосновка:

Дейностите за подобряване на градската среда са пряко насочени към постигане на специфична цел 1 „Повишаване на качеството на живот, социално включване, и подобряване на екологичната среда, чрез благоустрояване на физическата среда в градовете“.

Градовете и урбанизираните територии могат да бъдат успешни и устойчиви, само ако гражданите желаят да живеят и работят в тях и имат възможност да общуват, пътуват и да създават своите домове. Те могат да бъдат привлекателни за чуждестранния бизнес, инвеститори и туристи, ако цялостната градска среда е безопасна, устойчива и с високо екологично и естетическо качество.

Ето защо ще се финансират конкретни инвестиции, насочени към определени градски райони, физическото им обновяване и благоустройство, за да се създаде привлекателна градска среда.

Зелените площи в градовете имат силно влияние върху качеството на живот на техните жители. Те предоставят възможности за физическо възстановяване, социални контакти, отмора и спокойствие. Зелените площи са важни и за градското биоразнообразие, контактът с което е средство за насочване на общественото внимание към по-широкообхватните проблеми, свързани с опазването на околната среда.

Дейностите за подкрепа за зони с потенциал за икономическо развитие са пряко насочени към изпълнение на специфична цел 2 „Подобряване на икономическата активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие“ и са пряко насочени към **постигане на растеж и осигуряване на работни места.**

Съгласно последните промени и изменения на Закона за насърчаване на инвестициите (ЗНИ), одобрени и обнародвани в ДБ бр. 16 от 19.02.2013г., се провежда политика за

нарастване на инвестициите за насърчаване на икономически дейности и проекти с висока добавена стойност и създаване на нови работни места. Основна цел е намаляване на регионалните диспропорции в социално-икономическото развитие в България. В Правилника за прилагане на ЗНИ са заложили минимални критерии в т.ч. създаване на нови работни места, за инвестиционните проекти, които могат да се възползват от насърчителните мерки. Те получават сертификат за клас инвестиции – приоритетен инвестиционен проект, клас А, клас Б. Увеличени са правомощията на общините за насърчаване на инвестициите. Една от мерките за насърчаване е подпомагане за изграждане на елементи от техническата инфраструктура от страна на общините.

Мерките и дейностите за подкрепа на „Зони с потенциал за икономическо развитие“ в Приоритет 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014-2020 предлагат възможности за финансова подкрепа и реализиране на инфраструктурните мерки за насърчаване на инвестициите по ЗНИ. Допълняемостта на мерките на ОПРР 2014-2020 и мерките на ЗНИ води до интегриран териториален подход на развитие на икономическите територии в градовете.

Предвидените дейности ще дадат импулс за съживяване на местните икономики, запазване на съществуващите и създаване на нови работни места.

2.A.6.2 *Ръководни принципи за подбора на операциите*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<p><i>Инвестиционен приоритет</i></p>	<p><i><2A.2.2.1 type="S" input="S"></i></p> <p>Действия за подобряване на градската околна среда, обновяване на градовете, възстановяване и почистване на терените за вторично застрояване (включително зони за конверсия), и намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шума.</p>
<p><i><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></i></p> <p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Териториална концентрация: Ще се финансират обекти, попадащи в ИПГВР.</p> <p>Многосекторно управление: Проектите ще бъдат финансирани на база предефинирани списъци с обекти в рамките на ИПГВР и с водеща роля на общините.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-големи нужди или най-висок потенциал за привличане на инвестиции, за възвръщаемост на инвестициите и постигане на икономически растеж в регионите.</p> <p>Устойчиво развитие.</p>	

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за подобряване на градската околна среда;

Интегрираност на инвестициите

Ще бъдат финансирани интегрирани в рамките на ИПГВР проекти, с оглед постигане на цялостен синергичен ефект върху зоните за въздействие на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво, и съответно ИПГВР на градовете от ниво 4, както и засилване на функционалните връзки с оконите територии за градовете от 1-во до 3-то ниво.

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<p><i>Инвестиционен приоритет</i></p>	<p><2А.2.3.1 type="S" input="S"></p> <p>Действия за подобряване на градската околна среда, обновяване на градовете, възстановяване и почистване на терените за вторично застрояване (включително зони за конверсия), и намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шума.</p>
<p><i>Планирано използване на финансови инструменти</i></p>	<p><2А.2.3.2 type="C" input="M"></p> <p>38 725 266,86</p>
<p><2А.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"></p> <p>Предвижда се използването на финансови инструменти за всички групи дейности.</p> <p>Предвижда се до 2/3 от средствата за група дейности за подкрепа на зони с потенциал за икономическо развитие да се реализират чрез безвъзмездна финансова помощ предоставена на 67 общини – конкретни бенефициенти, които да постигат заложените в закона за насърчаване на инвестициите възможности за насърчаване на сертифицирани инвестиционни проекти.</p> <p>До 1/3 от ресурса на инвестиционен приоритет 2 на Приоритетна ос 1: „Действия за подобряване на градската околна среда, обновяване на градовете, възстановяване и почистване на терените за вторично застрояване (включително зони за конверсия), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шума“ за група дейности за подкрепа на „Зони с потенциал за икономическо развитие“ ще се реализират чрез финансови инструменти, от които могат да се възползват общини, частни инвеститори и публично-частни партньорства, които да инвестират в зоните за икономическо развитие, в т. ч. и инвеститори, които съгласно ЗНИ имат сертифицирани инвестиционни проекти.</p> <p>Конкретният механизъм, структура на финансовите инструменти, типовете финансови продукти и предвидената безвъзмездна помощ ще бъдат конкретизирани въз основа на предварителната оценка за финансови инструменти, съгласно чл. 37, ал. 2 от Регламент</p>	

1303/2013.

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<i><2A.2.4.1 type="S" input="S"></i> Действия за подобряване на градската околна среда, обновяване на градовете, възстановяване и почистване на терените за вторично застрояване (включително зони за конверсия), и намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шума.
<i><2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"></i> Н/П	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ²¹			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
3	Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метра	ЕФРР	По-слабо развити региони			5 869 492	Публичен ИСУН, МРР, Общински администрации	Годишно
4	Обща площ на рехабилитираната земя	хектари	ЕФРР	По-слабо развити региони			163	Публичен ИСУН, МРР, Общински администрации	Годишно
5	Обществени или търговски сгради,	квадратни метри	ЕФРР	По-слабо развити			25 107	Публичен ИСУН, МРР,	Годишно

²¹

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

	построени или обновени в градските райони			региони				Общински администрации	
--	---	--	--	---------	--	--	--	------------------------	--

2.A.4 Инвестиционен приоритет 1.3

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.10 type="S" input="S" SME ></p> <p>Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение</p>
--------------------------------	--

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Идентификация</i>	<p><2A.1.1 type="N" input="G" SME ></p> <p>1</p>
<i>Специфична цел</i>	<p><2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" SME ></p> <p>Подобряване на условията за модерни образователни услуги</p>
<i>Резултатите, които държавата членка се стреми постигне подкрепа от Съюза</i>	<p><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" SME ></p> <p>Анализът на стратегическите документи в сферата на образованието показва, че целите и приоритетите на сектора, които биха могли да бъдат подкрепени по линия на ОПРР 2014-2020 г. са свързани с подобряване на материалната база и техническото оборудване в детските градини, училищата и висшите учебни заведения.</p> <p>От решаващо значение за България е да инвестира в качеството, конкурентоспособността и ефективността на образованието, което зависи до голяма степен от условията за преподаване – т.е. от съответната инфраструктура. Инфраструктурното развитие трябва да се извършва по региони, за да бъде увеличен достъпът до образование. Необходимо е образователната инфраструктура (училища, и детски градини) да бъде развивана, поради директната ѝ връзка с икономическото развитие. Тази инфраструктура е важна за по-доброто</p>

съчетаване на образователния избор с нуждите на пазара на труда и за по-лесното интегриране на младите хора на пазара на труда, за предотвратяване на социалните проблеми, които са скъпи за обществото, както и за намаляването на отпадащите от общото образование ученици и за научаването на основни работни навици. Като цяло предвидените до момента дейности, свързани с подобряване на образователната инфраструктура, с изграждане на благоприятна среда и популяризиране на ученето през целия живот, са с изпълнение, което е под необходимите потребности, дължащо се най-вече на липсата на финансов ресурс.

Изготвените от страна на Министерството на образованието и науката анализи показват, че в областта на предучилищното и училищното образование съществуват следните нужди:

В областта на предучилищното образование:

- Основно трябва да се решава въпроса с недостатъчния брой на местата в детските градини в някои от големите градове чрез извършване на ново строителство. В по-малките населени места, където има наличен сграден фонд, усилията следва да се насочат към неговото обновяване и модернизация.
- В отделни общини се наблюдава недостатъчно ефективна политика на управление и стопанисване на сградния фонд на детските градини, включително разпоредителни действия с тях не по предназначение, която следва да се промени.
- Усилията на местните власти следва да се насочат към разработване на по-дългосрочни политики за развитие на образователната инфраструктура, нейното стопанисване, поддръжка и модернизация.
- Въвеждането на задължителна предучилищна подготовка от 4 годишна възраст през 2016 г., трябва да бъде съобразено също така с демографския процес по райони и области, както и с прилагане на гъвкаво планиране при изграждане на образователна инфраструктура.

В областта на училищното образование:

- Усилията следва да се насочат към повишаване на ефективността чрез реализация на проекти за енергийна ефективност, подобряване на материалната база, осигуряване на съвременен оборудване и обзавеждане, свързани със създаването на привлекателна образователна среда.
- Осигуряване на възможност за целодневна организация на учебния процес чрез подобряване на инфраструктурата, места за спорт и отдих, за занимания по интереси и др.

Предоставянето на съвременни условия в образователната инфраструктура ще подобри качеството на образованието и ще намали процентът на преждевременно напусналите сферата на образованието. От друга страна създаването на привлекателна среда в

	<p>училищата и на възможности за извънкласни занимания ще повишат мотивацията на младежите да продължат своето образование и след завършване на средните училища и съответно ще допринесе за повишаване броя на хората с висше образование.</p> <p>С оглед значението на общинската образователна инфраструктура за политиката на градско развитие, обектите общинска собственост ще бъдат финансирани на база приоритизирането им в ИПГВР и ако са чатс от списъка с приоритетни училища/детски градини в съответствие с Методологията за приоритизиране на образователната инфраструктура за периода 2014-2020 г. В подкрепа на това са и данните от статистиката, изследвани от социално-икономическия анализ на ОПРР - 83,3% от общинските специални училища, 42,9% от общинските професионални училища и 38,5% от всички общообразователни училища (72% от училищата в градовете) и 38,6% от всички детски градини (72,2% от детските градини намиращи се в градовете) се намират в 67-те целеви градове за подкрепа.</p> <p>Основната част от финансираните през период 2007-2013 училища са общинските, въпреки това те обхващат едва 20% от всички общински общообразователни училища (2089). В градовете са подкрепени 282 училища, 25,2 % от градските учебни заведения, а в селата са финансирани 139 или 14,3 % от селските училища.</p> <p>Състоянието на финансираните общински детски градини е подобно. Подкрепа са получили 15,8% (327) от всичките 2072 детски градини. В градовете са финансирани 22% от обектите, а в селата 9%.</p>
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ²² (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Увеличаване на дела на модернизирани образователни институции	%	По-слабо развити региони	9,2%	2013	Увеличение с 49%	НСИ, раздел „Образование и учене през целия живот“, индикатор „Детски градини, деца, педагогически и персонал, места и групи в детските	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

²² За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

							<p>градини по статистически зони, статистически райони, области и общини“:</p> <p>http://www.nsi.bg/bg/content/3430/%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D0%B4%D0%B5%D1%86%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

							%D0%B8- %D0%BF%D0 %B5%D1%80 %D1%81%D0 %BE%D0%B D%D0%B0% D0%BB- %D0%BC%D 0%B5%D1%8 1%D1%82%D 0%B0- %D0%B8- %D0%B3%D1 %80%D1%83 %D0%BF%D0 %B8- %D0%B2- %D0%B4%D0 %B5%D1%82 %D1%81%D0 %BA%D0%B 8%D1%82%D 0%B5- %D0%B3%D1 %80%D0%B0 %D0%B4%D0 %B8%D0%B D%D0%B8- %D0%BF%D0 %BE	и
--	--	--	--	--	--	--	--	---

							индикатор „Общобразо вателни училища по вид“: http://www.nsi .bg/bg/content/ 3477/%D0%B Е%D0%B1% D1%89%D0% BE%D0%BE %D0%B1%D1 %80%D0%B0 %D0%B7%D0 %BE%D0%B2 %D0%B0%D1 %82%D0%B5 %D0%BB%D 0%BD%D0% B8- %D1%83%D1 %87%D0%B8 %D0%BB%D 0%B8%D1%8 9%D0%B0- %D0%BF%D0 %BE- %D0%B2%D0 %B8%D0%B4	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

							МОН, Общини, Публичен ИСУН	
--	--	--	--	--	--	--	-------------------------------------	--

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ²³ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">		

²³

Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета²⁴)

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ²⁵ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2А.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.24 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.25 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.26 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.26 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.27 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.27 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2А.1.28 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2А.1.29 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.29 type="S" input="G"></p>		<2А.1.30 type="N" input="M">	<p>Количествени <2А.1.31 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2А.1.31 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<2А.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">			

²⁴ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

²⁵ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 *Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение</p>
<p><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></p> <ul style="list-style-type: none"> • Строителство, реконструкция и ремонт на общински образователни институции“, като например детски ясли и градини, основни и средни училища (напр. учебни зали, библиотеки, лаборатории, спортни съоръжения, учебни корпуси, общежития, интернет връзки), включително прилежащото дворно място; • Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване; • Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно; • Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на сградния фонд. • Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради. <p>Мерките за енергийна ефективност и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници не могат да се изпълняват самостоятелно, а единствено като част от останалите строително монтажни дейности по съответните обекти.</p> <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 67 общини, съгласно раздел 4.2 „Устойчиво градско развитие“ от програмата, за обекти в рамките на зоните за въздействие в 39 града от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и на цялата градска територия в градовете от 4-то ниво, съгласно ИПГВР; <p>Целеви групи:</p>	

- Децата, подрастващите и младежите, незавършили средно образование на територията на 67 града, определени за подкрепа по ОПРР, които ще бъдат директни ползватели на инфраструктурата. Специален фокус ще представляват представители на тези възрастови групи от ромското население, което е с най-нисък образователен статус и с ограничен достъп до образователни услуги.
- Семейства с деца на територията на 67 града, определени за подкрепа по ОПРР – подобряване достъпа до качествено образование за децата е стимул за задържане на работоспособното население в регионите и допринася за справяне с отрицателните демографски тенденции.
- Представители на уязвими групи от обществото – подобрената архитектурна среда ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение.

Специфични целеви територии:

- Интервенциите ще се осъществяват в рамките на ИПГВР, съответно в рамките на зоните за въздействие за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и цялата градска територия в градовете от 4-то ниво.

За градовете от 1-во до 3-то ниво се допуска финансиране на проекти по този инвестиционен приоритет извън зоните за въздействие на ИПГВР, в рамките на общинската територия и в рамките на определения в Приоритетна ос 1 праг от 20% от предварително определения лимит на съответния град по приоритетна ос 1. Тези проекти следва да бъдат част от ИПГВР, да съответстват на Общинския план за развитие и да включват обосновка за техния принос за подобряване на функционалните връзки между града и неговата периферия.

Обосновка:

Дейностите са пряко насочени към постигане на специфичната цел на инвестиционния приоритет, а именно „Намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище, чрез инвестиции в образователна инфраструктура в градовете“. Една от причините за ранно отпадане от училище е именно лошата образователна инфраструктура, ограничени възможности за получаване на професионално образование, липса на капацитет за целодневни дейности в училищата.

Инвестициите в образователна инфраструктура ще имат за непосредствен резултат подобряване качеството на образователната среда и съответно повишаване на нейната атрактивност. Обновяването на материалната база ще доведе до цялостно подобряване на учебния процес и ще улесни въвеждането на нови методи на обучение, които да повишат и задържат интереса на младите хора. Подобрените условия в учебните заведения, модерните класни стаи и кабинети ще се отразят благоприятно на мотивацията на учениците за по добра активност при усвояване на знанията и реализацията им на пазара на труд.

Осигуряването на възможност за целодневната организация на учебния процес чрез строителство и ремонт на занимални, места за спорт и отдих, за занимания по интереси и др. ще накара младежите да прекарват повече време в училищата, ще провокира интерес и желание за развитие и продължаване на образованието, ще превърне училищата в привлекателно място за развитие на личността и база за бъдеща конкурентоспособна професионална реализация. По този начин интервенциите пряко ще допринесат за намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище и ще

създадат предпоставки за повишаване дела на завършилите образование.

Мерките, свързани с ново строителство, ще отговорят адекватно на нуждите от по-голям брой места в детските градини, а по-късно и в училищата, и ще осигурят равен достъп до образование за младото поколение. Дейностите за подобряване достъпа на хора с увреждания до сградите, предмет на интервенции, са предпоставка за социално включване и борба с изолацията на тази група от обществото.

Внедряването на мерки за енергийна ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници ще допринесат за подобряване качеството на околната среда.

Подпомаганите дейности ще задържат децата и младежите в училищата и ще доведат до по-добри образователни резултати на учениците, което в дългосрочен план ще стимулира увеличаване на заетостта, особено на младежката заетост, намаляване на безработицата и свързаните с нея нива на обща и детска престъпност.

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.2.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение</p>
<p><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></p> <p>Териториална концентрация: Ще се финансират обекти, попадащи в ИПГВР.</p> <p>Многосекторно управление: Проектите ще бъдат финансирани на база предефинирани списъци с обекти в рамките на ИПГВР.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за постигане на социално включване и постигане на целта за по-малко преждевременно напуснали учащи се. Обектите на интервенция следва да са част от приоритетния списък с училища/детски градини, съгласно методологията за приоритизация на образователната инфраструктура, утвърдена от Министерство на образованието и науката.</p> <p>Доставките на оборудване и обзавеждане следва да водят до подобряване качеството на учебния процес.</p> <p>Устойчиво развитие. Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност, подобряване на околната среда и социално включване.</p>	

Интегрираност на инвестициите

Ще бъдат финансирани интегрирани в рамките на ИПГВР проекти, с оглед постигане на цялостен синергичен ефект върху зоните за въздействие на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво, и съответно ИПГВР на градовете от ниво 4, и подбръване на функционалните връзки със съседните територии за градовете от 1-во до 3-то ниво.

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.3.1 type="S" input="S"> Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение
<i>Планирано използване на финансови инструменти</i>	<2A.2.3.2 type="C" input="M">
<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"> Н/П	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.4.1 type="S" input="S"> Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение
<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"> Н/П	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ²⁶			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
2	Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	ЕФРР	По-слабо развити региони			151 045	Публичен ИСУН, МРР, Общински администрации	Годишно

2.A.4 Инвестиционен приоритет 1.4

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.10 type="S" input="S" SME ></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на</p>
--------------------------------	---

²⁶

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

	социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище
--	---

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	<2A.1.1 type="N" input="G""SME > I
Специфична цел	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME > Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите
Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне с подкрепа от Съюза	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M""SME "> Що се отнася до подкрепата за маргинализирани групи от населението, включително роми, ОПРР играе пряка роля в изпълнението на Приоритет 3 "Жилищни условия" на Национална стратегия за интегриране на ромите в Република България 2012-2020 г. , приета на 13.03.2012 . Според Националния статистически институт и на данните, представени в Стратегията за ромите (Преброяване на населението и жилищния фонд, 2011 г.), ромското население остава третата по големина етническа група в България. В градовете живеят около 55,4% от тези, които се самоопределят като роми. Един от основните проблеми, пред които са изправени ромите, е концентрацията им в отделни квартали, което води до социална изолация, влошаване на условията на живот, проблеми, свързани с изграждането и поддръжката на инфраструктура и хигиена, проблеми с транспорта и трудности при предоставянето на услуги. По данни на НСИ (Преброяване на населението и жилищния фонд, 2011) етническите българи заемат средно 23,2 квадратни метра жилищна площ на човек, в сравнение с ромите, които заемат само 10,6 квадратни метра на човек.

	<p>Анализът на стратегическите документи в сферата на социалната политика показва, че целите и приоритетите на сектора, които биха могли да бъдат подкрепени по линия на ОПРР 2014-2020 г. са свързани с: осигуряване на достъпна физическа среда за хората с увреждания и осигуряване на социални жилища за уязвими групи от населението, в това число и ромско население. Мерките и дейностите в социалната сфера в градовете са предназначени именно към застрашени от социално изключване групи от население (в това число и роми). Основни мерки, изведени от важни стратегически документи за социална политика са: осигуряване на алтернативно жилищно настаняване на семейства от маргинализирани групи. В рамките на определяне на ИПГВР общините дефинират такива социални зони за въздействие, в които има компактни маргинализирани групи, в т.ч. и роми.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ²⁷ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Увеличаване на представителите на маргинализирани групи, включително роми с подобри жилищни условия	лица	По-слабо развити региони	740	2013	Увеличение с 415,6%	МТСП	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

²⁷ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	<2A.1.1 type="N" input="G" SME > 2
Специфична цел	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" SME > Подобряване на условията за модерни социални услуги
Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне с подкрепа от Съюза	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" SME > По отношение на социална инфраструктура, ОПРР ще спомогне за постигане на целите, заложи в секторните документи за социална политика като Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България (2012-2030 г.), Националната стратегия за демографско развитие на населението в Р. България (2012-2030 г.), Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Р. България“ (2010) и Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020. Средствата, отпуснати от републиканския бюджет за социални услуги са недостатъчни. Това, са държавни средства за издръжка на услугите, а не за изграждане и дефиниране на нови такива. В условията на финансова и икономическа криза общините заделят ограничени средства за определяне на иновативни услуги – инвестиции в строителство и във въвеждането на нови услуги. Обектите на социална инфраструктура в страната са 991. През този програмен период ОПРР 2007-2013 финансира 105 от тях (11%), като 12 % от подкрепените социални обекти са в градовете (89), а 6,4% са в селата (16). Осигуряването на подходяща социална инфраструктура е ключов фактор за ефективно социално включване и участие в живота на обществото на уязвимите групи. Основните цели на социалната политика в рамките на интегрираното и устойчиво градско развитие обхващат интеграция на

	<p>групите в неравностойно положение и осигуряване и подобряване на битови условия за уязвимите и необлагодетелстваните групи от населението.</p> <p>Развитието на социалната инфраструктура ще повиши качеството на предоставяните социални услуги.</p>
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ²⁸ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
2	Увеличаване на дела на модернизирани обекти за социални услуги	%	По-слабо развити региони	7%	2008	Увеличение с 154,0%	НСИ, раздел „Социални услуги“: http://www.nsi.bg/bg/content/3328/%D1%81%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8-	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

²⁸ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

								%D1%83%D1 %81%D0%BB %D1%83%D0 %B3%D0%B8 , Общини	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	<2A.1.1 type="N" input="G""SME > 3
Специфична цел	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME > Подобряване на условията за масов спорт и културен живот в градовете
Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне с подкрепа от Съюза	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M""SME "> Спортната инфраструктура в страната се характеризира с морално остарели съоръжения, лоша поддръжка и единични опити за ново строителство на спортни площадки и зали. Недостатъчен е броят на специализираните площадки по местоживееене, на велоалеи и други спортни съоръжения, които предоставят възможности за самостоятелно или организирано практикуване на спорт. Общият брой на регистрираните в публичния регистър спортни обекти и съоръжения за социален туризъм към 2010 г. на територията на Република България е 2012, като приблизително 90 на сто от тях са под управлението на общините, 7 на сто са държавна собственост и едва 3 на сто са частна собственост. Съгласно Национална стратегия за развитие на физическото възпитание и спорта в Република България 2012 – 2022) в по-голямата си част тази материално-техническа база е амортизирана и не отговаря на международните стандарти за провеждане на спортни, културни, здравни и други дейности, както и на изискванията за безопасност. Няма достъпна среда за хора с увреждания. Осигуряването на подходящи условия за спорт и отдих ще има своя принос в борбата с демографския спад в градовете, както и в привличането на частни инвестиции и съответно нови възможности за заетост. Интервенциите в спортна инфраструктура ще осигурят възможност за провеждане на масови спортни и други обществени събития в градовете,

	<p>което ще окаже влияние върху икономическата активност и по този начин ще допринесе за устойчив и приобщаващ растеж.</p> <p>България е на едно от последните места по здравен статус и спортна активност на населението. Липсата на подходяща и достъпна спортна база се отразява демотивиращо върху практикуването и развитието на спорта за всички.</p> <p>По данни на Eurobarometer по ниво на физическата активност на гражданите България се нарежда на последно място сред страните от ЕС с едва 3 % редовно практикуващи спорт и 58 % никога неучастващи в спортни дейности. 46% заявяват, че по местоживее не им се предоставят достатъчно възможности за спорт и физическа активност. По този показател България се нарежда също на последно място сред страните – членки на ЕС.</p> <p>В тази връзка от ключово значение е осигуряването на възможности и подходящи условия за спорт, т.е. инфраструктура и съоръжения, които да привличат и насърчават интереса на населението и особено младите хора към спортни дейности. Това в значителна степен ще допринесе за подобряване здравния статус на населението и качествените характеристики на работната сила.</p> <p>Спортната активност е стимул за социално сближаване и интеграция в обществото. Осигуряването на възможности за спорт, особено за децата, подрастващите и младежите, както и представителите на тези възрастови групи от ромското население, ще допринесе за тяхното пълноценно участие в обществения живот и за намаляване на хулиганските прояви и детската престъпност.</p> <p>Достъпността за хора с увреждания до спортните бази е ограничена или изцяло липсва. В тази връзка осигуряването на достъпна архитектурна среда за тази група от населението ще допринесе за справяне с проблема на социалната изолация и по-активното включване на хората с увреждания в обществото.</p> <p>В тази връзка качеството, достъпността и привлекателността на базите и инфраструктурата за масов спорт е съществен фактор за повишаване на спортната активност на населението и социална интеграция на хора в неравностойно положение.</p> <p>Градовете са центрове на социално-икономическия</p>
--	---

живот в страната, в това число и на културата. Духовният и културен живот на населението е от важно значение за развитието на градовете. Културно-историческото развитие на България обуславя богатото културно наследство и разнообразните културни особености на градските територии. Развитието на културния живот и инфраструктура в градовете повишава и качеството на живот на хората, живеещи в тях.

По данни от регистрите на Министерството на културата в България има: 168 музея, 45 галерии, 17 института за музикално и танцово изкуство, 44 регионални и общински библиотеки и 3521 читалища.

През програмен период 2007-2013 се финансират разнообразни по вид културни обекти. Най-голям брой обекти, получили подкрепа по ОПРР, са читалищата. Финансирани са 42 читалища, това обаче е едва 1,2% от всички. В градовете са финансирани едва 5 обекта, а в селата 37. В допълнение, в рамките на 67-те градски центрове, определени за подкрепа по ОПРР 2014-2020, попадат 14% от всички читалища и 72% от тези намиращи се в градовете (494 обекта).

Финансирани са 10 музея, което е 6% от всички обекти, 65.5% от тях попадат в определените 67 града за подкрепа по ОПРР 2014-2020. През периода 2007-2013 са подкрепени едва 2 галерии, 37 от общо 45 обаче попадат в градовете за подкрепа по ОПРР 2014-2020. Финансирани са 2 регионални и общински библиотеки, 38 от тях или 86,4% попадат в 67-те града за подкрепа по ОПРР 2014-2020.

В допълнение, 100% от театрите и от институтите за музикално и танцово изкуство попадат в 67-те града за подкрепа по ОПРР 2014-2020. През периода 2007-2013 са финансирани 4 театъра и 4 института за музикално и танцово изкуство.

За целите на представянето на териториалното разпределение на обектите от културната инфраструктура е изготвена подробна база данни за тези обекти включваща поименно обектите от всяка група (театри, галерии, библиотеки, читалища и т.н.) и териториалното им разположение (населено място и община). За всеки един обект е отчетено дали е бил финансиран в рамките на текущия програмен период 2007-2013 г.

Териториалното разпределение на обектите от

	<p>културната инфраструктура в България е разгледано от социално-икономическия анализ на ОПРР от гл. т. на градските общини, които са предложени за подпомагане по линия на ОПРР 2014-2020 г.</p> <p>Териториалното разпределение на обектите от културната инфраструктура показва, че основната част от тях са локализирани в предложените целеви градове за подкрепа от ОПРР 2014-2020 г. При някои групи като напр. театрите и институтите за музикално и танцово изкуство практически 100% от обектите са разположени в тези градове. Единствено при читалищата много малък дял от обектите са разположени в целевите градове поради спецификата на тези културни институции и големия им брой и локализацията им даже в много малки населени места.</p> <p>Обектите, свързани с културата играят ключова роля за градския живот. Лошото състояние на материалната база неминуемо води до цялостно влошаване на качеството на услугите в областта на културата. Единични и изолирани са случаите, в които е помислено за подобряване на достъпа за хора с увреждания – не само чрез достъпна архитектурна среда, но и чрез съвременни аудио-визуални техники, насочени към тази група от населението.</p> <p>Ето защо чрез инвестициите в културна инфраструктура се цели повишаване на атрактивността на културните обекти, с оглед насърчаване участието в културния живот на населението като фактор за социално сближаване и интеграция на онези членове на обществото, които по една или друга причина са в уязвимо и неравностойно положение.</p> <p>Отчетен е и потенциалът на културните институции за генериране на приходи и възможността за възвръщаемост на инвестициите. Интервенциите в културна инфраструктура ще окажат стимулиращо въздействие върху заетостта в сферата на услугите и ще насърчат развитието на нови форми на заетост в областта на занаятите и творческите индустрии. В резултат ще се постигне устойчиво градско развитие и ще се създадат предпоставки за интелигентен и приобщаващ растеж.</p>
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ²⁹ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
3	Увеличаване на дела на модернизирани културни/спортни обекти	%	По-слабо развити региони	1,6%	2012	Увеличение с 560,8%	НСИ, раздел „Култура“: http://www.nsi.bg/bg/content/3552/%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0 , Общини	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

²⁹ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ³⁰ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				Количествени <2А.1.19 type="S" input="M"> Общи <2А.1.19 type="S" input="G">	<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

³⁰ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета³¹)

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ³² (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.24 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.25 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2A.1.26 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.26 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2A.1.27 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.27 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2A.1.28 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2A.1.29 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.29 type="S" input="G"></p>	<p><2A.1.30 type="N" input="M"></p>	<p>Количествени <2A.1.31 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2A.1.31 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<p><2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M"></p>	<p><2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M"></p>				

³¹ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

³² Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 *Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното включване чрез подобрен достъп до социални, културни и рекреационни услуги и преминаване от институционални услуги към услуги в общността</p>
<p><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></p> <p><u>Социална инфраструктура</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, чрез строителство, реконструкция, ремонт и разширение на социалните жилища, в които да бъдат настанени представители на целевата група; • Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора и хора с увреждания извън държавната политика за деинституционализация – дневни центрове, приюти, кризисни центрове, социални общежития и др, включително прилежащото дворно място,. • Основен ремонт/реконструкция/ изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за деца извън държавната политика за деинституционализация - центрове за работа с деца на улицата, кризисни центрове, дневни центрове, консултативни центрове и др., включително прилежащото дворно място; • Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване; <p><u>Спортна инфраструктура</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане на спортна инфраструктура, като например спортни зали, плувни басейни, футболни игрища, стадиони, комбинирани игрища за волейбол и баскетбол, тенис кортове и др.	

Културна инфраструктура

- Развитие на инфраструктурата в сферата на културата чрез строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане например на културни центрове, театри, читалища, библиотеки, опери, галерии, изложбени зали и други обекти, свързани с културния живот, включително прилежащото дворно място;

За всички групи дейности

- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради/помещения, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване и др.;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно;
- Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на горепосочените сгради.
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до сградите обект на интервенция

Мерките за енергийна ефективност и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници не могат да се изпълняват самостоятелно, а единствено като част от останалите строително монтажни дейности по съответните обекти.

Конкретни бенефициенти по група дейности социална инфраструктура:

- 67 общини, съгласно раздел 4.2 „Устойчиво градско развитие“ от програмата, за обекти в рамките на ИПГВР;

Конкретни бенефициенти по група дейности „Спортна инфраструктура”

- 39 общини, съгласно раздел 4.2 „Устойчиво градско развитие“ от програмата, за обекти в рамките на ИПГВР;
- Финансови инструменти за обекти в рамките на ИПГВР за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво;

Конкретни бенефициенти по група дейности „Културна инфраструктура“

- 67 общини, съгласно раздел 4.2 „Устойчиво градско развитие“ от програмата, за обекти в рамките на ИПГВР;
- Финансови инструменти, за обекти в рамките на ИПГВР;

Целеви групи:

- Уязвими групи от населението на 67 града: деца, безработни, работещи бедни, неграмотни, нискоквалифицирани и нискообразовани хора в трудоспособна възраст, бездомни, самотно живеещи без близки и роднини, многодетни семейства, самотни родители с деца, пенсионери, маргинализирани групи, в т.ч. ромите, хора с увреждания;
- Населението на 67 града, определени за подкрепа по ОПРР, което ще бъде облагодетелствано от подобряване на социалната инфраструктура и общото повишаване на качеството на живот.

- Посетители и гости на градовете, които ще се възползват от подобрените възможности за културни мероприятия, социални среда, контакти и включване.

Специфични целеви територии:

Интервенциите по групи дейности социална и културна инфраструктура ще се осъществяват в рамките на ИПГВР, съответно в рамките на зоните за въздействие за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и територията на целия град за градовете от ниво 4. Специален фокус ще представляват социалните зони за въздействие с оглед максимално адресиране на нуждите на маргинализираните групи от обществото и по-специално ромите, които в по-голямата си част са концентрирани в тези зони.

Интервенциите по група дейности „Спортна инфраструктура“ ще се осъществяват само в ИПГВР на градовете от 1-во до 3-то ниво.

В градовете от 1-во до 3-то ниво са допустими за финансиране проекти в рамките на инвестиционния приоритет (всички групи дейности), извън зоните за въздействие на ИПГВР, в рамките на територията на общината и в рамките на ограничението от 20% за всички дейности извън зоните за въздействие от индикативния референтен бюджет за съответния град. Тези проекти трябва да бъдат част от ИПГВР, съвместим с Общинския план за развитие и да включват обосновка за техния принос за подобряване на функционалните връзки между града и неговата периферия.

Обосновка:

Дейностите са пряко насочени към изпълнение на специфична цел „Социално приобщаване, чрез инвестиции в социална инфраструктура в градовете“.

Бедността е една от основните причини за социална изолация в градовете. Едно от измеренията на бедността е липсата на подслон или нормални условия на живот, съответстващи на съвременните стандарти.

Много от представителите на целевите групи живеят при мизерни условия без достъп до комунални услуги, без вода и електричество. Ето защо предвидените в рамките на приоритета дейности са насочени към разрешаване на този проблем, а именно: осигуряване на адекватни условия на живот за уязвимите групи от населението. Строителството на нови, както и ремонтът или разширението на съществуващи социални жилища ще отговори на нарастващите потребности от осигуряване на достъпен подслон за най-бедните представители на обществото. Правото на жилище е основно човешко право и предвидените дейности имат за цел да осигурят равен достъп до това право на всички членове на обществото. Осигуряването на нормални условия за живот и грижа за уязвимите групи ще помогне за повишаване на тяхната мотивацията да излязат от изолацията и да положат усилия за социализация, водене на пълноценен живот и интегриране на пазара на труда.

В много от градовете има райони с компактно ромско население, които живеят при условия, немислими за съвременния човек. Планираните интервенции ще допринесат за осигуряване на адекватни условия на живот за това население, както и за социалната интеграция на ромите в рамките на по-широката социална зона в ИПГВР.

Обновяването на културната инфраструктура в градовете, като част от интегрираните мерки за градско развитие, ще допринесе за социално включване, чрез насърчаване на културния живот в градовете.

Дейностите по подобряване на културната и спортна инфраструктура не могат да бъдат отделени от мерките за градско развитие. Насърчаването на културния живот и

спортната активност в градовете е стимул за социално сближаване и интеграция на уязвими групи от обществото. Конкретен принос в тази насока ще имат мерките за подобряване на достъпността в обектите на интервенция.

Ще се финансира осигуряването на достъпна среда за хора с увреждания, както в жилищния сектор, чрез осигуряване на жилища, пригодени за специалните потребности на тази целева група, така и в публичните сгради, в които се предоставят социални услуги. По този начин мерките ще допринесат за насърчаване на социалното включване на хората с увреждания.

Предвидените мерки за енергийна ефективност и внедряване на инсталации за използване на енергия от възобновяеми източници ще дадат своя принос за опазване на околната среда и подобряване качеството на въздуха в градовете чрез намаляване потреблението на енергия и съответно на емисиите на парникови газове.

Дейностите в рамките на този приоритет в максимална степен насърчават устойчивото градско развитие, тъй като допринасят за осигуряване на равни възможности за всички членове на обществото чрез насърчаване на социалното включване на уязвимите групи, както и за опазване на околната среда чрез мерките за енергийна ефективност.

Интервенциите ще допринесат и за цялостно подобряване на облика на градовете, повишаване качеството на градската околна среда и на стандарта на живот на населението.

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.2.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното включване чрез подобрен достъп до социални, културни и рекреационни услуги и преминаване от институционални услуги към услуги в общността</p>
<p><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></p> <p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Териториална концентрация: Ще се финансират обекти, попадащи в ИПГВР.</p> <p>Многосекторно управление: Проектите ще бъдат финансирани на база предефиниране списъци с обекти в рамките на ИПГВР на общините.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите Най-малко 5% от общия бюджет на приоритетна ос 1 ще бъде насочен към развитието</p>	

на група дейности за социална инфраструктура. В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за социално включване. Проектните предложения за осигуряване на общински социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение следва да са в съответствие с Националната стратегия на Р. България за интегриране на ромите 2012-2020 г.

В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за привличане на инвестиции, за възвръщаемост на инвестициите и постигане на икономически растеж в регионите.

Устойчиво развитие.

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност и подобряване на околната среда.

Интегрираност на инвестициите

Ще бъдат финансирани интегрирани в рамките на ИПГВР проекти, с оглед постигане на цялостен синергичен ефект върху зоните за въздействие на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво, и съответно ИПГВР на градовете от ниво 4 и подобряване на функционалните връзки със съседните територии за градовете от 1-во до 3-то ниво.

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<p><i>Инвестиционен приоритет</i></p>	<p><2A.2.3.1 type="S" input="S"> Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното включване чрез подобрен достъп до социални, културни и рекреационни услуги и преминаване от институционални услуги към услуги в общността</p>
<p>Планирано използване на финансови инструменти</p>	<p><2A.2.3.2 type="C" input="M"> 67 544 070,11</p>
<p><2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"> С оглед потенциала за възвръщаемост, инвестициите от ОПРР 2014-2020 г. в спортна инфраструктура ще се осъществяват изцяло чрез финансови инструменти. Поради съществуващ потенциал за генериране на приходи и за възвръщаемост на</p>	

инвестициите, група дейности за културна инфраструктура ще бъдат подкрепяни комбинирано, чрез финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ.

Мерките за подкрепа на читалища и библиотеки ще бъдат изключени от планираното използване на финансови инструменти и ще бъдат финансирани изцяло с безвъзмездна помощ.

Конкретният механизъм, структура на финансовите инструменти, типовете финансови продукти и предвидената безвъзмездна помощ ще бъдат конкретизирани въз основа на предварителната оценка за финансови инструменти, съгласно чл. 37, ал. 2 от Регламент 1303/2013.

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.4.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното включване чрез подобрен достъп до социални, културни и рекреационни услуги и преминаване от институционални услуги към услуги в общността</p>
<p><2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"></p> <p>Н/П</p>	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ³³			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
4	Рехабилитирани жилища в градските райони	жилищни единици	ЕФРР	По-слабо развити региони			1186	Публичен ИСУН	Годишно
5	Население, ползващо подобрени социални услуги	лица	ЕФРР	По-слабо развити региони			330 420	Публичен ИСУН	Годишно
6	Брой на подкрепените обекти на спортната и културна инфраструктура	обекти	ЕФРР	По-слабо развити региони			308	Публичен ИСУН	Годишно

2.A.4 Инвестиционен приоритет 1.5

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

³³

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението по полове в повечето случаи не е от значение. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.10 type="S" input="S" "SME" ></p> <p>Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата</p>
--------------------------------	---

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Идентификация</i>	<p><2A.1.1 type="N" input="G" "SME" ></p> <p>1</p>
<i>Специфична цел</i>	<p><2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" ></p> <p>Подобряване на градската мобилност</p>
<i>Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне с подкрепа от Съюза</i>	<p><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME" ></p> <p>Един от най-сериозните проблеми в градовете е качеството на въздуха, което непрекъснато се влошава поради нарастване на производствените дейности, нарастване на трафика и задръстванията, високото потребление на енергия. Един от основните източници на замърсяване е трафикът и в тази връзка е от съществено значение насърчаването на устойчивата мобилност, в това число намаляване ползването на лични автомобили, насърчаване използването на обществен градски транспорт и алтернативни форми на транспорт (например с велосипед). Ето защо в рамките на този приоритет ще се финансират дейности, целящи трайно подобряване на транспорта в градовете и създаване на устойчиви интегрирани транспортни системи.</p> <p>В тази връзка основните предизвикателства пред градския транспорт, оказващи пряко влияние върху околната среда, които са формулирани и във финансираните по ОПРР</p>

2007-2013 г. интегрирани проекти за устойчив градски транспорт, както и в съответните предпроектни проучвания, са:

- Нарастващ трафик и задръствания – анализите показват, че броят на автомобилите прогресивно нараства и очакванията са тази тенденция да се запази до 2020 г. Ето защо е необходимо да се предприемат мерки за ограничаване на задръстванията и насърчаване използването на алтернативни форми на транспорт, включително обществен транспорт, който се смята за по-екологично чист в сравнение с автомобилите.
- Амортизиран автопарк и транспортна инфраструктура, които намаляват ефективността и скоростта, както и качеството на транспортната услуга. Лошото състояние и недостатъчната достъпност на обществения транспорт (особено по отношение на хората с увреждания) са основната причина все по-голяма част от населението да предпочита личния превоз като форма на придвижване.
- Липса на алтернативни екологосъобразни начини на придвижване и пътуване –рядко се намират алтернативи на личния превоз, липсват удобни връзки на градския транспорт, липсва развита мрежа, която да служи за алтернатива на основните пътни артерии в рамките на градовете.

Транспортът оказва влияние върху здравето и живота на населението не само чрез ефектите върху околната среда. Значителен е броят на пострадалите пешеходци при опитите им да се придвижат от или до спирките на градския транспорт. В тази връзка от съществено значение е да се подобри безопасността на средата чрез осигуряване на обезопасени пешеходни връзки до спирките и гарите.

Целта при развитието на устойчив градски транспорт е подобряване на жизнените и екологични условия в градовете. Ще се акцентира основно върху създаване на по-ефективен и бърз градски транспорт с по-

малко потребление на енергия, изграждане на по-достъпна вторична инфраструктура на обществените транспортни мрежи и въвеждане на природосъобразни видове градски транспорт. Чрез поддържането на градска транспортна система от различни видове превозни средства ще бъде постигнато балансирано разделение и ще се намали отрицателното влияние върху околната среда.

Инвестициите в градски транспорт ще осигурят намалени нива на замърсяване на околната среда, които не оказват вредно въздействие върху здравето на хората и върху самата природа.

Тъй като градският транспорт е един от най-големите замърсители на околната среда, чрез този приоритет политиката за регионално развитие ще подпомага изпълнението на интегрирани стратегии за екологично чист градски транспорт като част от интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. По-ефективно използване на съществуващата инфраструктура ще се постигне чрез укрепване на системи за екологично съобразен обществен транспорт.

Следователно развитието на интегриран градски транспорт представлява важна инвестиция, необходима за намаляване на емисиите на парникови газове и опазване на околната среда като цяло.

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ³⁴ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Увеличаване на пътуванията с обществен градски транспорт	%	По-слабо развити региони		2011	Увеличение с 3-5%	Общини	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

³⁴ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ³⁵ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				Количествени <2А.1.19 type="S" input="M"> Общи <2А.1.19 type="S" input="G">	<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	

35

Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета³⁶)

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ³⁷ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2А.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.24 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.25 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.26 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.26 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.27 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.27 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2А.1.28 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2А.1.29 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.29 type="S" input="G"></p>		<p><2А.1.30 type="N" input="M"></p>	<p>Количествени <2А.1.31 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2А.1.31 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<p><2А.1.32 type="S" maxlength="200" input="M"></p>	<p><2А.1.33 type="S" maxlength="100" input="M"></p>			

³⁶ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

³⁷ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 *Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"></p> <p>Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата</p>
<p><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></p> <ul style="list-style-type: none"> • Разработване на планове за управление на трафика и внедряване на автоматизирани системи за управление и контрол чрез въвеждане и подобряване на системите за управление и информационно обслужване, като например центрове за управление на трафика, централизирана компютърна система, детекторни станции за превозни средства, дистанционно сменяеми информационни табла, кантари, комуникационни подсистеми), в т.ч. системи за видеонаблюдение за нуждите на централите за градска мобилност и структурни звена на МВР по компетентност. • Подобряване на достъпността на градските автобусни спирки и довеждащата до тях инфраструктура (подлези и надлези), като например платформи и асансьори за хора с увреждания, премахване на пречките за ориентация и информация, светлинно и звуково обявяване на спирките, ясно визуално означаване на линиите, разписания, разбираеми и за хора с намалено зрение, информация за незрящи и др.; • Обновяване на транспортната инфраструктура, като например гнездовата и контактна мрежа, подобряване на спирки, бази за ремонт, поддръжка и оборудване; • Развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони; • Осигуряване на системи за защита от шума, като например осигуряване на трамвайните линии с антивибрационни и шумозащитни елементи; • Разработване и подобряване на системи за обществен градски транспорт, използващи автобуси, трамваи, трелеи, които отговарят на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите и използване на	

възобновяеми/алтернативни енергийни източници в градския транспорт.

- Рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и транспортна инфраструктура и съоръженията към нея (**мостове, тунели, надлези, подлези и др.**) като **елемент на техническата инфраструктура съгласно чл. 64 (1) от ЗУТ, както и гнездова и контактна мрежа, спирки на обществения градски транспорт, бази за ремонт и поддръжка и оборудване.**, включително системи за видеонаблюдение и др. във връзка с развитието на интегрирана система за градски транспорт;
- Изграждане/ реконструкция/ рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари, изграждане на велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, алеи за пешеходци и велосипедисти, паркинги за велосипеди, подлези, надлези, транспортна инфраструктура, включително свързани дейности, като поставяне на указателни знаци, информационни табели, маркировка и др. като част от интегрираната система за градски транспорт;
- Подобряване на връзките между интегрирания градски транспорт, междуградския автобусен, жп и морски транспорт , като част от реализиране на интермодални превози — обновяване на общински автогари, предгарови пространства общинска собственост, автобусни спирки на градския транспорт, осигуряващи лесен трансфер към следващия по вид транспорт и логическа връзка между инфраструктурата и други;
- Мерки във връзка с организация на паркирането в близост до възлови точки на масовия градски транспорт извън **централните градски части.**

Конкретни бенефициенти:

- 39 общини за градовете от 1-во до 3-то ниво, съгласно раздел 4.2 „Устойчиво градско развитие“ от програмата
- Финансови инструменти за градовете от 1-во до 3-то ниво, съгласно раздел 4.2 „Устойчиво градско развитие“ от програмата;

Целеви групи:

- Населението на 39 града, определени за подкрепа по ОПРР, което ще бъде облагодетелствано от подобряване на обществения градски транспорт и намаляване на трафика и от общото повишаване на качеството на живот.
- Посетители и гости на градовете, които ще се възползват от възможностите за удобно и лесно придвижване в рамките на градовете.
- Населението на по-малките населени места, разположени около градовете на интервенция – много хора от съседни селища работят в по-големите градове или използват услугите на администрацията или лечебните заведения, разположени в тях.
- Представители на уязвими групи от обществото – подобрената достъпност на обществения транспорт ще допринесе за социалното включване на хората с увреждания.

Специфични целеви територии:

Интервенциите ще се осъществяват на цялата територия на 39-те града 1-во, 2-ро и 3-то ниво, определени за подкрепа по ОПРР, включително функционалните

връзки със съседни населени места, които представляват част от системата на обществения градски транспорт и са включени в интегрирания проект за устойчив градски транспорт.

Обосновка:

Като крайно въздействие, изпълнението на дейностите ще доведе до подобро качество на въздуха в градовете. Транспортът в градовете е един от основните източници на замърсяване: както замърсяване на въздуха, така и шумово. За това допринасят непрекъснато нарастващият трафик и използване на лични автомобили, от една страна, както и амортизираната транспортна инфраструктура, включително автопарка на превозвачите, обслужващи градския транспорт, от друга.

Предвидените в рамките на този приоритет дейности ще повлияят пряко за опазването на околната среда чрез подобряване характеристиките на превозните средства, обслужващи обществения транспорт – замяната на остарелите и амортизирани превозни средства с нови, отговарящи на нормативните стандарти за вредни емисии, ще намали отрицателното въздействие върху качеството на въздуха.

Една от основните цели на предвидените интервенции е да подобри скоростта и качеството на обслужване на обществения градски транспорт като по този начин накара повече хора да предпочетат услугите му пред превоза с личен автомобил. Цели се насърчаването на устойчива градска мобилност чрез създаване на възможности за алтернативни форми на транспорт, в това число обществен транспорт, велосипедизъм и придвижване пеша. Това може да бъде постигнато именно чрез гореописаните дейности за подобряване на транспортната инфраструктура.

Инвестициите в интелигентни транспортни системи ще подобрят пропускливостта на кръстовищата и ще осигурят предимство на превозните средства на градския транспорт чрез автоматизирано „умно“ управление на светофарите, ще спомогнат за по-ефективното разпределение на превозните средства по маршрутните линии чрез центрове за управление, ще осигурят удобство и достъпност за пътниците чрез системите за информация в реално време.

Особен фокус ще представляват дейностите за подобряване на достъпността – осигуряване на нископодови превозни средства, рампи и асансьори за инвалиди, улесняващи достъпа до спирките на градския транспорт, звуково и визуално означаване на спирките и самите превозни средства. Така предвидените интервенции ще дадат своя принос за социалното включване на хората в неравностойно положение.

Дейностите ще спомогнат за повишаване безопасността на средата чрез осигуряване на безопасен достъп до спирките на обществения транспорт. Ще се намали броят на личните автомобили в централните градски части чрез мерките за организация на паркирането в близост до възлови точки на обществения транспорт. Ще се осигури по-добра мобилност и социално включване на населението от отдалечени градски зони чрез развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони.

Покрепата ще бъде предоставена за интегрирани проекти за градски транспорт и

устойчива градска мобилност, с оглед осигуряване на координирано изпълнение на мерките, тяхната допълняемост и синергичен ефект. Те ще имат за цел да осигурят лесен достъп до градските зони и всички квартали, и в частност - до идентифицираните на зони за въздействие в рамките на ИПГВР. В тази връзка, подкрепата за проекти за градски транспорт в рамките на Приоритетна ос 1 ще приложи интегриран подход два пъти: от една страна, те ще допринесат за интегрирането на изпълнените мерки за градски транспорт, а от друга страна - ще осигурят интегрирането на тези мерки в рамките на цялостната стратегия за развитие на града на съответните бенефициенти – градове. Нуждата от изготвяне на интегрирани проекти за градски транспорт и устойчива мобилност следва да бъде идентифицирана в ИПГВР на градовете, въз основа на анализите в ИПГВР, като се изследва ролята на града в по-широк териториален контекст.

Подходът за изпълнение на проектите ще следва установения през програмен период 2007-2013 модел, при който мерките се идентифицират на базата на специално проучване, обосноваващо техния интегриран характер и съответствие с целите на оперативната програма. Задачата на бенефициента ще бъде да докаже, на базата на разработен адекватен транспортен модел и анализ разходи-ползи, че предвидените мерки са най-подходящият начин за насърчаване на устойчивата градска мобилност и че те допринасят в най-голяма степен за реализацията на визията на ИПГВР и постигането на целите на ОПРР. Това означава, че проучванията следва да отразяват приоритетите на ИПГВР и да обосноват приноса към развитието на идентифицираните в плановете зони за въздействие.

По този начин планираните инвестиции ще допринесат за цялостно подобряване на качеството на живот в градовете и ще насърчат мобилността на населението като фактор за устойчив и приобщаващ растеж.

2.A.6.2 *Ръководни принципи за подбора на операциите*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<p><i>Инвестиционен приоритет</i></p>	<p><small><2A.2.2.1 type="S" input="S"></small></p> <p>Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата</p>
<p><small><2A.2.2.2 type="S" maxLength="5000" input="M"></small></p> <p>Териториална концентрация:</p> <p>Ще се финансират проекти в рамките на 39-те града за подкрепа от 1-во, 2-ро и 3-то ниво, като освен територията в строителните граници на градовете ще се покриват и функционалните връзки със съседни населени места, които представляват част от системата на обществения градски транспорт и са включени в интегрирания проект за устойчив градски транспорт. Проектите ще следва да отчитат функционирането на идентифицираните в ИПГВР зони за</p>	

въздействие.

Интегрираност

В случай на прилагане на мерки за интегриран градски транспорт, в т. ч. и по отношение на улични мрежи, пешеходни алеи и тротоари, необходимостта от тях следва да бъде ясно изведена и обоснована в предпроектните проучвания към проектите за интегриран градски транспорт, като същевременно бъде доказан интегрираният им характер и обвързаност със системата на обществения градския транспорт (например реконструкция на улица само за обособяване на отделни ленти за движение на средствата на градския транспорт или осигуряване на инфраструктура за нови маршрутни линии). Проектите следва да бъдат разработени в контекста на цялостното пространствено развитие на градовете, по начина, планиран в техните ИПГВР, и да допринасят за развитието на зоните за въздействие, като предоставят по-добър достъп и мобилност за населението, както и интегриране на транспортните възли със социалните, културни и икономически дейности.

Многосекторно управление:

Проекти за интегриран градски транспорт ще се финансират само при наличие на предварително разработено предпроектно проучване, като основна отговорност за включените мерки на общините.

Финансиране, основано на нуждите

В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за привличане на инвестиции или за възвръщаемост на инвестициите.

Устойчиво развитие.

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност и подобряване на околната среда.

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.3.1 type="S" input="S"></p> <p>Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата</p>
--------------------------------	---

Планирано използване на финансови инструменти	<2A.2.3.2 type="C" input="M"> 18 236 898,93
<p data-bbox="188 264 703 293"><2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"></p> <p data-bbox="188 315 1324 495">С оглед потенциала на отделни елементи на проектите за интегриран градски транспорт да генерират приходи и възможностите за възвращаеми инвестиции, се предвижда използването на финансови инструменти за финансиране на отделни компоненти или цялостни решения от проектите за интегриран градски транспорт.</p> <p data-bbox="188 517 1324 651">Конкретният механизъм, структура на финансовите инструменти, типовете финансови продукти и предвидената безвъзмездна помощ ще бъдат конкретизирани въз основа на предварителната оценка за финансови инструменти, съгласно чл. 37, ал. 2 от Регламент 1303/2013.</p>	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p data-bbox="767 898 1082 927"><2A.2.4.1 type="S" input="S"></p> <p data-bbox="767 949 1335 1272">Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата</p>
<p data-bbox="188 1350 703 1379"><2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"></p> <p data-bbox="188 1402 245 1431">Н/П</p>	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ³⁸			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
2	Обща дължина на подкрепените линии на обществен транспорт	километри	ЕФРР	По-слабо развити региони				Публичен ИСУН	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7³⁹

Специфични разпоредби за ЕСФ⁴⁰, когато е приложимо (по приоритетни оси и когато е уместно — категории региони): социални иновации, транснационално сътрудничество и принос от ЕСФ по тематични цели 1—7.

Описание на приноса на планираните действия по приоритетната ос за:

- социалните иновации (ако не са включени в специално предвидена за тях приоритетна ос);

³⁸ За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

³⁹ Само за програми, подкрепяни от ЕСФ.

⁴⁰ За ЕСФ списъкът включва общи показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за изпълнението.

- транснационалното сътрудничество (ако не е включено в специално предвидена за него приоритетна ос);
- тематични цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

<i>Приоритетна ос</i>	<2A.3.1 type="S" input="S">
<2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M">	

2.A.8 Рамка на изпълнението

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка v) и приложение II към Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос

(по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)⁴¹

Приоритетна ос	Вид показател (Основна стъпка за изпълнението, финансов показател, показател за изпълнението или когато е целесъобразно — показател за резултатите)	Идентификация	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория региони	Етапна цел за 2018 г. ⁴²			Крайна цел (2023 г.) ⁴³			Източник на данните	Обяснение за значението на показателя, по целесъобразност
							М	Ж	О	М	Ж	О		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Стъпка за изпълнение или финансов	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.4 type="S" maxlength="255">	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.5 type="S">	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.9 type="S" input="M"> Изпълнение или резултат	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.10 type="S">	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">		

⁴¹ Когато ИМЗ се изпълнява в рамките на дадена приоритетна ос, етапните цели и целите на ИМЗ трябва да бъдат разграничени от другите етапни цели и цели за приоритетната ос в съответствие с актовете за изпълнение, посочени в член 22, параграф 7, пета алинея от Регламент (ЕС) № 1303/2013, тъй като средствата за ИМЗ (специално разпределени средства и съответната подкрепа от ЕСФ) са изключени от резерва за изпълнение.

⁴² Етапните цели могат да бъдат представени общо (мъже+жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

⁴³ Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

		<i>показател</i> <2A.4.3 type="S" maxlength="5" input="M"> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.3 type="S" input="S">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.4 type="S" input="G" or "M">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.5 type="S" input="G" or "M">					<2A.4.8 type="S" input="M">	<i>maxlength="200" input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.10 type="S" input="M">		
1	финансов	1	Сертифицирани средства	евро	ЕФРР	По-слабо развити региони	315 434 410			788 914 739	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	изпълнение	2	Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/годишно	ЕФРР	По-слабо развити региони	70 118 039			175 368 169	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	изпълнение	3	Незастроени площи, създадени или	квадратни метри	ЕФРР	По-слабо развити региони	2 346 818			5 869 492	Публичен ИСУН	Публичен достъп

			рехабилитирани в градските райони									
1	изпълнение	4	Обща площ на рехабилитираната земя	хектари	ЕФРР	По-слабо развити региони	65,2			163,0	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	изпълнение	5	Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	ЕФРР	По-слабо развити региони	60 393			151 045	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	изпълнение	6	Рехабилитирани жилища в градските райони	жилищни единици	ЕФРР	По-слабо развити региони	474			1 186	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	изпълнение	7	Население, ползващо подобрени социални услуги	лица	ЕФРР	По-слабо развити региони	132 113			330 420	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението
(незадължително)

<2A.4.12 type="S" maxlength="7000" input="M">

Целевата стойност на финансовия показател се изчислява въз основа на прогнозата за договорените средства за периода 2014-2020 г. и като се вземе предвид правилото N +3.

Целевата стойност на показателя за изпълнение се изчислява, като се раздели общият размер на отпуснатите средства (съфинансиране от ЕС и национално съфинансиране) за операции, които ще допринесат за всеки показател чрез средна цена, установена въз основа на сходни интервенции в периода 2007-2013 г.

Делът на финансовото разпределение по операции, за които са заложили показатели за изпълнение в рамката на изпълнение съответно е 50,9% и е изчислен по следния начин:

1. Инвестиционен приоритет 1.1, мерки за енергийна ефективност в публични сгради – 9,4%;
2. Инвестиционен приоритет 1.2, мерки за градска среда и възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие – 26,2%;
3. Инвестиционен приоритет 1.3 – 9,6%;
4. Инвестиционен приоритет 1.4, мерки за инфраструктури за социални услуги и жилищни условия – 5,6%;

2.A.9 Категории интервенции

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vi) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7—11: Категории интервенции⁴⁴

(по фондове и категории региони, ако приоритетна ос обхваща повече от един фонд/категория региони)

Таблица 7: Измерение 1 – Област на интервенция		
Фонд	<2A.5.1.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N >
1	13	74 298 477,12
1	14	148 596 954,25
1	85	81 052 884,13
1	90	81 052 884,13
1	72	22 514 690,04
1	89	45 029 380,07
1	51	37 959 767,40
1	52	37 959 767,40
1	54	22 154 455,00
1	55	116 716 153,20
1	43	85 105 528,34
1	44	36 473 797,86

Таблица 8: Измерение 2 – Форма на финансиране		
Фонд	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" >	<2A.5.2.4 type="S" input="S" >	<2A.5.2.5 type="N" input="M" >

⁴⁴ Сумите включват общата подкрепа от Съюза (основното разпределение и предоставянето на средства от резерва за изпълнение).

<i>Decision=N></i>	<i>Decision=N ></i>	<i>Decision=N ></i>
1	01	619 829 416,72
1	03	3 872 526,69
1	04	165 212 795,49

Таблица 9: Измерение 3 – Вид територия		
Фонд	<i><2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N ></i>	
Категория региони	<i><2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N ></i>	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<i><2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N></i>	<i><2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N ></i>	<i><2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N ></i>
1	01	483 972 444,86
1	02	304 942 294,04

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение		
Фонд	<i><2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N ></i>	
Категория региони	<i><2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N ></i>	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<i><2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N></i>	<i><2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N ></i>	<i><2A.5.4.5 type="N" input="M" Decision=N ></i>
1	02	788 914 738,90

Таблица 11: Измерение 6 – Допълнителна тема за ЕСФ⁴⁵ (само за ЕСФ)		
Фонд	<i><2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N ></i>	
Категория региони	<i><2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N ></i>	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<i><2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N></i>	<i><2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N ></i>	<i><2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N ></i>
Н/П	Н/П	

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет

⁴⁵ Когато е целесъобразно, включва количествена информация за приноса на ЕСФ по тематичните цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)

(по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Приоритетна ос	<3A.6.1 type="S" input="S">
<2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M">	

2.A.1 Приоритетна ос 2

Идентификация на приоритетната ос	на	<2A.1 type="N" input="G""SME» > 2
Наименование на приоритетната ос	на	<2A.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME" > Регионална образователна инфраструктура

☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти	<2A.3 type="C" input="M">
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, организирани на равнището на Съюза	<2A.4 type="C" input="M""SME" >
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез ръководено от общностите местно развитие	<2A.5 type="C" input="M">
☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за	<2A.6 type="C" input="M">

двете	
-------	--

2.A.2. Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)

(Позоваване: член 96, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">
--

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (повтаря се за всяка комбинация в рамките на приоритетната ос)

Фонд	<2A.7 type="S" input="S" "SME" > ЕФРР
Категория региони	<2A.8 type="S" input="S" "SME" > По-слабо развити региони
Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	<2A.9 type="S" input="S" "SME" > 132 863 159,09
Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (където е приложимо)	<2A.9 type="S" input="S" > НП

2.A.4 Инвестиционен приоритет

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

Инвестиционен приоритет	<2A.10 type="S" input="S" "SME" > Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение
-------------------------	---

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	<2A.1.1 type="N" input="G" SME > I
Специфична цел	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" SME > Създаване на условия за модерни образователни услуги
Резултатите, които държавата членка се стреми постигне подкрепа от Съюза	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" SME "> <p>Приоритетната ос е насочена към подобряване на образователната инфраструктура от национално и регионално значение.</p> <p>Тя ще подкрепи идентифицираните в Националната програма за развитие България 2020 регионални измерения на сектор образование, както и мерките, предвидени в Националната програма за реформи.</p> <p>Приоритизирането на ключовите обекти на държавната образователна инфраструктура и общинската образователна инфраструктура с национално и регионално значение се извършва в съответствие с Методологията за приоритизация на образователната инфраструктура в България, одобрена от Министерството на образованието и науката..</p> <p>В допълнение, мерките и дейностите по Оперативната програма ще спомогнат за постигане на целите, заложи в секторните документи за образование, като Национална стратегия за детето 2008 - 2018 г., Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2008 – 2013 г., Програма за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България (2009 – 2013 г.).</p> <p>Анализът на стратегическите документи в сферата на образованието показва, че целите и приоритетите на сектора, които биха могли да бъдат подкрепени по линия на ОПРР 2014-2020 г., са свързани с подобряване на материалната база в професионалните, специализираните и профилираните училища, както и във висшите училища.</p> <p>Анализът на образователната инфраструктура за периода 2006-2012 г. показва, че като цяло дейностите, свързани с подобряване на образователната инфраструктура, с изграждане на благоприятна среда и популяризиране на ученето през целия живот, са с изпълнение под необходимия минимум и не отговарят на потребностите.</p>

Подобрените условия в учебните заведения, модерните класни стаи и кабинети ще се отразят благоприятно на мотивацията на учениците и студентите за по-добро и по-активно обучение и реализацията им на пазара на труда.

Направените изводи и идентифицираните нужди в анализа могат да се посочат в следните направления:

В областта на висшето образование е необходимо:

- Ясно обособяване на научни комплекси, които да отговарят на условията за съвременна инфраструктура;
- Изграждане на съвременни библиотечни услуги и бърз достъп до различни международни бази данни;

През 2012 г. Списание „Таймс“ публикува класация на най-добрите 400 университета в света и нито един български университет не попадна в тази група. Същият факт се потвърждава и от други престижни класации. Причините за това са комплексни, но сред най-важните е остарялата материално-техническа база на българските университети, която не позволява адекватни изследвания и научни дейности.

В областта на училищното образование усилията трябва да се насочат към:

- Повишаване на ефективността чрез реализация на проекти за енергийна ефективност, подобряване на материалната база, осигуряване на съвременно оборудване и обзавеждане, свързани със създаването на привлекателна образователна среда.
- Осигуряване на възможност за целодневна организация на учебния процес чрез подобряване на инфраструктурата, места за спорт и отдих, както и осигуряване на помещения за извънучилищни занимания.
- Предоставянето на съвременни условия в образователната инфраструктура ще подобри качеството на образованието и ще намали процента на преждевременно напусналите сферата на образованието.

Държавната образователна инфраструктура е слабо обхваната от ОПРР 2007-2013. Държавни общообразователни (9) и специални училища (63) не са финансирани през този програмен период. В допълнение, от 262 професионални училища са финансирани 9 (равняващи се на 3,4%). В същото време училища, собственост на Министерство на земеделието и храните (95) и професионални училища по туризъм също не са финансирани, а само 3 от общо 21 училища (14%), собственост на Министерство на културата, са финансирани. През този програмен период са финансирани 15 от всички 51 висши училища, 72,5% (37) от висшите учебни заведения са държавна собственост, останалите са частна.

Оперативната програма ще съсредоточи своята подкрепа върху общообразователни, специални и професионални училища

държавна собственост с национално и регионално значение в управление на МОН, професионални училища по туризъм в управление на МОН, професионални училища в управление на МЗХ, професионални училища в управление на Министерството на културата и професионални училища в управление на ММС и висшите учебни заведения.

Териториалното разпределение на специалните училища в България показва по-високата им концентрация в 67 града, предложени за подпомагане по линия на ОПРР 2014-2020 – 59,4% от държавните училища. Това предполага допълване на реализираните дейности от общините в рамките на зоните за въздействие, идентифицирани в интегрираните планове за градско възстановяване и развитие

Професионалните училища подчинени на МОН и МК са концентрирани главно в предложените целеви градове – съответно 80.5% и 86.4%. От друга страна по-голямата част от професионалните училища на подчинение на МЗХ и общините са разположени в по-малки населени места – съответно 54,7% и 64,3%. Професионалните училища по туризъм са разположени почти по равно между предложените целеви градове и останалите населени места.

Всички университети са разположени в предложените целеви градове за подкрепа по приоритетна ос 1, което ще осигури допълняемост и добавена стойност за интервенираната територия.

Същевременно анализът на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие ясно показва, че голяма част от държавните училища не попадат в обхвата на зоните за въздействие в рамките на ИПГВР. Извън обхвата остават:

- 90% от държавните общообразователни училища към МОН;
- 88% от държавни специални училища към МОН;
- 79% от държавните професионални училища към МОН;
- 89% от държавните професионални училища към МЗХ;
- 86% от държавните професионални училища към МК;

Преобладаващата част от висшите училища също остават извън обхвата на зоните за въздействие.

Това показва ясната логика на разграничение между политиката за градско развитие и секторните политики от регионално значение.

В последно време се наблюдава процес на прехвърляне на държавни професионални училища за стопанисване от общинските власти. Предвид, че училищата са от национално и регионално значение, надхвърлящо нуждите на града и оказващо въздействие за социално-икономическото развитието на голяма част от територията в съответствие със специфичните

	идентифицирани нужди на целевата област, е целесъобразно подкрепата за тези общински образователни обекти да бъде осъществена в рамките на секторния приоритет.
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ⁴⁶ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Увеличаване на дела на модернизирани образователни институции	%	По-слабо развити региони	9%	2013	Увеличение с 723,9%	НСИ, МОН, Общини, Публичен ИСУН	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

⁴⁶ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁴⁷ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				Количествени <2А.1.19 type="S" input="M"> Общи <2А.1.19 type="S" input="G">	<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	

47

Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁸⁾

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁴⁹ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2А.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.24 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.25 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.26 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.26 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.27 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.27 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2А.1.28 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2А.1.29 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.29 type="S" input="G"></p>		<2А.1.30 type="N" input="M">	<p>Количествени <2А.1.31 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2А.1.31 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<2А.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">			

⁴⁸ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

⁴⁹ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 *Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<i><2A.2.1.1 type="S" input="S"></i> Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение
<i><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></i> Примерни допустими дейности: <ul style="list-style-type: none"> • Строителство, реконструкция и ремонт на държавни и общински училища от национално и регионално значение, както и на висши учебни заведения, включително прилежащото дворно място и общежитията към тях; • Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване; • Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради/помещения, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване и др.; • Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно; • Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на сградите. • Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради Мерките за енергийна ефективност и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници не могат да се изпълняват самостоятелно, а единствено като част от останалите строително монтажни дейности по съответните обекти. Конкретни бенефициенти:	

- МОН за училищата държавна собственост към МОН.
- МЗХ за училищата държавна собственост към МЗХ;
- МК за училищата държавна собственост към МК;
- МФВС за спортните училища, собственост на МФВС;
- Висши училища;
- Общини за общинска образователна инфраструктура от национално и регионално значение.

Целеви групи:

- Децата, подрастващите и младежите.
- Граждани в трудоспособна възраст, които могат да се възползват от услугите на висшите и професионалните училища. В допълнение, подобреният достъп до качествено образование за децата е стимул за задържане на работоспособното население в регионите и допринася за справяне с отрицателните демографски тенденции.
- Представители на уязвими групи от обществото – подобрената архитектурна среда ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение.

Специфични целеви територии:

Инвестиции в образователна инфраструктура ще се подкрепят от ОПРР на територията на цялата страна, в съответствие със Стратегията за развитие на образователната инфраструктура за периода 2014-2020 г. и Националната стратегията за развитие на висшето образование.

Обосновка:

Инвестициите в образователна инфраструктура ще имат като непосредствен резултат подобряване на качеството на образователната среда и съответно повишаване на нейната атрактивност. Обновяването на материалната база ще доведе до цялостно подобряване на учебния процес и ще улесни въвеждането на нови методи на обучение, които да повишат и задържат интереса на младите хора. Подобрените условия в учебните заведения, модерните класни стаи и кабинети ще се отразят благоприятно на мотивацията на учениците за по-добро и по-активно обучение и реализацията им на пазара на труда.

Осигуряването на възможност за целодневната организация на учебния процес чрез строителство и ремонт на занимални, места за спорт и отдих, за занимания по интереси и др. ще накара младежите да прекарват повече време в училищата, ще провокира интерес и желание за развитие и продължаване на образованието, ще превърне училищата в привлекателно място за развитие на личността и база за бъдеща конкурентна професионална реализация. По този начин интервенциите пряко ще допринесат за намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище и ще създадат предпоставки за повишаване дела на завършилите образование.

Дейностите за подобряване достъпа на хора с увреждания до сградите, предмет

на интервенции, са предпоставка за социално включване и борба с изолацията на тази група от обществото.

Обновяване на материалната база на висшите училища ще създаде нови възможности за модернизирание на висшето образование, ще повиши качеството му и като крайна цел ще има класиране на българските университети на по-горно място в световните класации и по-висок дял на студентите, записващи обучение в българските университети.

Внедряването на мерки за енергийна ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници ще допринесат за подобряване качеството на околната среда.

Подпомаганите дейности ще задържат децата и младежите в училищата и ще доведат до по-добри образователни резултати на учениците, което в дългосрочен план ще стимулира увеличаване на заетостта, особено на младежката заетост, намаляване на безработицата и свързаните с нея нива на обща и детска престъпност.

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><i><2A.2.2.1 type="S" input="S"></i></p> <p>Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение</p>
<p><i><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></i></p> <p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Предефинирани проекти:</p> <p>За нуждите на разработването на Стратегията за развитие на образователната инфраструктура за периода 2014-2020 г. МОН е изготвило анализ на образователната инфраструктура, като са използвани проучвания и показатели за над 2900 образователни обекта. Проучванията за анализа са направени от регионалните инспекторати и е изготвен списък от училища, който се допълва с обектите на подчинение на останалите ведомства – МК, МЗХ и МФВС. Този списък е използван за подбор на обектите от държавната образователна инфраструктура.</p> <p>Основните цели на Методологията са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ефективност – да не бъдат затваряни обекти на образователната инфраструктура в дългосрочен период и да бъдат използвани от значителен брой ученици; образователната инфраструктура трябва да постигне висока степен на социална възвръщаемост;	

- **Равен достъп до качествено образование** – основна цел на образователната система е да осигури равен достъп на децата и учениците до качествено образование;
- **Балансирано териториално и регионално развитие** на образователната инфраструктура – приоритизацията на образователната инфраструктура ще се извърши на регионално и областно ниво в съответствие с разпределението на деца и ученици.

Въз основа на Методологията Приоритетната ос ще се фокусира върху профилираните средни училища, професионалните, специалните, спортните училища и училищата по изкуство и култура.

По отношение на висшето образование университетите ще бъдат подкрепени в съответствие със Стратегията за развитие на висшето образование в Република България. Стратегията предвижда оптимизация на броя на университетите чрез прилагане на различни финансови и данъчни механизми, които могат да определят потенциалните университети за подкрепа. Също така, ОПРР 2014-2020 ще подкрепи факултетите на висшети училища, които участват в провеждането на приложни научни изследвания, подкрепени по ОПНОИР.

Финансиране, основано на нуждите

В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти, комбиниращи най-високи нужди и най-голямо значение за развитието на регионите.

Устойчиво развитие.

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност и подобряване на околната среда.

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2А.2.3.1 type="S" input="S"> Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение
<i>Планирано използване на финансови инструменти</i>	<2А.2.3.2 type="C" input="M">

<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M">

Н/П

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Инвестиционен приоритет

<2A.2.4.1 type="S" input="S">

Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение

<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M">

Н/П

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ⁵⁰			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
2	Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	ЕФРР	По-слабо развити региони			235 603	Публичен ИСУН	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7⁵¹

Специфични разпоредби за ЕСФ⁵², когато е приложимо (по приоритетни оси и когато е уместно — категории региони): социални иновации, транснационално сътрудничество и принос от ЕСФ по тематични цели 1—7.

⁵⁰ За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

⁵¹ Само за програми, подкрепяни от ЕСФ.

⁵² За ЕСФ списъкът включва общи показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за изпълнението.

Описание на приноса на планираните действия по приоритетната ос за:

- социалните иновации (ако не са включени в специално предвидена за тях приоритетна ос);
- транснационалното сътрудничество (ако не е включено в специално предвидена за него приоритетна ос);
- тематични цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

<i>Приоритетна ос</i>	<2A.3.1 type="S" input="S">
<2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M">	

2.A.8 Рамка на изпълнението

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка v) и приложение II към Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос

(по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)⁵³

Приоритетна ос	Вид показател (Основна стъпка за изпълнението, финансов показател, показател за изпълнението или когато е целесъобразно — показател за резултатите)	Идентификация	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория региони	Етапна цел за 2018 г. ⁵⁴			Крайна цел (2023 г.) ⁵⁵			Източник на данните	Обяснение за значението на показателя, по целесъобразност
							М	Ж	О	М	Ж	О		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Стъпка за изпълнение или финансов	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.4 type="S" maxlength="255"	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.5 type="S"	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.9 type="S" input="M"> Изпълнение или резултат	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.10 type="S"	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">		

⁵³ Когато ИМЗ се изпълнява в рамките на дадена приоритетна ос, етапните цели и целите на ИМЗ трябва да бъдат разграничени от другите етапни цели и цели за приоритетната ос в съответствие с актовете за изпълнение, посочени в член 22, параграф 7, пета алинея от Регламент (ЕС) № 1303/2013, тъй като средствата за ИМЗ (специално разпределени средства и съответната подкрепа от ЕСФ) са изключени от резерва за изпълнение.

⁵⁴ Етапните цели могат да бъдат представени общо (мъже+жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

⁵⁵ Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

		<i>показател</i> <2A.4.3 type="S" maxlength="5" input="M"> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.3 type="S" input="S">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.4 type="S" input="G" or "M">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.5 type="S" input="G" or "M">					<2A.4.8 type="S" input="M">	<i>maxlength="200"</i> <i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.10 type="S" input="M">		
2	финансов	1	Сертифицирани средства	евро	ЕФРР	По-слабо развити региони	45 229 941			112 933 685	Публичен ИСУН	Публичен достъп
2	изпълнение	2	Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или	лица	ЕФРР	По-слабо развити региони	94 359			235 603	Публичен ИСУН	Публичен достъп

			образование									
--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението
(незадължително)

<2A.4.12 type="S" maxlength="7000" input="M">

Целевата стойност на финансовия показател се изчислява въз основа на прогнозата за договорените средства за периода 2014-2020 г. и като се вземе предвид правилото N +3.

Целевата стойност на показателя за изпълнение се изчислява, като се раздели общият размер на отпуснатите средства (съфинансиране от ЕС и национално съфинансиране) за операции, които ще допринесат за всеки показател чрез средна цена, установена въз основа на сходни интервенции в периода 2007-2013 г.

2.A.9 Категории интервенции

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vi) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7—11: Категории интервенции⁵⁶

(по фондове и категории региони, ако приоритетна ос обхваща повече от един фонд/категория региони)

Таблица 7: Измерение 1 – Област на интервенция		
Фонд	<2A.5.1.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N >
2	49	37 644 561,74
2	51	75 289 123,48

Таблица 8: Измерение 2 – Форма на финансиране		
Фонд	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.5 type="N" input="M" Decision=N >
2	01	112 933 685,23

Таблица 9: Измерение 3 – Вид територия		
Фонд	<2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N >
2	07	

⁵⁶ Сумите включват общата подкрепа от Съюза (основното разпределение и предоставянето на средства от резерва за изпълнение).

--	--	--

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение		
Фонд	<2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.5 type="N" input="M" Decision=N >
2	07	

Таблица 11: Измерение 6 – Допълнителна тема за ЕСФ ⁵⁷ (само за ЕСФ)		
Фонд	<2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N >
Н/П	Н/П	

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)

(по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Приоритетна ос	<3A.6.1 type="S" input="S">
<2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M">	

⁵⁷

Когато е целесъобразно, включва количествена информация за приноса на ЕСФ по тематичните цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

2.A.1 Приоритетна ос 3

Идентификация на приоритетната ос	на	<2A.1 type="N" input="G""SME» > 3
Наименование на приоритетната ос	на	<2A.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME" > Регионална здравна инфраструктура

☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти	<2A.3 type="C" input="M">
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, организирани на равнището на Съюза	<2A.4 type="C" input="M""SME" >
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез ръководено от общностите местно развитие	<2A.5 type="C" input="M">
☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете	<2A.6 type="C" input="M">

2.A.2. Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)

(Позоваване: член 96, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (повтаря се за всяка комбинация в рамките на приоритетната ос)

Фонд	<2A.7 type="S" input="S"“SME” > ЕФРР
Категория региони	<2A.8 type="S" input="S"“SME” > По-слабо развити региони
Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	<2A.9 type="S" input="S"“SME” > 63 570 890
Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (където е приложимо)	<2A.9 type="S" input="S” > Н/П

2.A.4 Инвестиционен приоритет

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

Инвестиционен приоритет	<2A.10 type="S" input="S"“SME” > Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище
-------------------------	---

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	<2A.1.1 type="N" input="G"“SME” > I
Специфична цел	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M"“SME” > Подобряване на условията за адекватна спешна медицинска

<p><i>Резултатите, които държавата членка се стреми постигне подкрепа от Съюза</i></p>	<p>ПОМОЩ</p> <p><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" SME "></p> <p>По линия на тази цел ще бъдат подкрепени идентифицираните в Националната програма за развитие България 2020 регионални измерения на сектор здравеопазване, както и мерките, предвидени в Националната програма за реформи.</p> <p>България продължава да е страната с един от най-високите показатели за смъртност в ЕС и най-нисък естествен прираст. Резултатите от анализите показват влошен здравен статус на населението и повишаване на сърдечно-съдовите заболявания сред населението. Годишният брой на хоспитализираните лица показва трайна тенденция за увеличаване, особено през последните няколко години.</p> <p>Здравните грижи за децата все още не отговарят на средните стойности за ЕС. Независимо от положителната тенденция на снижаване, показателят за детска смъртност – 8.5% за 2011 г., все още продължава да е по-висок от този в други европейски страни. Една от сериозните слабости на системата на българското здравеопазване е съществуващият дисбаланс в разпределението на здравните заведения на територията на страната, изразяващ се в отдалечеността на мястото на предлагане на медицинска помощ (първична, специализирана, болнична, спешна и неотложна).</p> <p>Тези проблеми поставят на преден план необходимостта от спешни реформи и реструктуриране на сектора на здравеопазването, към което е насочена Националната здравна стратегия 2014-2020 и Планът за действие за изпълнението ѝ.</p> <p>През програмен период 2007-2013 са финансирани 5,7% (45 обекта) по ОПРР 2007-2013 . Подкрепата е насочена както към общинска, така и към държавна здравна инфраструктура - многопрофилни болници за активно лечение, университетски болници за лечение и диагностика на онкологични заболявания, комплексни онкологични центрове, малки болници с възможност за долекуване и общински медицински центрове, реструктуриране на лечебни центрове и други. Данните показват че финансирането на здравната инфраструктура през този период е недостатъчно и това обуславя формирането на самостоятелна приоритетна ос за здравна инфраструктура.</p> <p>ОПРР 2014-2020 ще подкрепи реформите в сектора, в съответствие с приоритетите на Националната здравна стратегия, за да се отговори на необходимостта да се осигури равен достъп до здравни услуги за хората и за подобряване на качеството на здравните услуги чрез модернизиране на здравната инфраструктура, предоставяйки на болниците и клиники нова и модерна медицинска апаратура.</p> <p>За да се осигури концентрация на ресурсите, ОПРР 2014-2020 ще</p>
--	--

	<p>съсредоточи своята подкрепа на лечебните заведения в съответствие с Концепцията за развитие на спешната медицинска помощ, изготвен в изпълнение на стратегията.</p> <p>Инвестициите в здравна инфраструктура следва да се интегрират с останалите приоритети в здравеопазването, съобразено с потребностите на населението.</p> <p>Предоставянето на достъп до услуги, и най-вече достъп до основни здравни грижи, образователни и социални услуги, е ключов инструмент за преодоляване на последиците от бедността и социалното изключване.</p> <p>С оглед на това действията, които ще бъдат финансирани в рамките на тази приоритетна ос, са насочени към предоставяне на достъпни и висококачествени здравни услуги чрез инвестиции в необходимата инфраструктура.</p> <p>Националната здравна стратегия предвижда оптимизиране на болничната помощ и баланс между нуждите за хоспитализация, организацията на системата, качеството и количеството на ресурсите, за да се отговори на нуждите. В това отношение Планът за действие към Стратегията включва мерки за разработване и прилагане на пилотни проекти за реструктуриране на болничната помощ на общинско ниво от активно лечение към мерки за долекуване.</p> <p>В тази връзка, се очаква приоритетната ос да допринесе значително за приключването на реформата на спешната медицинска помощ. Този резултат ще бъде една от основните предпоставки за извършване на една от следващите основни стъпки на здравната реформа, а именно да се трансформират някои от неефективните болници за активно лечение в заведения за долекуване.</p>
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ⁵⁸ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Увеличаване на дела на модернизирани здравни заведения	%	По-слабо развити региони	13,9%	2013	Увеличение с 51%	Публичен ИСУН, Министерство на здравеопазването	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

⁵⁸ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁵⁹ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				Количествени <2А.1.19 type="S" input="M"> Общи <2А.1.19 type="S" input="G">	<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

⁵⁹ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁶⁰)

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁶¹ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2А.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.24 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.25 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.26 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.26 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.27 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.27 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2А.1.28 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2А.1.29 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.29 type="S" input="G"></p>	<p><2А.1.30 type="N" input="M"></p>	<p>Количествени <2А.1.31 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2А.1.31 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<p><2А.1.32 type="S" maxlength="200" input="M"></p>	<p><2А.1.33 type="S" maxlength="100" input="M"></p>				

⁶⁰ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

⁶¹ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 *Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери*

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище</p>
<p><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></p> <p>Примерни допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Доставка на подходящо оборудване, обзавеждане и строително-ремонтни работи за заведения за спешна помощ (включително линейки), в съответствие с одобрената Концепция за развитие на спешната медицинска помощ. • Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради/помещения, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване и др.; • Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно; • Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни укрепвания на горепосочените сгради; • Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради; <p>Мерките за енергийна ефективност и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници не могат да се изпълняват самостоятелно, а единствено като част от останалите строително монтажни дейности по съответните обекти.</p>	

Конкретни бенефициенти:

- МЗ за регионална здравна инфраструктура;
- Общини за общинска здравна инфраструктура.

Целеви групи:

- Населението на територията на цялата страна, което ще се възползва от подобрения достъп до спешна помощ.

Обосновка:

Влошеният здравен статус на българското население и неефективната система на здравеопазване налага влагането на значителни усилия за подкрепа на реформите в сектора. Ето защо основна група дейности ще бъде насочена към подобряване на здравната инфраструктура и доставка на подходящо оборудване, което да осигури работата на лечебните заведения, обект на интервенции. Интервенциите ще съответстват на целите и приоритетите на Националната здравна стратегия 2014-2020, насочени към подобряване на здравето, безопасността и благополучието на населението, за да се достигнат средните равнища на ЕС - увеличаване на продължителността на живота в добро здраве с 2 години, намаляване на детската смъртност с 30% и разликите с 30%.

Според стратегията 10 години след началото на реформите в здравния сектор опитът показва, че няма съществена промяна по отношение на достъпа на хората до медицински услуги. Затова основен стратегически приоритет на новата политика е да се гарантира равен достъп до навременна, ефективна и подходяща медицинска грижа. Спешната помощ е от решаващо значение за постигането на този приоритет. В тази връзка, Стратегията формулира Приоритетна област 4 "Укрепване и модернизирание на системата за спешна медицинска помощ". В съответствие с този приоритет е изготвена Концепция за развитие на спешната медицинска помощ, която очертава необходимите мерки за подобряване на функционирането на системата и за осигуряване на нейната устойчивост от гледна точка на комуникации, финансиране и персонал.

Предвидените радикални промени в областта на спешната помощ ще помогнат за решаването на проблемите с нарастващото неравенство и диспропорциите на населението по отношение на достъпа до навременна и качествена медицинска помощ, с липсата на удовлетворение и несигурността на обществото относно качеството на здравните услуги в спешната медицинска помощ и с нарушения интегритет между спешната медицинска помощ и другите части на здравната система (първична, специализирана, болнична и извънболнична помощ), водещи до нестабилност на целия сектор здравеопазване.

Концепцията за развитие на спешната медицинска помощ посочва необходимостта да се гарантира непрекъснатост на медицинско-диагностичния процес в пълното време на лечение на приетия по спешност пациент - от влизането в системата до края на процеса и изхода от системата. Това изисква лечението на пациента да се осъществи в единна функционална обстановка. Има два вида структури, осигуряващи лечението на пациентите :

- доболничната спешна помощ, състояща се от центрове за спешна

медицинска помощ и техните филиали;

- болнична спешна медицинска помощ, където устройството, организацията и институционализирането на Спешен болничен комплекс (СБК) е необходимо.

СБК включва всички клиники и отделения , които извършват спешни медицински дейности според тяхната специализация. Това ще стандартизира процеса на лечение по спешност и ще гарантира еднакво качество на спешна медицинска услуга за всеки пациент.

Институционализирането на СБК създава възможност за ясно определяне на:

- структура за медико-диагностична процес в случай на спешни пациенти;
- относителна независимост на структурата от гледна точка на приходи и разходи;
- ниво на компетентност на СБК отделно от цялата болница;
- реално разделение на спешните от останалите пациенти.

Болничната спешна медицинска помощ ще бъде структуриран в две нива:

- СБК-и от първо ниво, които обхващат над 90 % от спешната патология с болници в големите градове (Монтана , Плевен, Велико Търново, Шумен, Варна, Бургас, Стара Загора, Хасково, Благоевград и София);
- СБК-и от второ ниво, които обхващат най-малко 60 % от спешната патология на цялата територия на страната.

Предвидено е в предната част на всеки Спешен болничен комплекс да съществува отворен авангард от центровете за спешна медицинска помощ, спешни отделения и координационен офис.

СБК-и от първо ниво ще бъдат независими болници, а СБК-и ще бъдат разположени на територията на друга болница.

В допълнение, ще бъде развит Национален център за спешна медицинска помощ със съоръжения за лечение и тренировъчен комплекс. Неговият естествен предшественик е съществуващата университетска болница за активно лечение и спешна медицина "Пирогов" в София.

ОПРР ще подпомогне развитието на системата за спешни медицински грижи чрез необходимите инвестиции в инфраструктура и оборудване, за да се подобрят условията за модерно здравеопазване, като по този начин се гарантира равен достъп на населението до висококачествени медицински услуги.

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Инвестиционен приоритет

<2A.2.2.1 type="S" input="S">

Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и

	<p>местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище</p>
<p><i><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></i></p> <p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Предефинирани проекти:</p> <p>На базата на Концепцията за развитие на спешната медицинска помощ и Националната карта за смешна медицинска помощ Министерството на здравеопазването е подготвило списък с приоритетните обекти, които да бъдат финансирани по ОПРР.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти, комбиниращи най-високи нужди и най-голямо значение за развитието на регионите.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за осъществяването на националната здравна реформа.</p>	

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<p><i>Инвестиционен приоритет</i></p>	<p><i><2A.2.3.1 type="S" input="S"></i></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище</p>
---------------------------------------	--

Планирано използване на финансови инструменти	<2A.2.3.2 type="C" input="M">
<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"> Н/П	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Инвестиционен приоритет	<2A.2.4.1 type="S" input="S"> Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище
<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"> Н/П	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ⁶²			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
2	Брой жители, ползвачи подобрени здравни услуги	лица	ЕФРР	По-слабо развити региони			3 682 175	Публичен ИСУН, МЗ/общини/медицински институции	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7⁶³

Специфични разпоредби за ЕСФ⁶⁴, когато е приложимо (по приоритетни оси и когато е уместно — категории региони): социални иновации, транснационално сътрудничество и принос от ЕСФ по тематични цели 1—7.

Описание на приноса на планираните действия по приоритетната ос за:

- социалните иновации (ако не са включени в специално предвидена за тях приоритетна ос);

⁶² За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

⁶³ Само за програми, подкрепяни от ЕСФ.

⁶⁴ За ЕСФ списъкът включва общи показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за изпълнението.

- транснационалното сътрудничество (ако не е включено в специално предвидена за него приоритетна ос);
- тематични цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

<i>Приоритетна ос</i>	<2A.3.1 type="S" input="S">
<2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M">	

2.A.8 Рамка на изпълнението

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка v) и приложение II към Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос

(по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)⁶⁵

Приоритетна ос	Вид показател (Основна стъпка за изпълнението, финансов показател, показател за изпълнението или когато е целесъобразно — показател за резултатите)	Идентификация	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория региони	Етапна цел за 2018 г. ⁶⁶			Крайна цел (2023 г.) ⁶⁷			Източник на данните	Обяснение за значението на показателя, по целесъобразност
							М	Ж	О	М	Ж	О		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Стъпка за изпълнение или финансов	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.4 type="S" maxlength="255"	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.5 type="S"	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.9 type="S" input="M"> Изпълнение или резултат	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.10 type="S"	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">		

⁶⁵ Когато ИМЗ се изпълнява в рамките на дадена приоритетна ос, етапните цели и целите на ИМЗ трябва да бъдат разграничени от другите етапни цели и цели за приоритетната ос в съответствие с актовете за изпълнение, посочени в член 22, параграф 7, пета алинея от Регламент (ЕС) № 1303/2013, тъй като средствата за ИМЗ (специално разпределени средства и съответната подкрепа от ЕСФ) са изключени от резерва за изпълнение.

⁶⁶ Етапните цели могат да бъдат представени общо (мъже+жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

⁶⁷ Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

		<i>показател</i> <2A.4.3 type="S" maxlength="5" input="M"> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.3 type="S" input="S">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.4 type="S" input="G" or "M">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.5 type="S" input="G" or "M">					<2A.4.8 type="S" input="M">	<i>maxlength="200" input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.10 type="S" input="M">		
3	финансов	1	Сертифицирани средства	евро	ЕФРР	По-слабо развити региони	28 777 827			71 056 362	Публичен ИСУН	Публичен достъп
3	изпълнение	2	Брой жители, ползващи подобрени здравни услуги	лица	ЕФРР	По-слабо развити региони	1 491 281			3 682 175	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението
(незадължително)

<2A.4.12 type="S" maxlength="7000" input="M">

Целевата стойност на финансовия показател се изчислява въз основа на прогнозата за договорените средства за периода 2014-2020 г. и като се вземе предвид правилото N +3.

Целевата стойност на показателя за изпълнение се изчислява, като се раздели общият размер на отпуснатите средства (съфинансиране от ЕС и национално съфинансиране) за операции, които ще допринесат за всеки показател чрез средна цена, установена въз основа на сходни интервенции в периода 2007-2013 г.

2.A.9 Категории интервенции

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vi) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7—11: Категории интервенции⁶⁸

(по фондове и категории региони, ако приоритетна ос обхваща повече от един фонд/категория региони)

Таблица 7: Измерение 1 – Област на интервенция		
Фонд	<2A.5.1.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N >
3	53	71 056 361,76

Таблица 8: Измерение 2 – Форма на финансиране		
Фонд	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.2.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.5 type="N" input="M" Decision=N >
3	01	71 056 361,76

Таблица 9: Измерение 3 – Вид територия		
Фонд	<2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N >
3	07	

⁶⁸ Сумите включват общата подкрепа от Съюза (основното разпределение и предоставянето на средства от резерва за изпълнение).

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение		
Фонд	<2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.5 type="N" input="M" Decision=N >
3	07	

Таблица 11: Измерение 6 – Допълнителна тема за ЕСФ⁶⁹ (само за ЕСФ)		
Фонд	<2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N >
Н/П	Н/П	

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)

(по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Приоритетна ос</i>	<3A.6.1 type="S" input="S">
<2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M">	

2.A.1 Приоритетна ос 4

Идентификация на приоритетната ос	<2A.1 type="N" input="G" "SME" >
-----------------------------------	----------------------------------

⁶⁹ Когато е целесъобразно, включва количествена информация за приноса на ЕСФ по тематичните цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

	4
Наименование приоритетната ос	на <i><2A.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME" ></i> Регионална социална инфраструктура

☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти	<i><2A.3 type="C" input="M"></i>
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, организирани на равнището на Съюза	<i><2A.4 type="C" input="M""SME" ></i>
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез ръководено от общностите местно развитие	<i><2A.5 type="C" input="M"></i>
☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете	<i><2A.6 type="C" input="M"></i>

2.A.2. Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)

(Позоваване: член 96, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (повтаря се за всяка комбинация в рамките на приоритетната ос)

Фонд	<i><2A.7 type="S" input="S""SME" ></i> ЕФРР
Категория региони	<i><2A.8 type="S" input="S""SME" ></i>

	<i>По-слабо развити региони</i>
<i>Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)</i>	<2A.9 type="S" input="S" "SME" > 50 856 712
<i>Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (където е приложимо)</i>	<2A.9 type="S" input="S" > Н/П

2.A.4 Инвестиционен приоритет

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.10 type="S" input="S" "SME" > Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище
--------------------------------	--

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Идентификация</i>	<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > I
<i>Специфична цел</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" > Деинституционализация на социалните услуги
<i>Резултатите, които държавата членка се стреми да</i>	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME" > По линия на тази цел ще бъдат подкрепени идентифицираните в Националната програма за развитие България 2020 регионални измерения на сектор социална политика, както и мерките, предвидени в Националната програма за реформи.

<p>постигне подкрепа Съюза</p>	<p>с от</p> <p>По отношение на регионалната социална инфраструктура, ОПРР ще спомогне за постигане на целите, заложен в секторните документи за социална политика, по-конкретно деинституционализация на деца с увреждания и възрастни хора, като Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България (2012-2030 г.), Националната стратегия за дългосрочни грижи, Националната стратегия за демографско развитие на населението в Р България (2012-2030 г.), Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Р. България“ (2010) и Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020.</p> <p>Социалните услуги са основен стълб на политиката – ключов фактор за ефективно социално включване и участие в живота на обществото на уязвимите групи. Оптимизацията и модернизацията на социалната инфраструктура ще доведе до повишаване качеството на живот и ще съдейства за подобряване на човешкия капитал и пазара на труда в районите, като така ще допринесе и за изпълнението на целите на стратегия Европа 2020. В България е развита мрежа от институционални и базирани в общността услуги за деца и възрастни хора (общо 972 – 253 специализирани институции и 7019 базирани в общността услуги, които се финансират от държавния бюджет към м. ноември 2012 г.)⁷⁰.</p> <p>Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване с хоризонт 2020 посочва, че политиката за регионално планиране на услугите, чиято цел е да осигури предлагането на социални услуги, отговарящи на специфичните нужди на хората от целевите групи, все още е в процес на развитие. Преобладава институционалният модел на грижа, особено за хората с увреждания и възрастните хора. Развитите услуги в общността не са достатъчни за пълното премахване на институционалния модел на грижа в България</p> <p>Приета е Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България” с хоризонт 2025⁷¹. Документът, придружен от План за действие, е основен политически акт, който подчертава политическия ангажимент и е в основата на процеса на подмяна на институционалната грижа за децата с грижа в семейна или близка до семейната среда в рамките на общността без ограничаване само до извеждането на децата от институциите. Целта на реформата е гарантиране правото на децата на семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги според</p>
--	---

⁷⁰ Данните са от Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020

⁷¹ Протокол № 8 от заседание на Министерски съвет на 24 февруари 2010 г.

	<p>индивидуалните им потребности.</p> <p>Основното предизвикателство, което е идентифицирано в последния мониторингов доклад (за периода юли 2012-юни 2013) за изпълнението на Плана за действие е, че продължаването на процеса на деинституционализация трябва да се гарантира, като по този начин новата програма за периода 2014-2020 г. ще надгради над извършените дейности в ОП "Регионално развитие" 2007 - 2013 г.</p> <p>Системата за дългосрочни грижи и социални услуги за възрастните хора в България се разшири значително през последните няколко години благодарение на неотдашните реформи, насочени към деинституционализация и предоставяне на повече базирани в общността и в семейна среда услуги като дневни центрове за възрастни хора, дневни центрове за възрастни хора с увреждания, центрове за социална рехабилитация и интеграция, защитени жилища и др. Към м.октомври 2013 г., броят на социалните услуги, предоставяни в общността, за възрастни хора е 412 с капацитет 8 450 души. Броят на специализираните институции, предоставящи социални услуги в общността е 160. Независимо от това, все още преобладава институционалният модел на грижа.</p> <p>С оглед предизвикателствата, произтичащи от застаряването на българското население, системата за дългосрочна грижа (комплексни, интегрирани здравни и социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания) изисква радикална реформа. Недостатъчно разгърнатата мрежа от услуги в общността и недостатъчният брой доставчици затрудняват достъпа до качествени грижи за голяма част от българските граждани. Развитието на социалната инфраструктура ще повиши качеството на предоставяните социални услуги. Предвид осъществяването на реформата в социалната сфера по отношение на възрастните хора и хората с увреждания, бе приета Национална стратегия за дългосрочна грижа. Документът задава посоката на процеса по деинституционализация.</p>
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ⁷² (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Намаляване на хората в институции за социални грижи	лица	По-слабо развити региони	13 184	2013	Намаление с 9,2%	Публичен ИСУН, Министерство на труда и социалната политика	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

⁷² За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁷³ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				Количествени <2А.1.19 type="S" input="M"> Общи <2А.1.19 type="S" input="G">	<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	

⁷³ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁷⁴)

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁷⁵ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2А.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.24 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.25 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.26 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.26 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.27 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.27 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2А.1.28 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2А.1.29 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.29 type="S" input="G"></p>		<2А.1.30 type="N" input="M">	<p>Количествени <2А.1.31 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2А.1.31 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<2А.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">			

⁷⁴ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

⁷⁵ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище</p>
<p><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></p> <p>Примерни допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Строителство, ремонт, реконструкция на центрове, предоставящи услуги за деца в риск – дневни центрове за деца с увреждания, центрове за социална рехабилитация и интеграция, центрове по превенция за деца и семейства от различни уязвими групи (наркозависими, деца с увреждания, деца с девиантно поведение и др.), включително прилежащото им дворно място (при условие че сградата разполага с такова); • Строителство на Центрове за настаняване от семеен тип и прилежащото им дворно пространство за деца в риск. Строителство, ремонт, реконструкция, обновяване на сграден фонд за Защитени жилища (пристрояване, надстрояване, реконструиране и преструктуриране на пространства) и др., включително прилежащото им дворно място (при условие че сградата разполага с такова); • Изграждане на инфраструктурата за съпътстващи услуги за деца и възрастни - Дневен център и Център за социална рехабилитация и интеграция и др., включително прилежащото им дворно място (при условие че сградата разполага с такова); • Строителство, ремонт, реконструкция, обновяване на сграден фонд за социални услуги в общността (в т.ч. социални услуги резидентен тип), във връзка с процеса на деинституционализация на възрастни /пълнолетни лица (пристрояване, надстрояване, реконструиране и преструктуриране на пространства) и др., включително прилежащото им дворно място (при условие че сградата разполага с такова) ; • Строителство, реконструкция и ремонт на инфраструктура за предоставяне на	

услуги за ранно детско развитие за деца и техните семейства и др.;

- Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради/помещения, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване и др.;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно;
- Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни укрепвания на горепосочените сгради;
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради;

Мерките за енергийна ефективност и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници не могат да се изпълняват самостоятелно, а единствено като част от останалите строително монтажни дейности по съответните обекти.

Конкретни бенефициенти:

- Общини;
- Министерство на здравеопазването за медико-социални домове за грижи.

Целеви групи:

- Населението на територията на цялата страна, вкл. деца и възрастни, които ще се възползват от мерките по деинституционализация;

Обосновка:

Осигуряването на достъп до услуги, и най-вече – достъпа до основни здравни, образователни и социални услуги, е ключов инструмент за преодоляването на последиците от бедността и социалното изключване.

С оглед на това мерките, които ще се финансират в рамките на тази приоритетна ос са насочени към осигуряване на достъпни и качествени социални услуги чрез инвестиции в необходимата за това инфраструктура.

Анализът на стратегическите документи в областта на социалната политика показва , че целите и приоритетите на сектора , които могат да бъдат подкрепени по ОПРР 2014-2020 г., са свързани с: деинституционализацията на грижите за деца, развитието на мрежата от услуги за ранно развитие на децата и техните семейства; развитието на мрежа от услуги, свързани с дългосрочни грижи за възрастните хора и хората с увреждания; осигуряване на физическата среда, достъпна за хора с увреждания и развитието на инфраструктурата за предоставяне на услуги за хора с увреждания.

ОПРР ще съсредоточи своята подкрепа за развитието на социалната инфраструктура, обслужваща социалните услуги за възрастни хора, хора с увреждания и деца. Жилищни центрове от семеен тип имат най-голям дял в общия брой на социалните услуги - 13%.

Поради своите изключително разнообразни функции, социалните услуги са разпределени сравнително равномерно между градовете, предложени за подпомагане по ОПРР 2014-2020 и останалите населени места.

Междусекторни услуги, които включват здравеопазване, образование и социални дейности са слабо развити и това затруднява предоставянето на пълна подкрепа за уязвимите групи.

Други сектори, като равен достъп до култура и спорт, също са изключително важни фактори за насърчаване на социалното включване на хората с увреждания, децата и други уязвими групи.

През последните три години политиката за осигуряване на подкрепа на децата и семействата е ориентирана към въвеждането на изцяло нов подход в грижите за децата, насочен към превенция, ранна интервенция, подкрепа на семействата и осигуряването на семейна или близка до семейната среда за всяко българско дете. Основният инструмент за постигане на тези цели е и деинституционализацията на грижите за деца. В тази връзка, ще бъдат подкрепяни дейности по обновяване и изграждане на инфраструктура за деинституционализация, включително центрове за настаняване от семеен тип. С оглед постигане на интегриран подход при грижата за деца ще се подпомагат мерките, свързани с подобряване на инфраструктурата за предоставяне на социални услуги като дневни центрове, центрове за рехабилитация и т.н.

Същите видове дейности ще бъдат подкрепени и във връзка с подобряването на инфраструктурата за предоставяне на социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания, включително хората с психично-здравни проблеми.

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2A.2.2.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище</p>
<p><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></p> <p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Предефинирани проекти:</p> <p>Социалната инфраструктура за деца ще се подкрепя в съответствие с Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ с хоризонт 2025 и Планът за действие за изпълнението ѝ и съответно</p>	

Националната стратегия за дългосрочна грижа и Планът за действие за изпълнението ѝ.

Финансиране, основано на нуждите

В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти, комбиниращи най-високи нужди и най-голямо значение за развитието на регионите.

Устойчиво развитие.

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за постигане на интегриран подход при грижата за деца и възрастни хора с ясен социален ефект и въздействие

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<p><2А.2.3.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище</p>
<i>Планирано използване на финансови инструменти</i>	<p><2А.2.3.2 type="C" input="M"></p>
<p><2А.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"></p> <p>Н/П</p>	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<p><i>Инвестиционен приоритет</i></p>	<p><2A.2.4.1 type="S" input="S"></p> <p>Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище</p>
<p><2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"></p> <p>Н/П</p>	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ⁷⁶			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >	<2A.2.5.7 type="S" maxLength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxLength="100" input="M" SME >		
2	Брой подкрепени заведения на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация	обекти	ЕФРР	По-слабо развити региони			95	Публичен ИСУН, МТСП/общини	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7⁷⁷

Специфични разпоредби за ЕСФ⁷⁸, когато е приложимо (по приоритетни оси и когато е уместно — категории региони): социални иновации, транснационално сътрудничество и принос от ЕСФ по тематични цели 1—7.

Описание на приноса на планираните действия по приоритетната ос за:

⁷⁶ За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението по полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

⁷⁷ Само за програми, подкрепяни от ЕСФ.

⁷⁸ За ЕСФ списъкът включва общи показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за изпълнението.

- социалните иновации (ако не са включени в специално предвидена за тях приоритетна ос);
- транснационалното сътрудничество (ако не е включено в специално предвидена за него приоритетна ос);
- тематични цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

<i>Приоритетна ос</i>	<2A.3.1 type="S" input="S">
<2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M">	

2.A.8 Рамка на изпълнението

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка v) и приложение II към Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос

(по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)⁷⁹

Приоритетна ос	Вид показател (Основна стъпка за изпълнението, финансов показател, показател за изпълнението или когато е целесъобразно — показател за резултатите)	Идентификация	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория региони	Етапна цел за 2018 г. ⁸⁰			Крайна цел (2023 г.) ⁸¹			Източник на данните	Обяснение за значението на показателя, по целесъобразност
							М	Ж	О	М	Ж	О		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Стъпка за изпълнение или финансов	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.4 type="S" maxlength="255"	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.5 type="S"	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.9 type="S" input="M"> Изпълнение или резултат	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.10 type="S"	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">		

⁷⁹ Когато ИМЗ се изпълнява в рамките на дадена приоритетна ос, етапните цели и целите на ИМЗ трябва да бъдат разграничени от другите етапни цели и цели за приоритетната ос в съответствие с актовете за изпълнение, посочени в член 22, параграф 7, пета алинея от Регламент (ЕС) № 1303/2013, тъй като средствата за ИМЗ (специално разпределени средства и съответната подкрепа от ЕСФ) са изключени от резерва за изпълнение.

⁸⁰ Етапните цели могат да бъдат представени общо (мъже+жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

⁸¹ Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

		<i>показател</i> <2А.4.3 type="S" maxlength="5" input="M"> <i>Изпълнение или резултат</i> <2А.4.3 type="S" input="S">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2А.4.4 type="S" input="G" or "M">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2А.4.5 type="S" input="G" or "M">					<2А.4.8 type="S" input="M">	<i>maxlength="200" input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2А.4.10 type="S" input="M">		
4	финансов	1	Сертифицирани средства	евро	ЕФРР	По-слабо развити региони	17 291 282			43 228 205	Публичен ИСУН	Публичен достъп
4	изпълнение	2	Брой подкрепени заведения на социалната инфраструктура в процес на деинституционализация	обекти	ЕФРР	По-слабо развити региони	38			95	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

(незадължително)

<2A.4.12 type="S" maxlength="7000" input="M">

Целевата стойност на финансовия показател се изчислява въз основа на прогнозата за договорените средства за периода 2014-2020 г. и като се вземе предвид правилото N +3.

Целевата стойност на показателя за изпълнение се изчислява, като се раздели общият размер на отпуснатите средства (съфинансиране от ЕС и национално съфинансиране) за операции, които ще допринесат за всеки показател чрез средна цена, установена въз основа на сходни интервенции в периода 2007-2013 г.

2.A.9 Категории интервенции

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vi) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7—11: Категории интервенции⁸²

(по фондове и категории региони, ако приоритетна ос обхваща повече от един фонд/категория региони)

Таблица 7: Измерение 1 – Област на интервенция		
Фонд	<2A.5.1.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N >
4	55	43 228 204,87

Таблица 8: Измерение 2 – Форма на финансиране		
Фонд	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.5 type="N" input="M" Decision=N >
4	01	43 228 204,87

Таблица 9: Измерение 3 – Вид територия		
Фонд	<2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N >
4	07	

⁸² Сумите включват общата подкрепа от Съюза (основното разпределение и предоставянето на средства от резерва за изпълнение).

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение		
Фонд	<2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.5 type="N" input="M" Decision=N >
4	07	

Таблица 11: Измерение 6 – Допълнителна тема за ЕСФ⁸³ (само за ЕСФ)		
Фонд	<2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N >
Н/П	Н/П	

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)

(по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Приоритетна ос	<3A.6.1 type="S" input="S">
<2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M">	

2.A.1 Приоритетна ос 5

⁸³ Когато е целесъобразно, включва количествена информация за приноса на ЕСФ по тематичните цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Идентификация на приоритетната ос	на	<2A.1 type="N" input="G""SME» > 5
Наименование на приоритетната ос	на	<2A.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME" > Регионален туризъм

☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти	<2A.3 type="C" input="M">
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, организирани на равнището на Съюза	<2A.4 type="C" input="M""SME" >
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез ръководено от общностите местно развитие	<2A.5 type="C" input="M">
☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете	<2A.6 type="C" input="M">

2.A.2. Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)

(Позоваване: член 96, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (повтаря се за всяка комбинация в рамките на приоритетната ос)

Фонд	<2A.7 type="S" input="S""SME" > ЕФРР
Категория региони	<2A.8 type="S" input="S""SME" > По-слабо развити

	региони
<i>Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)</i>	<2A.9 type="S" input="S" SME > 127 141 779,03
<i>Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (където е приложимо)</i>	<2A.9 type="S" input="S" > III

2.A.4 Инвестиционен приоритет

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.10 type="S" input="S" SME > Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
--------------------------------	--

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Идентификация</i>	<2A.1.1 type="N" input="G" SME > I
<i>Специфична цел</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" SME > Повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение
<i>Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне подкрепата от Съюза</i>	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" SME > Петата приоритетна ос е насочена към опазване, популяризиране и развитие на културното наследство, чрез развитие на регионалния туризъм. В България има близо 30 хиляди обекта недвижими културни ценности от световно, национално, регионално и местно значение. Анализите показват, че от една страна има много обекти, които или не съществуват или са загубили културната и историческата си стойност, а от друга страна е невъзможно да бъдат подкрепени всички тези културни ценности и природни забележителности. В допълнение към това, опитът от изпълнението на ОПРР 2007-2013 г. доказва, че е подходящо да бъдат финансирани ограничен брой,

предварително определени културни атракции от национално и световно значение и религиозни обекти, разположени на цялата територия на страната. Това ще допринесе за по-целенасочено усвояване на средствата и формиране на завършен конкурентноспособен туристически продукт, базиран на определени туристически атракции, който ще има положителен ефект върху интегрираното устойчиво и балансирано развитие на районите, като ще се избегне частичното финансиране и конкуренцията между много и еднотипни обекти.

В тази връзка, политиката за регионално развитие ще се съсредоточи върху изведени приоритетни обекти измежду 1400-те културни ценности от световно и национално значение с потенциал за привличане на туристи.

Основните изводи от анализа на развитието на туризма са, че страната се характеризира с развит морски и зимен планински туризъм и разполага със сравнително голяма и добра като качество леглова база. Въпреки това, в регионален план съществуват големи различия в развитието на туризма. В бъдеще трябва да се обърне по-голямо внимание на развитието на културния туризъм, за което страната има добър потенциал.

Диверсифицирането на туристическите продукти и дестинации ще намали сезонния натиск върху Черноморското крайбрежие и планинските курорти.

В проекта на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България с хоризонт 2030 г. като стратегически цели са посочени опазването и ефективното използване на туристическите ресурси (вкл. културните); увеличаване на дела на специализираните видове туризъм, вкл. културен (във всичките му форми - исторически, археологически, етнографски и поклоннически) и стимулиране на интегрираното регионално развитие на туризма.

Наблюдава се тенденция за растеж на културния туризъм в световен мащаб. Докато в средата на първото десетилетие на 21 век около 40% от туристите в света са практикували този вид туризъм, сега (според проучване сред 10 000 души от цял свят, провеждано от visitbritain.com) 57% от туристите споделят, че избират културата или културното наследство като причина да пътуват. С оглед на тази тенденция, предлагането на туристически културно-исторически продукти в България е на сравнително ниско ниво, като се равнява на 11.1% от всички туристически продукти в страната.

В списъка на ЮНЕСКО на световното културно наследство са включени 11 български обекта. По този начин България се нарежда на 21-во място по конкурентоспособност на културните ценности. Според статистическите данни България се нарежда на трето място в Европа по брой на ценните

	<p>археологически паметници, след Италия и Гърция.</p> <p>Туристическото райониране, съгласно Закона за туризма, което се подкрепя от проекта на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България с хоризонт 2030, ще доведе до утвърждаване на някои видове туризъм чрез насочване на пазарите в определени райони със сходни характеристики на туристическите продукти.</p> <p>Дейностите, подкрепяни по Приоритетна ос 5 на Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020, са насочени към реализиране на основните стратегически цели, заложи в проекта на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България с хоризонт 2030 г., което ще доведе до адекватна реализация на неизползваните възможности на културния туризъм и до неговото устойчиво развитие, като се отчитат предимствата на многообразието, уникалността и автентичността на ресурсите, за да се постигне баланс между развитието на културния туризъм и опазването на ресурсите.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ⁸⁴ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Увеличаване на нетните годишни приходи от международен туризъм	млн. евро	По-слабо развити региони	3 748 786 960	2011	Увеличение с 0,12%	НСИ, раздел „Туризм“, индикатор „Разходи за крайно потребление на туристи в страната по продукти и по форми на туризма“:	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

⁸⁴ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

							http://www.nsi.bg/bg/content/2000/%D1%81%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B8-%D1%81%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D0%B0 , Публичен ИСУН, МК, общини	
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁸⁵ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				Количествени <2А.1.19 type="S" input="M"> Общи <2А.1.19 type="S" input="G">	<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	

85

Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁸⁶)

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁸⁷ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2А.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.24 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.25 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.26 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.26 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.27 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.27 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2А.1.28 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2А.1.29 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.29 type="S" input="G"></p>		<2А.1.30 type="N" input="M">	<p>Количествени <2А.1.31 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2А.1.31 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<2А.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">			

⁸⁶ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

⁸⁷ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.1.1 type="S" input="S"> Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"> <ul style="list-style-type: none"> • Развитие на културни и исторически атракции от национално и световно значение, като например възстановяване, опазване, експониране, социализиране, оборудване, въвеждане на техники и програми за интерпретация и анимация и др., в т. ч. възстановяване, опазване, експониране, реставрация и реконструкция на религиозни обекти с национално и световно значение, включително и дейности по вертикална планировка, подобряване на прилежащите пространства; • Развитие на туристическата инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите (туристически пътеки и пътеки на здравето, маршрути за катерене, езда и колоездене, места за пикник, указателни табели, посетителски информационни центрове); • Развитие на допълнителна дребномащабна техническа инфраструктура в района на атракциите, необходима за посещението им (ВиК, детски площадки, съоръжения за отдих и спорт, паркинги, зелени площи, тоалетни, осветление и ел. инсталация, малки съоръжения за събиране на отпадъци, комунални услуги, съоръжения, обслужващи туристическата атракция и посетителите, необходими за развитието на цялостен туристически продукт); • Допълнителни дребномащабни неинфраструктурни дейности, имащи пряко отношение към подкрепяните атракции (организиране на събития в района на атракциите, маркетингови и рекламни дейности); • Подпомагане развитието на регионални продукти и пазарната информация, като регионален маркетинг и изследвания на влиянието, регионални проучвания на посетителите, разработване на междуобщински маркетингови и рекламни стратегии и програми за туристическия продукт, разработване на туристически пакети, рекламни дейности - подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за туристическия продукт и др., включително и за финансираните обекти на	

културното наследство и тяхната връзка със заобикалящата природна среда;

- Съпътстващо обучение на персонала, работещ в подкрепяните атракции;
- Участие в регионални, национални и международни туристически борси, изложения и панаири и организиране на експедиентски пътувания, посещения на пътнически агенти, туроператори, автори на пътеводители, журналисти;
- Информирание на обществеността, включително чрез кампании за подобряване на осведомеността относно културното наследство и неговото опазване и съхранение;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради/помещения, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно;
- Обследвания за енергийна ефективност на горепосочените сгради;
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до обектите на културното наследство и съпътстващата инфраструктура.

Мерките за енергийна ефективност и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници не могат да се изпълняват самостоятелно, а единствено като част от останалите строително монтажни дейности по съответните обекти.

Конкретни бенефициенти:

- Министерство на културата – за обектите държавна собственост в управление на МК;
- Религиозни институции на вероизповеданията и техни местни поделения, които са юридически лица – за обектите, собственост на съответните религиозни институции и техните местни поделения - юридически лица;
- Общини – за обектите общинска собственост (или за държавна собственост с предоставено право на управление на общините), включително в партньорство с неправителствени организации за дейности за развитие на регионални туристически продукти;
- Финансови инструменти.

Целеви групи:

- Населението на районите, в които ще се осъществяват инвестициите;

- Посетителите и гостите на туристическите обекти и райони;
- Хора с увреждания – подобряването на достъпността на средата за хора с увреждания ще допринесе за тяхното социално приобщаване.

Специфични територии:

Инвестициите ще се осъществяват на територията на цялата страна. Въпреки това следва да се отбележи, че в критериите за оценка и приоритизиране на обектите на интервенция е включен критерий „Местоположение на обектите”. В социално-икономическия анализ, разработен за нуждите на ОПРР са определени 20 туристически общини съгласно праговите критерии на Brikenhauer (Брикенхауер), където долният праг за класификацията на една община като туристическа е 100 000 нощувки). Отчетено е, че тези общини и легловата база, която поддържат, могат да бъдат използвани като изходни места за развитие на регионалния туризъм. В допълнение към инвестиционните мерки, ще бъде подкрепено създаването на регионален маркетингов продукт, базиран на съответния туристически район, като за целта се предвижда възможността общините да се групират в партньорства с водеща роля на една от 20-те туристически общини идентифицирани в социално-икономическия анализ.

Обосновка: Реализирането на дейности по приоритетната ос ще допринесе основно за постигане на целите на Европа 2020 свързани с постигането на растеж и осигуряването на заетост: Растеж и заетост – дейностите, подкрепяни в рамките на тази приоритетна ос, ще осигурят възможност за възстановяване и съхранение на културни обекти от национално и световно значение и за повишаване атрактивността им за посетители, с оглед превръщането им в генератори на растеж и нови работни места. Така ще се реализира в максимална степен местният икономически потенциал на райони, които, поради липсата на производствени дейности или други стабилни източници на доходи и заетост, са с по-ниски темпове на развитие, като в същото време опазването на културното наследство ще има благоприятно устойчиво въздействие по отношение опазване на околната среда.

От друга страна, инвестициите в регионален туризъм ще подпомогнат развитието и на съпътстващи икономически сектори, включително леката и хранително-вкусовата промишленост, и транспортните услуги в регионите. По този начин насърчаването на развитието на туризма в регионите ще допринесе за по-пълно реализиране на местния икономически потенциал и ще доведе до устойчив растеж и създаване на заетост. Анализите показват, че непреките ефекти от туристическия сектор са около три пъти по-високи от преките.

Данните показват концентрация на туристическите дейности върху 5% от територията на страната, а с оглед неоползотворения потенциал за използване на богатото културно наследство са очевидни данните за възможностите на този сектор да генерира растеж и заетост в България – през 2011 г. туризмът в България е допринесъл пряко за 3,6% от БВП и 3,3% от заетостта (101 хил. работни места), а непреките ефекти от него се оценяват съответно като – 12,9% от БВП и 11,8% от заетостта (364 хил. работни места).

Засиленото използване на финансов инженеринг ще допринесе за развитие на публично-частното партньорство в регионите, привличане на частен капитал и по

този начин растеж на регионалните икономики и осигуряване на заетост. Дейностите, свързани с внедряване на мерки за енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници ще подобрят енергийните характеристики на обектите и ще допринесат за опазване на околната среда и повишаване качеството на въздуха.

Мерките за подобряване достъпността на обектите за хора с увреждания – не само от гледна точка на архитектурната среда, но и по отношение на тяхната визуализация, ще допринесат за социалното включване на хората в неравностойно положение.

В тази връзка насърчаването и развитието на туризма чрез планираните в рамките на приоритетната ос интервенции ще бъде двигател за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж на българските региони.

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.2.1 type="S" input="S"> Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></p> <p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Предефинирани проекти:</p> <p>Концепцията на оперативната програма е да бъдат финансирани ограничен брой, предварително определени културни и исторически атракции от национално и световно значение и религиозни обекти с потенциал за развитие като комплексен туристически продукт и за привличане на туристически интерес.</p> <p>За определяне на културните обекти на интервенция беше сформирана междуведомствена работна група. Основната задача на работната група е да изработи методология и приоритизира обекти на културното наследство с национално и световно значение, които са допустими за финансиране по Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г.</p> <p>Съгласно разработената методология, около 165 от общо 1400 обекта с национално и световно значение са подбрани въз основа на социално-икономически анализ за нуждите на ОПРР 2014-2020 г., Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 и представянето на туристическите обекти на официалния туристически сайт на България, разработен от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма - bulgariatravel.org.</p> <p>Методологията включва следните критерии за приоритизация:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Посещения на обекта – оценка на средния годишен брой на посетителите на обекта; – Популярност на обекта – взема предвид популярността в международен и 	

вътрешен аспект;

- Развитие на потенциала на обекта – оценява потенциала за включване на обекта в нов, по-голям регионален туристически продукт и в същото време отразява възможността за надграждане на вече създадените туристически продукти през програмния период 2007 - 2013;
- Местоположение на обекта – отчита близостта до една от туристическите общини;
- Концентрация на обекти – разглежда възможността за интегриран продукт, включващ различни обекти;
- Транспортна достъпност на обекта – мерки за осигуряване на инфраструктура за алтернативни видове транспорт;
- Наличие на информация за обекта;
- Наличие на специфични и традиционни тематични събития/ продукти, които са свързани с обекта;
- Инвестиционна привлекателност и проектна готовност за обектите.

Обектите, които ще се финансират по приоритетната ос, са класирани по приоритетност съгласно Методологията за приоритизиране на обектите на културното наследство от национално и световно значение по система от критерии и съответна тежест.

Приетата Методология отчита направените анализи на нуждите за развитие на туризма и необходимостта от опазване, популяризиране и стимулиране на развитието на културните ценности. В нея са отчетени действащите документи, засягащи културните обекти: закон за културното наследство, списък на Юнеско за световното културно наследство, национален регистър на паметниците на културата, закон за защитените територии, Национална стратегия за регионално развитие, Насочваща бележка на ЕК за подкрепата на ЕФРР на инвестициите в култура, туризъм и спорт и проект на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България с хоризонт 2030 г.

Приоритизирането на обектите по райони от ниво 2 ще осигури пропорционално насочване на финансовия ресурс и равномерно териториално разположение на културните ценности, обекти на инвестициите. Това ще допринесе за развитието на икономиките на всички райони, а от друга страна ще се стимулира и устойчивото и балансирано регионално развитие.

Списъкът с приоритетните обекти се одобрява работна група за приоритизиране и се актуализира от Комитета за наблюдение на програмата.

Финансиране, основано на нуждите:

В съответствие с критериите за избор на операции, ще бъдат финансирани проекти, комбиниращи най-високи нужди и най-голямо значение за развитието на регионите.

Интервенциите за консервация, опазване, популяризиране и развитие на културното наследство ще се основават на мерките, финансирани в програмния период 2007-2013 г. В допълнение, туристическите продукти, изготвени през периода 2007-2013 г. ще бъдат свързани с инвестиционните дейности,

предвидени в периода 2014-2020 г. и създадените регионални туристически продукти.

Устойчиво развитие:

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за подобряване на околната среда, създаване на заетост и растеж, с ясен социално-икономически и екологичен ефект и въздействие. ПО5 „Регионален туризъм“ на програмата не съдържа дейности, които по някакъв начин могат да доведат до превръщане на масовия туризъм в заплаха за културното наследство.

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.3.1 type="S" input="S"> Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<i>Планирано използване на финансови инструменти</i>	<2A.2.3.2 type="C" input="M"> 54 035 256,09
<p><2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"></p> <p>С оглед потенциала за генериране на приходи и възможностите за възвръщаеми инвестиции се планира до 50% от приоритета да бъде финансиран, посредством финансови инструменти.</p> <p>Конкретният механизъм, структура на финансовите инструменти, типовете финансови продукти и предвидената безвъзмездна помощ ще бъдат конкретизирани въз основа на предварителната оценка за финансови инструменти, съгласно чл. 37, ал. 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.</p>	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.4.1 type="S" input="S"> Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p><2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"></p> <p>НП</p>	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ⁸⁸			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2А.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2А.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2А.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2А.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2А.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2А.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2А.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2А.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
2	Ръст в очаквания брой посещения на подпомогнатите обекти на културното или природното наследство и туристически атракции	посещения /година	ЕФРР	По-слабо развит и регион и			213 659	Публичен ИСУН, МК, Общини	Годишно

⁸⁸

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7⁸⁹

Специфични разпоредби за ЕСФ⁹⁰, когато е приложимо (по приоритетни оси и когато е уместно — категории региони): социални иновации, транснационално сътрудничество и принос от ЕСФ по тематични цели 1—7.

Описание на приноса на планираните действия по приоритетната ос за:

- социалните иновации (ако не са включени в специално предвидена за тях приоритетна ос);
- транснационалното сътрудничество (ако не е включено в специално предвидена за него приоритетна ос);
- тематични цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Приоритетна ос	<2A.3.1 type="S" input="S">
	<2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M">

⁸⁹ Само за програми, подкрепяни от ЕСФ.

⁹⁰ За ЕСФ списъкът включва общи показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за изпълнението.

2.A.8 Рамка на изпълнението

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка v) и приложение II към Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос

(по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)⁹¹

Приоритетна ос	Вид показател (Основна стъпка за изпълнението, финансов показател, показател за изпълнението или когато е целесъобразно — показател за резултатите)	Идентификация	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория региони	Етапна цел за 2018 г. ⁹²			Крайна цел (2023 г.) ⁹³			Източник на данните	Обяснение за значението на показателя, по целесъобразност
							М	Ж	О	М	Ж	О		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Стъпка за изпълнение или финансов	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.4 type="S" maxlength="255"	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.5 type="S"	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.9 type="S" input="M"> Изпълнение или резултат	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.10 type="S"	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">		

⁹¹ Когато ИМЗ се изпълнява в рамките на дадена приоритетна ос, етапните цели и целите на ИМЗ трябва да бъдат разграничени от другите етапни цели и цели за приоритетната ос в съответствие с актовете за изпълнение, посочени в член 22, параграф 7, пета алинея от Регламент (ЕС) № 1303/2013, тъй като средствата за ИМЗ (специално разпределени средства и съответната подкрепа от ЕСФ) са изключени от резерва за изпълнение.

⁹² Етапните цели могат да бъдат представени общо (мъже+жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

⁹³ Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

		<i>показател</i> <2А.4.3 type="S" maxlength="5" input="M"> <i>Изпълнение или резултат</i> <2А.4.3 type="S" input="S">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2А.4.4 type="S" input="G" or "M">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2А.4.5 type="S" input="G" or "M">					<2А.4.8 type="S" input="M">	<i>maxlength="200" input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2А.4.10 type="S" input="M">		
5	финансов	1	Сертифицирани средства	евро	ЕФРР	По-слабо развити региони	44 308 910			108 070 512	Публичен ИСУН	Публичен достъп
5	изпълнение	2	Ръст в очаквания брой посещения на подпомогнатите обекти на културното или природното наследство и		ЕФРР	По-слабо развити региони	87 600			213 659	Публичен ИСУН	Публичен достъп

			туристически и атракции									
--	--	--	----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението
(незадължително)

<2A.4.12 type="S" maxlength="7000" input="M">

Целевата стойност на финансовия показател се изчислява въз основа на прогнозата за договорените средства за периода 2014-2020 г. и като се вземе предвид правилото N +3.

Целевата стойност на показателя за изпълнение се изчислява, като се раздели общият размер на отпуснатите средства (съфинансиране от ЕС и национално съфинансиране) за операции, които ще допринесат за всеки показател чрез средна цена, установена въз основа на сходни интервенции в периода 2007-2013 г.

2.A.9 Категории интервенции

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vi) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7—11: Категории интервенции⁹⁴

(по фондове и категории региони, ако приоритетна ос обхваща повече от един фонд/категория региони)

Таблица 7: Измерение 1 – Област на интервенция		
Фонд	<2A.5.1.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N >
5	94	108 070512,18

Таблица 8: Измерение 2 – Форма на финансиране		
Фонд	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.5 type="N" input="M" Decision=N >
5	01	54 035 256,09
5	03	5 403 525,61
5	04	48 631 730,48

Таблица 9: Измерение 3 – Вид територия		
Фонд	<2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N >

⁹⁴ Сумите включват общата подкрепа от Съюза (основното разпределение и предоставянето на средства от резерва за изпълнение).

5	07
---	----

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение		
Фонд	<2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.5 type="N" input="M" Decision=N >
5	07	

Таблица 11: Измерение 6 – Допълнителна тема за ЕСФ ⁹⁵ (само за ЕСФ)		
Фонд	<2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N >
Н/П	Н/П	

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)

(по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Приоритетна ос	<3A.6.1 type="S" input="S">
<2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M">	

⁹⁵ Когато е целесъобразно, включва количествена информация за приноса на ЕСФ по тематичните цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

2.A.1 Приоритетна ос 6

Идентификация на приоритетната ос	на	<2A.1 type="N" input="G""SME» 6
Наименование на приоритетната ос	на	<2A.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME" > Регионална пътна инфраструктура

☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти	<2A.3 type="C" input="M">
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, организирани на равнището на Съюза	<2A.4 type="C" input="M""SME" >
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез ръководено от общностите местно развитие	<2A.5 type="C" input="M">
☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете	<2A.6 type="C" input="M">

2.A.2. Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)

(Позоваване: член 96, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

(повтаря се за всяка комбинация в рамките на приоритетната ос)

Фонд	<2A.7 type="S" input="S"“SME” > ЕФРР
Категория региони	<2A.8 type="S" input="S"“SME” > По-слабо развити региони
Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	<2A.9 type="S" input="S"“SME” > 194 526 922
Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (където е приложимо)	<2A.9 type="S" input="S" > НП

2.A.4 Инвестиционен приоритет

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

Инвестиционен приоритет	<2A.10 type="S" input="S"“SME” > Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
-------------------------	--

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	<2A.1.1 type="N" input="G"“SME” > I
Специфична цел	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M"“SME” > Подобряване на свързаността и достъпността на мрежата от градове и обектите на културното и природно наследство с TEN-T мрежата
Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M"“SME” > Социално-икономическият анализ извежда като основна закономерност ниското качество на пътната мрежа и инфраструктура. Лошо е състоянието на транспортните връзки между градските центрове. Съгласно анализите, 62% от републиканската пътна мрежа (РПМ) е от третокласни пътища,

<p>подкрепа от Съюза</p>	<p>второкласните пътища са 20,7%, а 1-ви клас са 15%. Магистралите имат най-малък относителен дял – 2,3%. Следва да се направи уточнението, че тук не се включват общинските пътища, които не са част от РПМ. Основният извод е, че в България преобладава ниският клас пътища и в по-голямата си част те са в лошо състояние.</p> <p>Особено тревожно е състоянието на третокласните пътища, които представляват 2/3 от РПМ и служат за разпределение на трафика в страната като осигуряват достъп до пътища от по-висок клас и TEN-T мрежата. Вследствие на това, по-малките и отдалечени населени места ще продължат да бъдат изолирани и това ще доведе до сериозно забавяне в използването на техния потенциал за икономически растеж.</p> <p>В по-слабо развитите периферни райони затрудненият транспортен достъп води до липса на ефективна икономическа дейност, високи равнища на безработица, процес на обезлюдяване на населените места и недостатъчно предлагане на обществени услуги.</p> <p>Съгласно НКПР 2013-2025 г. съответствието между ранга на урбанизационните центрове и функциите им в структурата на селищната мрежа и степента на транспортното им обслужване, е предпоставка за устойчивото функциониране на избрания модел на умерен полицентризъм. От особена важност за функционирането на този модел се явява пътната инфраструктура с регионално и местно значение, която допълва функциите на пътната мрежа с национално значение (TEN-T мрежата). Рехабилитирането на републиканската пътна мрежа от регионално значение ще подобри свързаността и достъпността на мрежата от градове с TEN-T мрежата.</p> <p>Подобряването на транспортните връзки между градовете и прилежащите им територии, чрез реконструкция и модернизация на съществуващите връзки, ще позволи значително намаляване на продължителността на пътуванията, което от своя страна ще разшири обхвата на въздействие на главните регионални центрове и ще им даде възможност да предлагат услуги с по-високо качество. В допълнение, това ще подобри и достъпа на периферните и икономически по-слабо развити територии до големите индустриални центрове.</p> <p>Предвижданите инвестиции в пътната инфраструктура ще надградят реализираните проекти по ОПРР 2007-2013 г.: до септември 2012 г. общата дължина на рехабилитираните пътища е 502 километра, от които 268 километра са общински и 234 километра са републикански пътища.</p> <p>Мерките и дейностите по Оперативната програма ще спомогнат за постигане на целите, заложили в секторните документи за транспортната инфраструктура, като Стратегията за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г.,</p>
--------------------------	---

	<p>чрез осигуряване на качествен и лесно достъпен транспорт във всички райони на страната.</p> <p>Интегрирането на територията на страната чрез по-добра достъпност и мобилност се явява фактор от решаващо значение за повишаване на регионалната конкурентоспособност, развитието и растежа и създаването на работни места.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ⁹⁶ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Увеличение на пътникопотока и товаропотока	хиляди тона	По-слабо развити региони	160 267	2013	Увеличение с 1-2 %	Агенция „Пътна инфраструктура“	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

⁹⁶ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁹⁷ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">		

⁹⁷ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁹⁸)

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁹⁹ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.24 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.25 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.26 type="S" input="M"> Общи <2А.1.26 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.27 type="S" input="M"> Общи <2А.1.27 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.28 type="S" input="S">			Количествени <2А.1.29 type="S" input="M"> Общи <2А.1.29 type="S" input="G">	<2А.1.30 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.31 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.31 type="S" maxlength="100" input="M">			<2А.1.32 type="S" maxlength="200" input="M"> <2А.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">	

⁹⁸ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

⁹⁹ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.1.1 type="S" input="S"> Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p><i><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни и второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища, които обслужват вътрешнорегионални връзки между градовете и осигуряват възможности за развитие на техния специфичен икономически потенциал, връзка и достъп до TEN-T мрежата; • Строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни и второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища осигуряващи достъп до райони с потенциал за развитие на туризъм, връзка и достъп до TEN-T мрежата. <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Агенция Пътна инфраструктура <p>Основни целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подкрепата е насочена към цялото население на страната и в частност населението на периферни отдалечени региони, което чрез по-добрата свързаност и възможности за мобилност, ще може да се възползва от предлаганите в градските центрове услуги, в контекста на градско-селското сътрудничество; • Дейностите пряко адресират представителите на местния и регионален бизнес, за който ще бъде осигурен по-добър достъп до единния европейски пазар. <p>Обосновка:</p> <p>Концепцията е да бъдат финансирани определен брой пътни отсечки от национално и регионално значение, осъществяващи връзка с TEN-T мрежата, предварително определени на базата на разработена Методология и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, с които Агенция „Пътна инфраструктура” ще кандидатства за финансиране по ОПРР 2014-2020. Избраните критерии в методологията са насочени към подобряване и изравняване на експлоатационното</p>	

състояние на пътищата чрез намаляване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури и се основават на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България и на целите на Стратегия Европа 2020.

Инвестициите в първокласна, второкласна и третокласна пътна мрежа ще помогнат за осъществяване на част от целите на Стратегия Европа 2020, както следва:

Растеж и заетост – Увеличената мобилност в рамките на ЕС създава потенциал за икономически растеж в регионите. Планираните инвестиции в пътна инфраструктура ще създадат възможности за развитие на специфичния икономически потенциал на регионите чрез повишена мобилност и достъп до пазари. Те ще доведат до подобряване на бизнес климата като основна предпоставка за привличане на инвестиции и създаване на нови работни места. Особена добавена стойност ще имат инвестициите в райони с потенциал за развитие на туризъм, тъй като ще осигурят достъпа до туристическите обекти и ще увеличат посещаемостта.

С оглед на направените вече инвестиции и предстоящото увеличение на предвидените средства по програмите за развитие на селското стопанство и имайки предвид, че по-голямата част от селскостопанската продукция е нетрайна, е необходимо да бъде осигурен бърз превоз на готовата продукция до съответните пазари и комбинати за преработването им. Това може да се осъществи с по-добри третокласни пътища, което от своя страна би довело до увеличаване на работните места, свързани с тези производства.

Климат и енергия – рехабилитацията на пътната инфраструктура ще допринесе за развитието на мултимодални транспортни системи и по този начин до подобряване състоянието на околната среда. Подобряването на качествените характеристики на пътищата ще съкрати времето за придвижване и ще осигури поддържането на постоянна скорост на превозните средства, като по този начин ще допринесе за намаляване емисиите на парникови газове.

Образование, бедност и социално изключване – Модеризираната третокласна пътна инфраструктура ще осигури възможност за избор на местното население на вид и място на образование и здравни услуги и ще спомогне за предотвратяване на социалната изолация на отдалечените райони със затруднен транспортен достъп.

Развитието на пътната инфраструктура в България е основна предпоставка за интеграцията в пан-европейската транспортна мрежа, за улесняване на регионалното сближаване, за постигане на устойчиво икономическо развитие и за подобряване на състоянието на околната среда. Транспортът има ключова роля за развитието на съвременното общество като средство за икономическо развитие и предпоставка за социално и териториално сближаване. Транспортният сектор в страната е от важно значение за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и за предоставяне на услуги на населението. В тази връзка инвестициите по приоритетната ос са предназначени за подобряване на достъпността на българските градове и тяхната свързаност с TEN-T мрежа.

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.2.1 type="S" input="S"> Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></p> <p>Проектите ще бъдат избрани в съответствие с Методологията и критериите за приоритизиране на пътни участъци, разработени от Агенцията „Пътна инфраструктура“.</p> <p>Критериите за оценка, включени в Методологията, са следните:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оценка на пътните отсечки съгласно връзката им с Транс-европейската транспортна мрежа (TEN-T) – предимство за пътни участъци, осигуряващи директна връзка между два TEN-T коридора или най-малко с един TEN-T коридор; 2. Принос за развитието на регионите – предимство за пътни участъци, свързващи градове-бенефициенти по ОПРР с областни центрове (NUTS 3), следвани от участъци, свързващи два или повече градове-бенефициенти. По-ниски оценки се дават на участъци, осигуряващи непряка връзка с градовете-бенефициенти; 3. Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осъществяват връзка на обекти от културното и природно наследство с трансевропейската транспортна мрежа; 4. Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осигуряват свързаност на гранично-пропускателен пункт с TEN-T мрежата; 5. Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осигуряват достъп до друг вид транспорт (воден, сухоземен или въздушен) – приоритет за участъци, осигуряващи единствен достъп на автомобили до летище, пристанище или железопътна гара; 6. Транспортно натоварване – приоритет за пътни участъци с най-тежък трафик; 7. Дължина на пътните отсечки по едно направление – приоритет се отдава на отсечките с дължина над 25 км; 8. Техничко-експлоатационно състояние на пътната настилка – предимство за пътищата в най-лошо състояние; 9. Оценка въз основа на очакваното увеличение в средното ниво на трафика след рехабилитацията. <p>Най-голяма тежест имат първите три критерия, следвани от следващите три и най-ниски за критериите 7, 8 и 9.</p> <p>Приоритет ще се отдава на пътища от по-висок клас, което е гарантирано от три</p>	

от критериите (1, 3 и 4), свързани с предимство за пътни участъци, осигуряващи пряк достъп до TEN-T мрежата. Това автоматично поставя много по-ниска тежест на пътищата от трети клас.

Финансиране, основано на нуждите:

В съответствие с критериите за избор на операции, ще бъдат финансирани проекти, комбиниращи най-високи нужди и най-голямо значение за развитието на регионите.

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.3.1 type="S" input="S"> Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<i>Планирано използване на финансови инструменти</i>	<2A.2.3.2 type="C" input="M">
<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"> Не се предвижда използването на финансови инструменти.	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.4.1 type="S" input="S"> Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"> НП	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ¹⁰⁰			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
2	Обща дължина на реконструирани или модернизиранни 1-ви и 2-ри клас пътища	километри	ЕФРР	По-слабо развити региони			448	АПИ, Публичен ИСУН	Годишно
3	Обща дължина на реконструирани или модернизиранни пътища	километри	ЕФРР	По-слабо развити региони			224	АПИ, Публичен ИСУН	Годишно

¹⁰⁰

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7¹⁰¹

Специфични разпоредби за ЕСФ¹⁰², когато е приложимо (по приоритетни оси и когато е уместно — категории региони): социални иновации, транснационално сътрудничество и принос от ЕСФ по тематични цели 1—7.

Описание на приноса на планираните действия по приоритетната ос за:

- социалните иновации (ако не са включени в специално предвидена за тях приоритетна ос);
- транснационалното сътрудничество (ако не е включено в специално предвидена за него приоритетна ос);
- тематични цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Приоритетна ос	<2A.3.1 type="S" input="S">
	<2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M">

¹⁰¹ Само за програми, подкрепяни от ЕСФ.

¹⁰² За ЕСФ списъкът включва общи показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за изпълнението.

2.A.8 Рамка на изпълнението

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка v) и приложение II към Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос

(по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)¹⁰³

Приоритетна ос	Вид показател (Основна стъпка за изпълнението, финансов показател, показател за изпълнението или когато е целесъобразно — показател за резултатите)	Идентификация	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория региони	Етапна цел за 2018 г. ¹⁰⁴			Крайна цел (2023 г.) ¹⁰⁵			Източник на данните	Обяснение за значението на показателя, по целесъобразност
							М	Ж	О	М	Ж	О		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Стъпка за изпълнение или финансов	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.4 type="S" maxlength="255"	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.5 type="S"	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.9 type="S" input="M"> Изпълнение или резултат	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.10 type="S"	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">		

¹⁰³ Когато ИМЗ се изпълнява в рамките на дадена приоритетна ос, етапните цели и целите на ИМЗ трябва да бъдат разграничени от другите етапни цели и цели за приоритетната ос в съответствие с актовете за изпълнение, посочени в член 22, параграф 7, пета алинея от Регламент (ЕС) № 1303/2013, тъй като средствата за ИМЗ (специално разпределени средства и съответната подкрепа от ЕСФ) са изключени от резерва за изпълнение.

¹⁰⁴ Етапните цели могат да бъдат представени общо (мъже+жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

¹⁰⁵ Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

		<i>показател</i> <2A.4.3 type="S" maxlength="5" input="M"> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.3 type="S" input="S">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.4 type="S" input="G" or "M">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.5 type="S" input="G" or "M">					<2A.4.8 type="S" input="M">	<i>maxlength="200" input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.10 type="S" input="M">		
6	финансов	1	Сертифицирани средства	евро	ЕФРР	По-слабо развити региони	65 725 784			165 347 884	Публичен ИСУН	Публичен достъп
6	изпълнение	2	Обща дължина на реконструирани или модернизираните пътища	километри	ЕФРР	По-слабо развити региони	267			672,9	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението
(незадължително)

<2A.4.12 type="S" maxlength="7000" input="M">

Целевата стойност на финансовия показател се изчислява въз основа на прогнозата за договорените средства за периода 2014-2020 г. и като се вземе предвид правилото N +3.

Целевата стойност на показателя за изпълнение се изчислява, като се раздели общият размер на отпуснатите средства (съфинансиране от ЕС и национално съфинансиране) за операции, които ще допринесат за всеки показател чрез средна цена, установена въз основа на сходни интервенции в периода 2007-2013 г.

2.A.9 Категории интервенции

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vi) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7—11: Категории интервенции¹⁰⁶

(по фондове и категории региони, ако приоритетна ос обхваща повече от един фонд/категория региони)

Таблица 7: Измерение 1 – Област на интервенция		
Фонд	<2A.5.1.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N >
6	34	165 347 883,63

Таблица 8: Измерение 2 – Форма на финансиране		
Фонд	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.2.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.5 type="N" input="M" Decision=N >
6	01	165 347 883,63

Таблица 9: Измерение 3 – Вид територия		
Фонд	<2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N >
6	07	

¹⁰⁶ Сумите включват общата подкрепа от Съюза (основното разпределение и предоставянето на средства от резерва за изпълнение).

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение		
Фонд	<2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.5 type="N" input="M" Decision=N >
6	07	

Таблица 11: Измерение 6 – Допълнителна тема за ЕСФ¹⁰⁷ (само за ЕСФ)		
Фонд	<2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N >
Н/П	Н/П	

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)

(по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Приоритетна ос	<3A.6.1 type="S" input="S">
<2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M">	

2.A.1 Приоритетна ос 7

¹⁰⁷ Когато е целесъобразно, включва количествена информация за приноса на ЕСФ по тематичните цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Идентификация приоритетната ос	на	<2A.1 type="N" input="G""SME» > 7
Наименование приоритетната ос	на	<2A.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME" > Превенция на риска

☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти	<2A.3 type="C" input="M">
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, организирани на равнището на Съюза	<2A.4 type="C" input="M""SME" >
☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез ръководено от общностите местно развитие	<2A.5 type="C" input="M">
☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете	<2A.6 type="C" input="M">

2.A.2. Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (където е приложимо)

(Позоваване: член 96, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (повтаря се за всяка комбинация в рамките на приоритетната ос)

Фонд	<2A.7 type="S" input="S""SME" > ЕФРР
Категория региони	<2A.8 type="S" input="S""SME " > По-слабо развити

	региони
<i>Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)</i>	<2A.9 type="S" input="S" "SME" > 19 706 976
<i>Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (където е приложимо)</i>	<2A.9 type="S" input="S" > III

2.A.4 Инвестиционен приоритет

(повтаря се за всеки инвестиционен приоритет в рамките на приоритетната ос)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.10 type="S" input="S" "SME" > Насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на бедствия
--------------------------------	--

2.A.5. Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на инвестиционния приоритет)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Идентификация</i>	<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > I
<i>Специфична цел</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" > Превенция на риска от свлачища
<i>Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне с подкрепа от Съюза</i>	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME" > Територията на Република България се характеризира с висока степен на свлачищна, абразионна и ерозионна опасност. Проявени са мащабни свлачищни, срутищни, абразионни, ерозионни и други неблагоприятни геодинамични процеси, които действат стихийно и разрушително, трудно се прогнозират и настъпват внезапно. Възникването и активизирането на свлачищни, ерозионни и абразионни процеси на територията на страната, е обусловено от сложния геоложки строеж, интензивната тектоника и непрекъснато действащи природни и техногенни фактори. Свлачищата, като част от общите геодинамични процеси, са природно явление с опасни последици

за обществото. Те застрашават сигурността на селища, курортни комплекси, жилищни, стопански и производствени сгради, основни елементи на техническата инфраструктура.

От неблагоприятни геодинамични процеси, които са със случаен характер и са трудно прогнозируеми по време, местоположение и обхват, ежегодно се отнемат урбанизирани територии, разрушават се материални фондове: сгради, техническа инфраструктура, културни ценности. Застрашен е животът и здравето на хората. През 2011 г. и 2012 г. са регистрирани 110 бр. нововъзникнали свлачища.

Предприемането на действия за ограничаване на свлачищата, ерозионните и абразионните процеси са нормативно възложени на Министерството на регионалното развитие. Съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията, министърът на регионалното развитие е отговорен за прилагането на държавната политика в областта на геозащитната политика.

Със заповед на министъра на регионалното развитие е създадена работна група за приоритизиране на свлачища на територията на цялата страна. Разработена е Методология за приоритизиране на свлачища на територията на България за целите на концентриране на ресурси за най-неотложните проекти. Методологията определя конкретни критерии, според които трябва да бъдат оценени свлачищата на територията на страната, регистрирани до 31.03.2013 г. Въз основа на оценката ще бъде изготвен списък на ключови места, за да се намали значително населението, което в момента е застрашено от свлачища.

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност ¹⁰⁸ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME">	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME">	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1	Увеличение на дела от населението, което не е в риск от свлачища	лица	По-слабо развити региони	4 660 461	2012	Увеличение с 16%	Публичен ИСУН, Общини, Геозащитни дружества	Два пъти за периода: 2018 и 2023 г.

¹⁰⁸

За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

Таблица 4: Общи показатели за резултатите, за които е определена целева стойност, и специфични за програмата показатели за резултатите, съответстващи на специфичната цел (по инвестиционни приоритети и категория региони) (за ЕСФ)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ¹⁰⁹ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2А.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2А.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2А.1.14 type="S" input="S">	<2А.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.16 type="S" input="M"> Общи <2А.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2А.1.17 type="S" input="M"> Общи <2А.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2А.1.18 type="S" input="S">				Количествени <2А.1.19 type="S" input="M"> Общи <2А.1.19 type="S" input="G">	<2А.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2А.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2А.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2А.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2А.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	

¹⁰⁹ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

Таблица 4а: Показатели за резултати по ИМЗ и специфични за програмата показатели за резултати, съответстващи на специфичната цел

(по приоритетни оси или по част от приоритетна ос)

(Позоваване: член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета¹¹⁰)

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ¹¹¹ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
				М	Ж	О			М	Ж	О		
<p>Специфични за програмата <2А.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.24 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.25 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.26 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.26 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2А.1.27 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.27 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2А.1.28 type="S" input="S"></p>	<p>Количествени <2А.1.29 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2А.1.29 type="S" input="G"></p>		<p><2А.1.30 type="N" input="M"></p>	<p>Количествени <2А.1.31 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2А.1.31 type="S" maxlength="100" input="M"></p>	<p><2А.1.32 type="S" maxlength="200" input="M"></p>	<p><2А.1.33 type="S" maxlength="100" input="M"></p>			

¹¹⁰ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

¹¹¹ Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Всички показатели за резултатите в приложение II към Регламент (ЕС) № 1304/2013, използвани за мониторинг на изпълнението на ИМЗ, трябва да бъдат обвързани с количествено определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.6. Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет

(по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.1.1 type="S" input="S"> Насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на бедствия
<p><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17 500" input="M"></p> <p>Примерни допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Инфраструктурни мерки за укрепване, ограничаване и предотвратяване на свлачищни, ерозионни, абразионни и други неблагоприятни геодинамични процеси; • Проектирането и изпълнението на геозащитни строежи и мероприятия може да включва повърхностна обработка на свлачищата, планиране, водозащита, дрениране, подпиране на свлачищата, укрепването им с подпорни конструкции и др. дейности съгласно Наредба № 12 за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони; • Инфраструктурни мерки за силово укрепване и стабилизиране на свлачища, като разрушаване на незаконно построени сгради и съоръжения способстващи за развитието на свлачището, разрушаване на негодни за ползване сгради и съоръжения, компрометирани поради развитието на свлачището; • Изграждане на съоръжения за понижаване на подпочвените води под нивото на хлъзгателната повърхнина (например хоризонтални сондажи, събирателни шахти и др.) и за отвеждането им извън територията на свлачището; • Изграждане на съоръжения за отвеждане на повърхностните води извън територията на свлачището (например окопи, канавки, дренажни ребра и др.); • Инфраструктурни мерки и изграждане на нови съоръжения за заздравяване и конструктивно укрепване на свлачището, включващи например преоткосиране, повърхностно отводняване и дълбочинно отводняване, анкерни, пилотни и пилотно-анкерни конструкции, дренажни системи, канавки и шахти, подпорни стени, анкерирани стени, шлицовани стени и др.); • Изграждане на защитни съоръжения при срутища – укрепване на активната част от срутището, покриване с метални (телени) мрежи, предпазни канавки,	

уловителни мрежи, уловителни стени, предпазни насипи, защитни навеси и др.

- Вертикална планировка на района на свлачището с цел осигуряване на устойчивост на откоса;
- Изграждане на автоматизирани контролно-измервателни системи (КИС) за мониторинг на поведението на свлачището след реализацията на инфраструктурните мерки;

Конкретни бенефициенти:

- Общини в съответствие с Методологията за приоритизиране на свлачищни обекти;

Основни целеви групи:

- Население, посетители и туристи, застрашени от свлачищни процеси;
- Икономически субекти, застрашени от свлачищни процеси.

Специфични територии:

Инвестициите ще се осъществяват на територията на цялата страна, в съответствие с Методологията за приоритизация на свлачищни обекти.

Обосновка:

В зависимост от своето състояние свлачищата биват: активни (периодично активни), потенциални (временно стабилизиращи) и стабилизиращи.

Данните показват, че в национален мащаб активните (периодично активните) свлачища и потенциалните (временно стабилизиращи) свлачища са с най-големи дялове – съответно 40,3% и 38,2%. Делът на стабилизиращите свлачища е значително по-малък – 20,7%.

Почти половината (45%) от активните (периодично активните) свлачища се намират в СЗР, а 35% - в СЦР. В останалите райони е локализиран сравнително по-нисък дял от активните (периодично активните) свлачища – 11,4% в СИР, 5,8% в ЮЗР, 2,8% в ЮЦР и 0,3% в ЮИР. Потенциалните (временно стабилизиращи) свлачища са разположени сравнително равномерно по райони. Около 1/3 от стабилизиращите свлачища са разположени в СЦР, следват ЮЗР с 21% и СИР с 20%.

Със сравнително „неблагоприятен” от гл.т. на типа на свлачищата се отличават СЗР и СЦР, при които над половината на свлачищата са активни. По-благоприятно е състоянието на ЮИР, където преобладаващата част от свлачищата са потенциални (временно стабилизиращи) и стабилизиращи.

Данните показват, че над половината (55,4%) от активните (периодично активните) свлачища в СЦР са локализиращи в област В. Търново (на територията на общините Златарица, В.Търново и Елена има съответно 30, 27 и 23 бр.), а 38% - в Габровска област (общини Севлиево, Габрово и Трявна – съответно 41, 36 и 13 бр.). 1/3 от активните (периодично активните) свлачища в СЗР са локализиращи в област Плевен (на територията на общините Гулянци и Д. Митрополия има съответно 39 и 18 бр.). Висока концентрация на активни свлачища в СЗР има и в областите Монтана (община Лом – 31 бр., община Вълчедръм – 12 бр.), Видин

(община Видин – 18 бр., община Ново село – 8 бр.) и Враца (община Оряхово – 39 бр.). Потенциалните (временно стабилизирани) свлачища са главно по Черноморието – Варненска област (община Варна – 49 бр.), Бургаска област (общини Несебър и Поморие – съответно 13 и 11 бр.), Дунавското крайбрежие - Плевенска област (община Гулянци – 14 бр.), Предбалкана – В.Търновска област (община В. Търново – 26 бр.) и др.

Най-много стабилизирани свлачища има в Предбалкана – Великотърновска област (общ.В.Търново – 23 бр.), Габровска област (общини Габрово и Трявна - по 19 бр.); Черноморието – Варненска област (община Варна – 30 бр.) и Родопите – Смолянска област (общини Смолян, Баните, Мадан и Неделино – съответно 12, 4, 4, 4 бр.).

Анализът на данните показва, че в много редки случаи свлачищата засягат само един тип инфраструктура. В масовия случай едно свлачище засяга няколко типа инфраструктура като напр. жилищни сгради, училища, ВиК системи, електропровод и т.н. В тази връзка, предоставената информация бе анализирана, като за всеки тип инфраструктура бе изчислен с натрупване броят на случаите, в които тя е била засегната от свлачище.

Най-масово застрашените групи инфраструктура са: жилищни сгради, улици, вилни сгради, ВиК инфраструктура и пътища. В по-малка степен са застрашени земеделски земи, горски фонд, стопански и промишлени сгради.

Данните показват, че населените места с най-голям брой активни (периодично активни) свлачища са села или малки градчета извън 67-те града, които ще бъдат подпомогнати по линия на Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие” на ОПРР 2014-2020 г.

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.2.1 type="S" input="S"> Насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на бедствия
<p><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></p> <p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Предефинирани проекти:</p> <p>Целевите обекти ще бъдат предварително определени на база на методология за приоритизиране на свлачищни обекти, разработена от Министерство на регионалното развитие.</p> <p>Устойчиво развитие:</p> <p>Финансираните проекти ще са пряко насочени към справяне с природни рискове и опазване на околната среда от неблагоприятни геоендемични процеси.</p>	

Финансиране, основано на нуждите:

При приоритизацията на обектите ще се отчете клас на свлачището, активност, степен на неблагоприятно въздействие върху населението, техническата инфраструктура, икономиката, засегнати и застрашени обекти от национално, регионално и местно значение, както и социалната инфраструктура.

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.3.1 type="S" input="S"> Насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на бедствия
Планирано използване на финансови инструменти	<2A.2.3.2 type="C" input="M">
<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M"> Не се предвижда използването на финансови инструменти.	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Инвестиционен приоритет</i>	<2A.2.4.1 type="S" input="S"> Насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на бедствия
<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M"> НП	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ¹¹²			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
2	Площ на укрепен и свлачища	квадратни метри	ЕФРР	По-слабо развит и региони			1 430 538	Публичен ИСУН	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7¹¹³

Специфични разпоредби за ЕСФ¹¹⁴, когато е приложимо (по приоритетни оси и когато е уместно — категории региони): социални иновации, транснационално сътрудничество и принос от ЕСФ по тематични цели 1—7.

Описание на приноса на планираните действия по приоритетната ос за:

- социалните иновации (ако не са включени в специално предвидена за тях приоритетна ос);
- транснационалното сътрудничество (ако не е включено в специално предвидена за него приоритетна ос);

¹¹² За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

¹¹³ Само за програми, подкрепяни от ЕСФ.

¹¹⁴ За ЕСФ списъкът включва общи показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за изпълнението.

- тематични цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

<i>Приоритетна ос</i>	<i><2A.3.1 type="S" input="S"></i>
	<i><2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M"></i>

2.A.8 Рамка на изпълнението

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка v) и приложение II към Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос

(по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)¹¹⁵

Приоритетна ос	Вид показател (Основна стъпка за изпълнението, финансов показател, показател за изпълнението или когато е целесъобразно — показател за резултатите)	Идентификация	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория региони	Етапна цел за 2018 г. ¹¹⁶			Крайна цел (2023 г.) ¹¹⁷			Източник на данните	Обяснение за значението на показателя, по целесъобразност
							М	Ж	О	М	Ж	О		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Стъпка за изпълнение или финансов	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.4 type="S" maxlength="255"	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.5 type="S"	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.9 type="S" input="M"> Изпълнение или резултат	Стъпка за изпълнение или финансов показател <2A.4.10 type="S"	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">		

¹¹⁵ Когато ИМЗ се изпълнява в рамките на дадена приоритетна ос, етапните цели и целите на ИМЗ трябва да бъдат разграничени от другите етапни цели и цели за приоритетната ос в съответствие с актовете за изпълнение, посочени в член 22, параграф 7, пета алинея от Регламент (ЕС) № 1303/2013, тъй като средствата за ИМЗ (специално разпределени средства и съответната подкрепа от ЕСФ) са изключени от резерва за изпълнение.

¹¹⁶ Етапните цели могат да бъдат представени общо (мъже+жени) или разпределени по пол. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

¹¹⁷ Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по полове. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

		<i>показател</i> <2A.4.3 type="S" maxlength="5" input="M"> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.3 type="S" input="S">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.4 type="S" input="G" or "M">	<i>input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.5 type="S" input="G" or "M">						<2A.4.8 type="S" input="M">	<i>maxlength="200" input="M"></i> <i>Изпълнение или резултат</i> <2A.4.10 type="S" input="M">	
7	финансов	1	Сертифицирани средства	евро	ЕФРР	По-слабо развити региони	8 727 234			16 750 929	Публичен ИСУН	Публичен достъп
7	изпълнение	2	Площ на укрепени свлачища	квадратни метри	ЕФРР	По-слабо развити региони	745 310			1 430 538	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението (незадължително)

<2A.4.12 type="S" maxlength="7000" input="M">

Целевата стойност на финансовия показател се изчислява въз основа на прогнозата за договорените средства за периода 2014-2020 г. и като се вземе предвид правилото N +3.

Целевата стойност на показателя за изпълнение се изчислява, като се раздели общият размер на отпуснатите средства (съфинансиране от ЕС и национално съфинансиране) за операции, които ще допринесат за всеки показател чрез средна цена, установена въз основа на сходни интервенции в периода 2007-2013 г.

2.A.9 Категории интервенции

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vi) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7—11: Категории интервенции¹¹⁸

(по фондове и категории региони, ако приоритетна ос обхваща повече от един фонд/категория региони)

Таблица 7: Измерение 1 – Област на интервенция		
Фонд	<2A.5.1.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N >
7	87	16 750 929,39

Таблица 8: Измерение 2 – Форма на финансиране		
Фонд	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.2.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.5 type="N" input="M" Decision=N >
7	01	16 750 929,39

Таблица 9: Измерение 3 – Вид територия		
Фонд	<2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N >
7	07	

¹¹⁸ Сумите включват общата подкрепа от Съюза (основното разпределение и предоставянето на средства от резерва за изпълнение).

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение		
Фонд	<2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.5 type="N" input="M" Decision=N >
7	07	

Таблица 11: Измерение 6 – Допълнителна тема за ЕСФ¹¹⁹ (само за ЕСФ)		
Фонд	<2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Категория региони	<2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N >
Н/П	Н/П	

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно)

(по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква б), подточка vii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Приоритетна ос	<3A.6.1 type="S" input="S">
<2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M">	

¹¹⁹ Когато е целесъобразно, включва количествена информация за приноса на ЕСФ по тематичните цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1) — 7) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

2.Б Описание на приоритетните оси, засягащи техническа помощ

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква в) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

2.Б.1 Приоритетна ос 8

Идентификация приоритетната ос	на	<2B.0.2 type="N" maxlength="5" input="G"> 8
Наименование приоритетната ос	на	<2B.0.3 type="S" maxlength="255" input="M"> Техническа помощ

2.Б.2 Обосновка за определяне на приоритетна ос, включваща повече от една категория региони (където е приложимо)

(Позоваване: член 96, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<2B.0.1 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.Б.3 Фонд и категория региони (повтаря се за всяка комбинация в рамките на приоритетната ос)

Фонд	<2B.0.4 type="S" input="S"> ЕФРР
Категория региони	<2B.0.5 type="S" input="S"> По-слабо развити региони
База за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	<2B.0.6 type="S" input="S"> 52 445 984

2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати

(повтаря се за всяка специфична цел в рамките на приоритетната ос)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква в), подточки i) и ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	<2B.1.1 type="N" maxlength="5" input="G"> I
Специфична цел	<2B.1.2 type="S" maxlength="500" input="M"> Укрепване и повишаване на административния капацитет на управляващия орган и бенефициентите по програмата
Резултатите, които държавата членка се стреми да постигне с подкрепа от Съюза ¹²⁰	<2B.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M"> Целта на приоритетна ос е да се осигури безпрепятствено изпълнение, наблюдение, оценка, информация и контрол на програмата, осигурявайки по този начин високо ниво на усвояване на фондовете от ЕС. Поради обхвата и броя на потенциалните бенефициенти мерките за публичност и информираност са от особено значение. Приоритетната ос е насочена към укрепване и повишаване на институционалния капацитет на Управляващия орган и на бенефициентите по оперативната програма Ефективното управление и изпълнение на ОПРР изисква особено внимание по отношение на мерките за техническа помощ, за да отговори на основните потребности от подкрепа при координирането на програмата и да се подкрепи изграждането на капацитета на административните структури, участващи в изпълнението на

¹²⁰ Изисква се в случаите, когато подкрепата от Съюза за техническа помощ в програмата надхвърля 15 милиона евро.

	<p>програмата.</p> <p>В тази връзка в рамките на ОПРР 2007-2013 беше направен анализ на капацитета на конкретните бенефициенти на ОПРР (министерства и агенции) и на 36 бенефициенти общини в обхвата на агломерационните ареали и бяха изготвени планове за действие за укрепване на капацитета им. Дейностите по проекта бяха насочени както към определяне на нуждите на съответните бенефициенти във връзка с подготовката и изпълнението на проекти през периода 2007-2013, така и към оценка на капацитета и готовност на бенефициентите за следващия програмен период.</p> <p>Анализът на капацитета на бенефициентите е структуриран в няколко основни направления, както следва: стратегическо планиране; структурни звена, ангажирани с проекти; човешки ресурси; процедури и процеси; досегашен опит; финансови ресурси; технически ресурси. В изброените направления са формулирани съответни области за подобряване и са набелязани мерки за изпълнение с цел подобряване на капацитета. В допълнение са отправени общи препоръки на ниво централна администрация: УО на ОПРР, Министерски съвет и други органи на централната администрация.</p> <p>Основните нужди на бенефициентите на ОПРР могат да се обобщят в следните категории:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ непрекъсната необходимост от повишаване компетенциите на персонала, зает с подготовката и управлението на проекти; ➤ нужда от повишаване на мотивацията и възнагражденията на експертите, заети с подготовка и управление на проекти; ➤ необходимост от осигуряване на техника и оборудване за звената, заети с подготовката и управлението на проекти, в това число компютърна техника, специализиран софтуер, превозни средства и др. <p>Приоритетната ос ще бъде насочена към задоволяване тези потребности на бенефициентите с оглед осигуряване ефективно усвояване на средствата и качествено изпълнение на проектите.</p>
--	--

2.Б.5 Показатели за резултатите¹²¹

Таблица 12: Специфични за програмата показатели за резултатите (по специфични цели)

(за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионен фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква в), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

¹²¹ Изисква се, когато е обективно оправдано предвид съдържанието на действието и в случаите, в които подкрепата на Съюза за техническа помощ в програмата надхвърля 15 милиона евро.

Иде нти фик аци я	Показател	Мерна единица	Базова стойност			Базова година	Целева стойнос т ¹²² (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
			М	Ж	О		М	Ж	О		
<2. B.2. 1 type ="S" > max leng th="5" inpu t="M" >	<2.B.2.2 type="S" maxlength="255" input="M" >	<2.B.2.3 type="S" input="M" >	Количестве ни <2.B.2.4 type="N" input="M">			<2.B.2.5 type="N" input="M" >	Количест вени <2.B.2.6 type="N" input="M" > Качестве ни<2.B.2. 6 type="S" maxlength ="100" input="M" >			<2.B.2.7 type="S" maxlength="200" input="M">	<2.B.2.8 type="S" maxlength="100" input="M">

2.Б.6 Действия, които ще получат подкрепа, и очакваният им принос за постигането на специфичните цели (по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква в), подточки i) и iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

2.Б.6.1 Описание на действията, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква в), подточки i) и iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Приоритетна ос	<2.B.3.1.1 type="S" input="S"> Техническа помощ
<2.B.3.1.2 type="S" maxlength="7000" input="M">	
<ul style="list-style-type: none"> • Предоставяне на техническа подкрепа, консултации, изследвания, анализи, проучвания и др., необходими за правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ОПРР; • Доставка и поддръжка на компютризирана информационна система (хардуер и софтуер) и на офис оборудване, необходимо за управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ОПРР; 	

¹²²

Целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

- Оценка на изпълнението на ОПРР (включително текуща оценка);
- Подкрепа за финансовия контрол и одит (включително проверки на място и свързаните с тях отчети, вътрешни системи за контрол, съблюдаване спазването на процедурите за обществени поръчки и др.);
- Подкрепа на процесите на оценка и избор на проекти (организация на оценителни комисии, база данни от независими експерти, притежаващи необходимите технически познания и опит, наемане на експерти, и др.), независими оценки на проекти;
- Организиране на работата, текущи разходи и обучение на Комитета за наблюдение на ОПРР;
- Обучение на персонала на бенефициентите и УО на ОПРР (работни срещи, семинари, обмен на добри практики и опит и др.);
- Подкрепа за подготовката на документи за следващия програмен период (консултации, проучвания, наръчници и др.)
- Изготвяне и поддръжка на интернет страница, участия в медиите, информационни филми и клипове по телевизията, реклами и други контакти с пресата;
- Публикации, бюлетини, брошури, постери, наръчници и др.;
- Организиране на конференции, “пътуващи” изложби и семинари, информационни кампании, анализи на общностите, кръгли маси и фокус групи, публикации, анкети, проучвания, семинари за стимулиране на гражданската подкрепа и отговорност за предлаганите инвестиции.
- Оценка на потребностите от обучение и консултация;
- Изготвяне и изпълнение на планове за действие за укрепване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР на базата на направените оценки;
- Разработване и изпълнение на програми за обучение (наемане на експерти, организиране на обучения, учебителни материали и др.) за улесняване на изпълнението на ОПРР;
- Осигуряване на подкрепа за подготовката на проектите за финансиране в рамките на ОПРР;
- Възнаграждения включително осигуровки, и допълнително материално стимулиране за Управляващия орган на ОПРР и бенефициентите, обезпечаване на пътувания на служителите, участващи пряко в програмирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ОПРР
- Наем и поддръжка на дълготрайни материални активи за нуждите на УО на ОПРР.

Конкретни бенефициенти:

- Управляващ орган на ОПРР 2014-2020;
- Бенефициенти на ОПРР 2014-2020.

Обосновка:

За служителите на УО и бенефициентите на ОПРР дейностите, свързани с изграждането на капацитет, са ключов елемент за осигуряването на успешно управление и изпълнение. На базата на резултатите и придобитите знания по проектите, финансирани и изпълнени през предишния програмен период, приоритетна ос “Техническа помощ” ще продължи да обръща особено внимание на укрепването и развитието на административния капацитет за изпълнение на централно, регионално и местно ниво, в допълнение към акцента, който УО поставя върху развитието на човешките ресурси.

Ще се подкрепя обучението на служителите на всички заинтересовани организации, на всички териториални нива и във всички етапи – програмиране, управление, наблюдение, контрол и изпълнение на ОПРР, генериране на проекти и набор от проектни предложения, повишаване на информираността, укрепване на капацитета на потенциалните бенефициенти, разпространение на информация, знания и умения в цялата страна.

Подкрепата по приоритетната ос ще бъде насочена към дейности, свързани с непрекъснато отчитане на напредъка по управлението и изпълнението на ОПРР, извършването на различни видове проучвания, анализи, доклади, улесняващи изпълнението и оценяващи въздействието на предвидените мерки по ОПРР в светлината на ефикасното и ефективното усвояване на подкрепата по ЕФРР.

Дейностите, финансирани в рамките на приоритетната ос ще бъдат насочени и към осигуряване на информация и публичност по програмата в съответствие с изискванията на регламентите.

По отношение на конкретното си съдържание техническата помощ предвижда различни видове дейности, услуги и доставки, насочени към осигуряването на висока ефективност на процесите на планиране и управление както на съфинансираните проекти, така и на цялостно обезпечаване изпълнението на ОПРР.

Приоритетна ос

<2.B.3.1.1 type="S" input="S">

<2.B.3.1.2 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.Б.6.2 Показатели за изпълнението, които се очаква да допринесат за постигане на резултатите (по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква в), подточка iv) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 13: Показатели за изпълнението (по приоритетни оси)

(за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионен фонд)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Целева стойност (2023 г.) ¹²³ (незадължително)			Източник на данните
			М	Ж	О	
<2.B.3.2.1 type="S" maxlength="5" input="M">	<2.B.2.2.2 type="S" maxlength="255" input="M">	<2.B.3.2.3 type="S" input="M">	<2.B.3.2.4 type="N" input="M">			<2.B.3.2.5 type="S" maxlength="200" input="M">

¹²³

Целеви стойности за показателите за изпълнението в рамките на техническата помощ са незадължителни. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по полове. „М“= мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

2.Б.7 Категории интервенции (по приоритетни оси)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква в), подточка v) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Съответните категории интервенции въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 14—16: Категории интервенции¹²⁴

Таблица 14: Измерение 1 – Област на интервенция		
Категория региони: <type="S" input="S">		
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2B.4.1.1 type="S" input="S" > Decision=N>	<2B.4.1.2 type="S" input="S"> Decision=N>	<2B.4.1.3 type="N" input="M"> Decision=N>
8	121	36 852 044,58
8	122	4 457 908,63
8	123	4 457 908,63

Таблица 15: Измерение 2 – Форма на финансиране		
Категория региони: <type="S" input="S">		
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2B.4.2.1 type="S" input="S" > Decision=N>	<2B.4.2.2 type="S" input="S"> Decision=N>	<2B.4.2.3 type="N" input="M"> Decision=N>
8	01	46 065 055,82

Таблица 16: Измерение 3 – Вид територия		
Категория региони: <type="S" input="S">		
Приоритетна ос	Код	Сума (в евро)
<2B.4.3.1 type="S" input="S" > Decision=N>	<2B.4.3.2 type="S" input="S"> Decision=N>	<2B.4.3.3 type="N" input="M"> Decision=N>
8	07	

¹²⁴ Сумите включват общата подкрепа от Съюза (основното разпределение и предоставянето на средства от резерва за изпълнение).

РАЗДЕЛ 3 ПЛАН ЗА ФИНАНСИРАНЕ

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква г) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

3.1 Финансови бюджетни кредити от всеки фонд и суми за резерва за изпълнение

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква г), подточка i) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 17:

	Фонд	Категория региони	2014 г.		2015 г.		2016 г.		2017 г.		2018 г.		2019 г.		2020 г.		Общо	
			Основно разпределение ¹²⁵	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение
	<3.1.1 type="S" input="G" "SME">	<3.1.2 type="S" input="G" "SME">	<3.1.3 type="N" input="M" "SME">	<3.1.4 type="N" input="M" "TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.5 type="N" input="M" "SME">	<3.1.6 type="N" input="M" "TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.7 type="N" input="M" "SME">	<3.1.8 type="N" input="M" "TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.9 type="N" input="M" "SME">	<3.1.10 type="N" input="M" "TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.11 type="N" input="M" "SME">	<3.1.12 type="N" input="M" "TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.13 type="N" input="M" "SME">	<3.1.14 type="N" input="M" "TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.15 type="N" input="M" "SME">	<3.1.16 type="N" input="M" "TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.17 type="N" input="G" "SME">	<3.1.18 type="N" input="G" "TA - "NA" YEI - "NA">
(1)	ЕФРР	В по-слабо развитите региони	168 048 930	10 082 936	176 658 876	10 599 533	186 078 816	11 164 729	193 818 766	11 629 126	201 418 718	12 085 123	208 828 671	12 529 720	216 028 625	12 961 718	1 350 881 402	81 052 884
(2)		В регионите в преход																
(3)		В по-силно развитите																

¹²⁵

Общо разпределени средства (подкрепа от Съюза) минус средствата за резерв за изпълнение.

		региони																
(4)		Общо	168 048 930	10 082 936	176 658 876	10 599 533	186 078 816	11 164 729	193 818 766	11 629 126	201 418 718	12 085 123	208 828 671	12 529 720	216 028 625	12 961 718	1 350 881 402	81 052 884
(5)	ЕСФ ¹²⁶	В по-слабо развитите региони																
(6)		В регионите в преход																
(7)		В по-силно развитите региони																
(8)		Общо																
(9)	Специално разпределени средства за ИМЗ	Не се прилага		Не се прилага		Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага
(10)	Кохезионен фонд	Не се прилага																
(11)	ЕФРР	Специално разпределени средства за най-отдалечените региони или северните слабо																

126

Общо разпределени средства от ЕСФ, включително съответната подкрепа от ЕСФ за ИМЗ. Графите за резерва за изпълнение не включват съответната подкрепа от ЕСФ за ИМЗ, тъй като тя е изключена от резерва за изпълнение.

		населени региони																
(12)	Общо		168 048 930	10 082 936	176 658 876	10 599 533	186 078 816	11 164 729	193 818 766	11 629 126	201 418 718	12 085 123	208 828 671	12 529 720	216 028 625	12 961 718	1 350 881 402	81 052 884

3.2 Общи финансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране (в евро)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква г), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

1. В таблицата се определя финансовият план по приоритетни оси.
2. Когато дадена приоритетна ос обхваща повече от един фонд, подкрепата от Съюза и националното участие са разпределени по фондове с отделен процент на съфинансиране в рамките на приоритетната ос за всеки фонд.
3. Когато приоритетната ос обхваща повече от една категория региони, подкрепата от Съюза и националното участие са разпределени по категории региони с отделен процент на съфинансиране в рамките на приоритетната ос за всяка категория региони.
4. Приносът на ЕИБ е представен на нивото на приоритетната ос.

Таблица 18а: План за финансиране

Приоритетна ос	Фонд	Категория региони	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (общо допустими разходи или публични допустими разходи)	Подкрепа от Съюза	Национално участие	Ориентировъчно разпределение на националното участие		Обща стойност на финансирането	Процент на съфинансиране	За информация Участие на ЕИБ	Основно разпределение (общо финансиране минус резерв за изпълнение)		Резерв за изпълнение		Размер на резерва за изпълнение като процент от общата подкрепа от Съюза
						Национално публично финансиране	Национално частно финансиране (1)				Подкрепа от Съюза	Национално участие	Подкрепа от Съюза	Национално участие ¹²⁷	
				(a)	(b) = (c) + (d)	(c)	(d)	(e) = (a) + (b)	(f) = (a)/(e) (2)	(g)	(h)=(a)-(j)	(i) = (b) – (k)	(j)	(k)= (b) * ((j)/(a))	(l) = (j)/(a) * 100
<3.2.A.1 type="S"	<3.2.A.2	<3.2.A.3 type="S"	<3.2.A.4 type="S"	<3.2.A.5 type="N"	<3.2.A.6 type="N" "SME"	<3.2.A.7 type="N"	<3.2.A.8 type="N"	<3.2.A.9 type="N"	<3.2.A.10	<3.2.A.11	<3.2.A.12 type="N"	<3.2.A.13 type="N"	<3.2.A.14 type="N"	<3.2.A.15 type="N"	<3.2.A.16 type="N"

127

Националното участие се разпределя пропорционално между основното разпределение и резерва за изпълнение.

<i>input="G" "SME" ></i>	<i>type="S" "input="G" "SME" ></i>	<i>input="G" "SME" ></i>	<i>input="G" "SME" ></i>	<i>input="M" "SME" ></i>	<i>input="G" ></i>	<i>input="M" "SME" ></i>	<i>input="M" "SME" ></i>	<i>input="G" "SME" ></i>	<i>type="P" "input="G" "SME" ></i>	<i>type="N" "input="M" "SME" ></i>	<i>input="M" TA - "NA" YEI - "NA" ></i>	<i>input="M" TA - "NA" YEI - "NA" >></i>	<i>input="M" TA - "NA" YEI - "NA" ></i>	<i>input="M" TA - "NA" YEI - "NA" >></i>	<i>input="G" TA - "NA" YEI - "NA" ></i>
<i>Приоритетна ос 1. Устойчиво и интегрирано градско развитие</i>	ЕФРР	По-слабо развити региони	Общо допустими разходи	788 914 739	139 220 248	139 220 248	-	928 134 987	85%	-	741 579 855	130 867 033	47 334 884	8 353 215	6%
<i>Приоритетна ос 2. Регионална образователна инфраструктура</i>	ЕФРР	По-слабо развити региони	Общо допустими разходи	112 933 685	19 929 474	19 929 474	-	132 863 159	85%	-	106 157 664	18 733 705	6 776 021	1 195 768	6%
<i>Приоритетна ос 3. Регионална здравна инфраструктура</i>	ЕФРР	По-слабо развити региони	Общо допустими разходи	71 056 362	12 539 358	12 539 358	-	83 595 720	85%	-	66 792 980	11 786 996	4 263 382	752 361	6%
<i>Приоритетна ос 4. Регионална социална инфраструктура</i>	ЕФРР	По-слабо развити региони	Общо допустими разходи	43 228 205	7 628 507	7 628 507	-	50 856 712	85%	-	40 634 513	7 170 796	2 593 692	457 710	6%
<i>Приоритетна ос 5. Регионален туризъм</i>	ЕФРР	По-слабо развити региони	Общо допустими разходи	108 070 512	19 071 267	19 071 267	-	127 141 779	85%	-	101 586 281	17 926 991	6 484 231	1 144 276	6%
<i>Приоритетна ос 6. Регионална пътна инфраструктура</i>	ЕФРР	По-слабо развити региони	Общо допустими разходи	165 347 884	29 179 038	29 179 038	-	194 526 922	85%	-	155 427 011	27 428 296	9 920 873	1 750 742	6%
<i>Приоритетна ос 7.</i>	ЕФРР	По-слабо развити	Общо допустими	16 750 929	2 956 046	2 956 046	-	19 706 976	85%	-	15 745 874	2 778 684	1 005 056	177 363	6%

Превенция на риска		региони	разходи							-					
Приоритетна ос 8. Техническа помощ	ЕФРР	По-слабо развити региони	Общо допустими разходи	44 579 086	7 866 898	7 866 898	-	52 445 984	85%	-	41 904 341	7 394 884	2 674 745	472 014	6%
Общо	ЕФРР	По-слабо развити региони		Равно на общата сума (1) в таблица 17	238 390 836	238 390 836	-	1 589 272 238	85%	-	1 269 828 518	224 087 386	81 052 884	14 303 450	6%
Общо	ЕФРР	Региони в преход		Равно на общата сума (2) в таблица 17											
Общо	ЕФРР	По-силно развити региони		Равно на общата сума (3) в таблица 17											
Общо	ЕФРР	Специално разпределени средства за най-отдалечените региони или северните слабо населени региони		Равно на общата сума (11) в таблица 17											
Общо	ЕСФ ¹²⁸	По-слабо развити региони		Не е равно на общата сума (5) в таблица 17, която включва											

128

Разпределени средства от ЕСФ без съответната подкрепа за ИМЗ.

				съответната подкрепа от ЕСФ за ИМЗ ¹²⁹											
Общо	ЕСФ ¹³⁰	Региони в преход		Не е равно на общата сума (6) в таблица 17, която включва съответната подкрепа от ЕСФ за ИМЗ											
Общо	ЕСФ ¹³¹	По-силно развити региони		Не е равно на общата сума (7) в таблица 17, която включва съответната подкрепа от ЕСФ за ИМЗ											
Общо	ИМЗ ¹³²	не се прилага		Не е равно на общата сума (9) в таблица 17, която включва само специално разпределените средства за ИМЗ.											

¹²⁹ Сборът от общия размер на подкрепата от ЕСФ в по-слабо развити региони, региони в преход и по-силно развити региони и предоставените финансови ресурси за ИМЗ в таблица 18а е равен на сбора от общия размер на подкрепата от ЕСФ в посочените региони и специално разпределените средства за ИМЗ в таблица 17.

¹³⁰ Разпределени средства от ЕСФ без съответната подкрепа за ИМЗ.

¹³¹ Разпределени средства от ЕСФ без съответната подкрепа за ИМЗ.

¹³² Включва специално разпределените средства за ИМЗ и съответната подкрепа от ЕСФ.

Общо	Кохезионен фонд	не се прилага		Равно на общата сума (10) в таблица 17											
Всичко				Равно на общата сума (12) в таблица 17											

(1) Попълва се само когато приоритетните оси са изразени в общи разходи.

(2) В таблицата ставката на съфинансиране може да бъде закръглена към най-близкото цяло число. Точният процент, използван за възстановяване на плащания, е съотношението (f).

Таблица 186: Инициатива за младежка заетост – специално разпределени средства - ЕСФ и ИМЗ¹³³ (когато е целесъобразно)

	Фонд ¹³⁴	Категория региони	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (общо допустими разходи или публични допустими разходи)	Подкрепа от Съюза (a)	Национално участие (b) = (c) + (d)	Ориентировъчно разпределение на националното участие		Обща стойност на финансирането (e) = (a) + (b)	Процент съфинансиране на (f) = (a)/(e) (2)
						Национално финансиране (c)	публично финансиране (d) (1)		
	<3.2.B.1 type="S" input="G">	<3.2.B.2 type="S" input="G">	<3.2.B.3 type="S" input="G">	<3.2.B.1 type="N" input="M">	<3.2.B.4 type="N" input="G">	<3.2.B.5 type="N" input="M">	<3.2.B.6 type="N" input="M">	<3.2.B.7 type="N" input="G">	<3.2.B.8 type="P" input="G">
1	Специално разпределен и средства за	не се прилага			0				100 %

¹³³ Попълва се за всяка (част от) приоритетна ос, с която се прилага ИМЗ.

¹³⁴ ИМЗ (специално разпределени средства и съответна подкрепа от ЕСФ) се счита за фонд и се явява като отделен ред дори ако е част от дадена приоритетна ос.

	ИМЗ								
2	Съответна подкрепа от ЕСФ	по-слабо развити региони							
3	Съответна подкрепа от ЕСФ	региони в преход							
4	Съответна подкрепа от ЕСФ	по-силно развити региони							
5.	ОБЩО: [Част от] приоритетна ос ИМЗ	[Трябва да е равно на [част от] приоритетна ос 3]		Сума (1:4)	Сума (1:4)				
6.			Дял от ЕСФ за по-слабо развити региони 2/сума (2:4)	<3.2.с.11 type="P" input="G">					
7.			Дял от ЕСФ за региони в преход 3/сума (2:4)	<3.2.с.13 type="P" input="G">					
8.			Дял от ЕСФ за по-силно развити региони 4/сума (2:4)	<3.2.с.14 type="P" input="G">					

(1) Попълва се само когато приоритетните оси са изразени в общи разходи.

(2) В таблицата ставката на съфинансиране може да бъде закръглена към най-близкото цяло число. Точният процент, използван за възстановяване на плащания, е съотношението (f).

Таблица 18в: Разпределение на финансовия план по приоритетни оси, фондове, категории региони и тематични цели

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква г), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Приоритетна ос	Фонд ¹³⁵	Категория региони	Тематична цел	Подкрепа от Съюза	Национално участие	Обща стойност на финансирането
<3.2.C.1 type="S" input="G">	<3.2.C.2 type="S" input="G">	<3.2.C.3 type="S" input="G">	<3.2.C.4 type="S" input="G">	<3.2.C.5 type="N" input="M">	<3.2.C.6 type="N" input="M">	<3.2.C.7 type="N" input="M">
Приоритетна ос 1. Устойчиво и интегрирано градско развитие	ЕФРР	По-слабо развити региони	Тематична цел 4	344 474 757,57	60 789 663,10	405 264 420,67
		По-слабо развити региони	Тематична цел 6	229 649 838,38	40 526 442,07	270 176 280,45
		По-слабо развити региони	Тематична цел 9	138 870 608,15	24 506 577,91	163 377 186,06
		По-слабо развити региони	Тематична цел 10	75 919 534,81	13 397 564,97	89 317 099,77
Общо				788 914 738,90	139 220 248,04	928 134 986,94
Приоритетна ос 2. Регионална образователна инфраструктура	ЕФРР	По-слабо развити региони	Тематична цел 10	112 933 685,23	19 929 473,86	132 863 159,09
Приоритетна ос 3. Регионална здравна инфраструктура	ЕФРР	По-слабо развити региони	Тематична цел 9	71 056 361,76	12 539 357,96	83 595 719,71
Приоритетна ос 4. Регионална социална инфраструктура	ЕФРР	По-слабо развити региони	Тематична цел 9	43 228 204,87	7 628 506,74	50 856 711,61
Приоритетна ос 5. Регионален туризъм	ЕФРР	По-слабо развити региони	Тематична цел 6	108 070 512,18	19 071 266,86	127 141 779,03

¹³⁵ За целите на настоящата таблица ИМЗ (специално разпределени средства и съответна подкрепа от ЕСФ) се счита за фонд.

Приоритетна ос 6. Регионална пътна инфраструктура	ЕФРР	По-слабо развити региони	Тематична цел 7	165 347 883,63	29 179 038,29	194 526 921,92
Приоритетна ос 7. Превенция на риска	ЕФРР	По-слабо развити региони	Тематична цел 5	16 750 929,39	2 956 046,36	19 706 975,75
Общо				1 350 881 402	238 390 836	1 589 272 238

Таблица 19: Ориентиран размер на подкрепата, която ще бъде използвана за цели във връзка с изменението на климата
(Позоваване: член 27, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)¹³⁶

Приоритетна ос	Ориентиран размер на подкрепата, която ще бъде използвана за цели във връзка с изменението на климата (в евро)	Дял от общия размер на средствата, разпределени за оперативната програма (%)
<3.2.C.8 type="S" input="G">	<3.2.C.9 type="N" input="G"> Decision=N>	<3.2.C.10 type="P" input="G"> Decision=N>
1	385 001 199,64	28,5
7	16 750 929,39	1,24
Общо	401 752 129,02	29,74

¹³⁶

Тази таблица се създава автоматично въз основа на таблиците за категориите интервенции по всяка приоритетна ос.

РАЗДЕЛ 4 ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

(Позоваване: член 96, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Описание на интегрирания подход за териториално развитие, като се вземат предвид съдържанието и целите на оперативната програма с оглед на споразумението за партньорство и като се представят начините, по които той допринася за постигането на целите на оперативната програма и очакваните резултати

<4.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

Основните подходи към териториалното развитие на България са очертани в рамките на системата за стратегическо планиране на регионалното развитие.

Социално-икономическият анализ на ОПРР 2014-2020 изследва основните типове територии в България, като например: градски, селски, планински, граничен, крайдунавски и крайморски. Един от основните изводи от анализа на социално-икономическите характеристики на посочените райони, е, че целеви интегриран подход е най-подходящ за прилагане в рамките на политиката за градско развитие, тъй като всички други групи територии не са достатъчно хомогенни.

Националната стратегия за регионално развитие определя дългосрочните цели и приоритети на регионалната политика на Република България и взема предвид прогнозите на Националния план за развитие. Документа обхваща период от 11 години и идентифицира устойчивото градско развитие като един от основните приоритети за регионално развитие на страната.

Национална концепция за пространствено развитие предоставя дългосрочни насоки за пространствено планиране, управление и опазване на националната територия и акватория, и създава условия за пространствена ориентация и координация между секторните политики. Тя определя функционалната и йерархична структура на градската мрежа; потенциала за образуване на агломерации; връзките между градската мрежа и съседните страни; основни и второстепенни оси за развитие; транспортни коридори и инфраструктурата от международно и национално значение; външни инфраструктурни връзки в дългосрочна перспектива; зони за трансгранично и междурегионално сътрудничество.

Разглеждайки и оценявайки три различни демографски сценария до 2035 г. и идентифицирайки необходимостта от стабилизиране на миграционните процеси от малките и средните към големите градове, и впоследствие, извън страната, концепцията формулира модел на умерен полицентризъм за развитие на националната територия.

Моделът очертава йерархичната структура на населените места в страната, която е базирана на съществуващи модели (напр. Варна, явяваща се балансър на София на национално ниво, Стара Загора, балансираща Бургас на ниво NUTS 2, и Троян в ролята му на балансър на Ловеч на ниво NUTS 3) и предлага полицентричен модел, който включва девет основни градове от второ йерархично ниво, балансиращи гравитационната сила на София на национално ниво, 29 града от 3-то ниво, които от своя страна балансират гравитационната сила на основните градове на ниво NUTS 2 и 28 населени места от четвърто йерархично ниво, които действат като опорни

центрове на градовете на трето йерархично ниво на ниво NUTS 3. По този начин умерения полицентричен модел се фокусира върху мрежа от 67 града от общо 257 града и 5000 населени места в страната.

Регионалните планове за развитие на ниво NUTS 2, също идентифицират необходимостта от разработване на полицентрична мрежа от градове и поставят специален приоритет върху развитие на градската среда чрез прилагането на модел на умерено полицентрично развитие на мрежата от градове, в съответствие с Националната стратегия за териториално развитие. Те отчитат очакванията на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) и планират своите приоритети въз основа на различни функционални характеристики на градовете за подкрепа. И шестте плана се фокусират върху градовете от четвърто ниво, като поддържащи центърове на областно ниво, и отдават значение на въздействието, което те оказват за стабилизиране на демографските и миграционните процеси.

Въз основа на установените нужди в горепосочените стратегически документи ОПРР 2014-2020 фокусира своите основни приоритетни оси към подкрепата на умерения полицентричен модел на градско развитие. Подходът, който се следва е да се даде възможност на местната власт да координира секторни политики, като енергийна ефективност, градска среда, дейности за привличане на частни инвестиции, местната социална и образователна политика и устойчив градски транспорт на градско ниво, като се вземат предвид нуждите и потенциала на територията на най-ниско териториално равнище. В този смисъл, основният приоритет на оперативната програма се фокусира върху нуждите и потенциала за развитие от местно значение, идентифицирани в рамките на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.

Другото основно измерение на оперативната програма отчита териториалното измерение на секторните приоритети от Споразумението за партньорство, които допринасят за устойчиво регионално развитие. Секторните приоритети като регионална образователна, здравна и социална инфраструктура, регионален туризъм, регионална пътна инфраструктура и предотвратяване на риска от свлачища, не са ограничени до специфични групи територии и покриват цялата територия на страната поради тяхната по-висока значимост - регионална или национална.

В този смисъл се следва подход ма приоритизиране база релевантната стратегическа рамка, като се прилага секторна интеграция. Въпреки това съответните методологии, прилагани за приоритизиране на различните секторни политики от регионално значение, вземат предвид съответното териториално или регионално измерение.

В повечето случаи териториалният фокус на секторните политики е концентриран в мрежата на градовете за подкрепа по ОПРР поради факта, че в тях са концентрирани по-голямата част от обществените услуги. Това ясно се вижда от социално-икономическия анализ на ОПРР 2014-2020 и от Националната концепция за пространствено развитие за 2013-2025, която определя градовете за подкрепа по ОПРР 2014-2020 г.

В тази връзка, инвестициите по секторните оси ще бъдат допълващи към устойчивото градско развитие, въпреки че тези секторни политики (особено здравни, социални услуги и образование) са от национално и регионално значение и инвестициите ще бъдат приложени в съответствие със съответните секторни

стратегически документи.

4.1 Ръководено от общностите местно развитие (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 3, буква а) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Описание на подхода за използване на инструментите на ръководеното от общностите местно развитие и принципите за определяне на областите, в които те ще бъдат приложени

<4.1 type="S" maxlength="7000" input="M" PA=Y>

Неприложимо.

4.2 Интегрирани действия за устойчиво градско развитие (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) № 1303/2013; член 7, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета¹³⁷)

Когато е целесъобразно — ориентировъчния размер на подкрепата от ЕФРР за интегрирани действия за устойчиво градско развитие, които трябва да бъдат прилагани в съответствие с разпоредбите на член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1301/2013, и ориентировъчния размер на сумата, отпусната като подкрепа от ЕСФ за интегрирани действия.

<4.2.1 type="S" maxlength="3500" input="M">

С оглед на национално възприетия подход на умерено полицентрично развитие на територията, фокусът на ОПРР върху градското развитие се базира на следните няколко основни принципи:

- Подкрепата за интегрирани действия за устойчиво градско развитие е определена в рамките на една приоритетна ос интегрираща 4 тематични цели (в т.ч. ТЦ 4, ТЦ6, ТЦ9 и ТЦ10), в съответствие с параграф 2 , член 7 от Регламент 1301/2013.
- Териториалният фокус се основава на национален стратегически документ, а именно на Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.
- Подкрепа за полицентрична мрежа от градове, включително центрове на растеж, средни градове и малките градове, предоставящи обществени услуги на населението на повече от една община или имащи ключово гранично

¹³⁷

Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 289).

местоположение – действащи като опорни центрове на средните и големи градове на областно ниво (NUTS III).

- Финансирането се основава на териториални стратегии на ниво град – Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.
- Концентрация на ресурси в градовете - двигатели на растежа – този принцип се реализира чрез разработена методология за определяне на индикативен референтен бюджет за всеки отделен град за подкрепа.
- Интеграция с други секторни политики в ИПГВР – чрез координиране със секторните приоритетни оси на ОППР 2014-2020, регионалните планове за развитие, другите оперативни програми, както и Дунавската стратегия.

Основна база за прилагане на интегрирания приоритет за градско развитие са интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), които са разработени от градовете, в съответствие с разпоредбите на Закона за регионалното развитие и методическите указания, издадени от министъра на регионалното развитие в тази връзка.

ИПГВР са предназначени за постигане на трайно подобрене на икономическото, социалното и екологичното състояние на определени градски зони чрез интегриране на всички дейности в търсене на начин да се гарантира взаимодействието между отделните елементи, по такъв начин, че крайният ефект от интегрираното прилагане да надвишава механичния сбор на ефектите от всеки от елементите, прилаган поотделно.

На практика, ИПГВР са липсващото звено между Общинския план за развитие и Общия устройствен план, като ИПГВР се концентрират върху територията на един конкретен град, и дори в отделни части от него (наречени зони за въздействие), като в същото време включват ясно планиране на инвестициите с времеви график и източник на финансиране, осигурявайки по този начин приоритизиране на нуждите. В допълнение, ИПГВР подлежат на широки публични обсъждания. В тази връзка, ИПГВР се явява един от инструментите, чрез които Общинския план за развитие ще се реализира.

ИПГВР включват цели и проблемен анализ на съответния град, визия за неговото развитие, ясно дефинирани зони за въздействие, времеви график, конкретна програма на предвидените дейности, бюджет и показатели за изпълнение. За онези зони за въздействие, които не разполагат с актуални подробни устройствени планове (ПУП), ИПГВР би могъл да предвижда разработването на такива.

Два от основните критерия за одобрение на ИПГВР включват следното:

- ИПГВР да гарантира съответствие с действащите стратегически и планови документи, както и с такива в процес на разработване. В тази връзка, ИПГВР се явяват основа за изработване на новите общински планове за развитие за периода 2014-2020 г. Междуправителната оценителна комисия, сформирана за разглеждане и одобрение на ИПГВР, има за цел да провери съответствието на същите с други релевантни национални стратегии.
- Всеки ИПГВР следва да гарантира свързаността и, където е възможно, да допринесе за развитието на регионални връзки на града в рамките на

териториалния обхват на неговата функционална зона, както и в по-широк териториален обхват.

С цел да се засилят функционалните връзки между ИПГВР и периферната общинска територия, бяха изготвени допълнителни указания към методическите насоки за изготвянето на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие. Според тях градовете от 1-во до 3-то йерархично ниво биха могли да идентифицират допълнителни проекти за финансиране, попадащи извън зоните за въздействие, при следните условия: тези проекти следва да бъдат част от Общинския план за развитие и да предоставят подходяща обосновка за приноса на съответния проект за укрепването на функционалните връзки между града и заобикалящата го територия.

Водещи принципи при избора на градовете за подкрепа по линия на ОПРР:

- Подкрепа за всички градове от нива 1, 2 и 3, във времеви хоризонт до 2020 г., в съответствие с модела на „Умерен полицентризъм“ на НКПР (общо 39 града - виж Приложение 2). Техният подбор стъпва на европейските класификации, по-специално, тази на ESPON. Оценката на градовете се основава на ключови социално-икономически критерии, като: демографски показатели, икономическа дейност, достъп до публични услуги, в т.ч. социални услуги, здравеопазване, образование и култура, достъп до административните услуги.
- Във връзка с подбора на градовете за подкрепа от четвърто йерархично ниво са приложени и оценени следните допълнителни критерия:
  - Да бъде разположен на основна или второстепенна ос на развитие;
  - Да бъде разположен в периферна територия (крайгранична или вътрешна), за да осъществява връзки със съседни територии, в т.ч. и извън страната;
  - Да предоставя публични и административни услуги за повече от една община;
  - По възможност във всяка област освен областният център, да има поне още един подкрепен град, като опорен център;
- Градовете, отговорни за изпълнението на ИПГВР, отговарят за задачи, свързани с подбора на операции (проекти). Управляващият орган вече е делегирал задачи посредством договори за отпускане на безвъзмездни средства за изготвянето на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, в които общините имаха възможност да заложат своите приоритетни проекти.
- В допълнение, Управляващият орган ще сключи рамкови споразумения с 67 общини конкретни бенефициенти, които имат за цел да определят делегирането на подбор на проекти по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 г. в съответствие с член 123 (6) от Общия регламент 1303/2013. Рамковите споразумения ще включват избраните от съответните общини приоритетни проекти. Управляващият орган запазва единствено правото си да направи последна проверка на допустимостта на дейностите преди одобрението на проектите.
- Рамковите споразумения ще включват разпоредби за управление и

мониторинг на изпълнението на интегрирания план въз основа на установения в ИПГВР механизъм на изпълнение.

Всяко рамково споразумение определя индикативен референтен бюджет за съответния град за подкрепа. Бюджетите не се предоставят на общините предварително и включват индикативно разпределение на наличния ресурс по приоритетна ос 1, с оглед ефективното му планиране.

Референтните стойности са определени на база на методология, почиваща на обективни критерии, които отчитат конкурентните предимства на всеки град в началото на периода:

- Заемано йерархично ниво по Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025;
- Население;
- Капацитет на усвояване;
- Социално икономически потенциал, отчитащ обобщаващите социално-икономически оценки на градовете по ключови показатели.

Един от основните принципи в прилаганата методология е концентрацията на ресурса в градовете от първо и второ йерархично ниво. Предвидените индикативни средства се разпределят както следва: за София - 13,03% от бюджета по приоритетна ос 1, 30,89% - за градовете от второ ниво, 44,91 % - за градовете от трето ниво и 11,17% - за градовете на четвърто ниво.

Общините от йерархично ниво 4 имат възможност да мултиплицират ефектите на средствата по ОПРР като ги комбинират с финансиране от Програмата за развитие на селските райони в останалата част от техните територии.

С цел да се стимулира конкуренцията между градовете от първо до трето ниво, Рамковото споразумение определя резерв в размер на 20% от референтната сума за всеки от градовете. В зависимост от усвояемостта постигната за всеки град до края на 2018 г., резервът се усвоява пропорционално на степента на усвояемост спрямо индикативния референтен бюджет.

За градовете от четвърто ниво се залага по-голям резерв - 30%. Това дава възможност на база ефективност при определяне на приоритетни интегрирани проекти общините сами да определят ресурса, с който ще разполагат за следващия период.

По този начин ще се насърчи конкуренцията между отделните общини. Конкуренция между проектите се осъществява на ниво град, тъй като реално общината е с делегирани права за избор на проекти.

Списък на градовете за подкрепа на интегрираното градско развитие по приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020 г. – 67 броя:

Съгласно Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. и възприетия подход на ОПРР 2014-2020, 67-те града са разпределени в следните йерархични нива, както следва:

1-во йерархично ниво – София

2-ро йерархично ниво – Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора, Плевен,

Велико Търново, Благоевград, Видин

3-то йерархично ниво – Монтана, Враца, Ловеч, Габрово, Търговище, Разград, Шумен, Силистра, Добрич, Сливен, Ямбол, Хасково, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Перник, Кюстендил, Свищов, Горна Оряховица, Казанлък, Димитровград, Асеновград, Карлово, Дупница, Петрич, Лом, Гоце Делчев, Панагюрище, Велинград;

4-то йерархично ниво – Сандански, Свиленград, Самоков, Ботевград, Троян, Севлиево, Карнобат, Нова Загора, Попово, Пещера, Поморие, Разлог, Девин, Нови пазар, Мездра, Провадия, Червен бряг, Козлодуй, Берковица, Тутракан, Елхово, Белоградчик, Златоград, Никопол, Генерал Тошево, Крумовград, Ивайловград, Малко Търново.

Таблица 20: Интегрирани действия за устойчиво градско развитие – ориентирувчен размер на подкрепата от ЕФРР и ЕСФ

Фонд	Подкрепа от ЕФРР и ЕСФ (ориентирувчно) (в евро)	Дял от общия размер на средствата, разпределени от фонда за програмата
<4.2.2 type="S" input="G">	<4.2.3 type="N" input="M">	<4.2.3 type="P" input="G">
Общо ЕФРР	788 914 738,90	58,40
Общо ЕСФ	-	-
ОБЩО ЕФРР + ЕСФ	788 914 738,90	58,40

4.3 Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 3, буква в) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Описание на подхода за използване на интегрираните териториални инвестиции (както е определено в член 36 от Регламент (ЕС) № 1303/2013), различни от случаите по точка 4.2, и ориентирувчния размер на сумата, отпусната за тях по всяка приоритетна ос.

<4.3.1 type="S" maxlength="5000" input="M PA=Y">

България предвижда пилотно прилагане на ИТИ в Северозападен район (СЗР), NUTS II. ИТИ ще се осъществява въз основа на интегрираната стратегия за териториално развитие на Северозападен район. Стратегията ще осигури пакет от конкретни мерки за подкрепа със средства от ЕСИФ, за да бъде постигнато устойчиво и приобщаващо териториално развитие в региона.

За приложението на ИТИ в Северозападния регион ще бъде осигурено многофондово финансиране от ЕСИФ, като се предвижда различните оперативни програми да дадат своя принос за целите на изпълнение на ИТИ. УО на съответната оперативна програма, предоставила средства за изпълнението на ИТИ в СЗР, е отговорен за управлението и

мониторинга на ИТИ.

В тази връзка, ОПРР 2014-2020 пряко допринася за изпълнението на ИТИ. В рамките на Приоритетна ос 1 (ПО1) на програмата, 13 града за подкрепа от СЗР са идентифицирани в съответствие с НКПР 2013-2025. Чрез определяне на индикативен референтен бюджет за всеки отделен град по ОПРР 2014-2020 се осигурява добре балансирано и справедливо разпределение на средствата за СЗР. Механизмът за интегрирано развитие на градските райони е описан в точка 4.2. В рамките на СЗР са идентифицирани два градски центъра от регионално значение в йерархично ниво 2 (Видин и Плевен), както и четири града от йерархично ниво 3. В допълнение са идентифицирани 7 малки и средни града от йерархично ниво 4, с цел подпомагане развиването на подкрепаци центрове на регионално и областно ниво.

Възможно преразпределение на резервите на индикативните референтни бюджети между градовете следва да се извършва единствено между градовете в рамките на региона, така че да се запази размерът на индикативния бюджет на СЗР.

В допълнение, в рамките на ПО5 „Регионален туризъм“ е разработен списък с приоритетни културни обекти от национално и световно значение на регионално ниво в съответствие с методологията. По този начин се цели средствата от приоритетна ос 5 допълнително да допринесат за изпълнението на ИТИ.

Детайлни параметри и конкретен механизъм за координация между оперативните програми по отношение прилагането на ИТИ в Северозападния район, както и разпределението на средствата по тях, ще бъдат формулирани допълнително на базата на разработваната стратегия за интегрирано териториално развитие на региона.

Таблица 21: Ориентировъчно разпределение на финансовите средства за ИТИ, различни от посочените в точка 4.2

(обща сума)

Приоритетна ос	Фонд	Ориентировъчно разпределение на финансовите средства (подкрепа от Съюза) (в евро)
<4.3.2 type="S" input="G" PA=Y>	<4.3.3 type="S" input="G" PA=Y>	<4.3.4 type="N" input="M" PA=Y>
Общо	Неприложимо.	

4.4 Уредба за междурегионалните и транснационалните действия в рамките на оперативната програма с бенефициери, намиращи се в поне още една държава членка (когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 96, параграф 3, буква г) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Неприложимо.

4.5 Принос на планираните действия по програмата за осъществяване на макрорегионални стратегии и стратегии за морските басейни в зависимост от потребностите на програмния район, посочени от държавата членка (когато е целесъобразно)

(Когато държавата членка и регионите участват в макрорегионални стратегии и стратегии за морските басейни)

(Позоваване: член 96, параграф 3, буква д) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Дунавската стратегия обхваща и ще бъде прилагана на територията на цялата страна. Въпреки това, с оглед фокусиране на ресурса и постигане на ефект от реализираните инвестиции е удачно подкрепата да бъде съсредоточена за развитието на Северозападен и Северен централен район от ниво 2, които граничат непосредствено с река Дунав.

Подкрепяйки развитието на градовете от Северозападен, Северен Централен и Североизточен райони от ниво NUTS 2, които играят важна роля за Дунавската стратегия, ОПРР 2014-2020 г. ще подпомогне изпълнението на целите на Шеста приоритетна област от стратегията, а именно: да се опази „биологичното разнообразие, ландшафта и качеството на въздуха и почвата“ и Приоритетна ос 7 „Да се разработи общество на знанието чрез научни изследвания, образование и информационни технологии“. ОПРР ще допринесе чрез обновяване на градската среда, възстановяване на изостанали градски райони и мерките за образователна инфраструктура с местно значение.

Подходът на ОПРР по отношение на градското развитие дава възможност за постигане на целево планиране на инвестициите в подкрепа на Дунавската стратегия.

В трите района на Северна България се предоставя подкрепа за пет града от второ йерархично ниво, 12 града от трето йерархично ниво и 13 града от четвърто йерархично ниво. Това представлява почти 50% от допустимите за подпомагане градове с население, обхващащо 43% от общия брой на населението в Северна България.

По-малките градове от четвърто йерархично ниво са важни центрове с надобщинско значение и благоприятен икономически профил, предоставящи основни административни и социални услуги. Подкрепата за тези градове ще допринесе за балансирано развитие на регионите и за постигане на целите на Дунавската стратегията.

Логиката на интервенция на ОПРР 2014-2020 дава възможност за насочване на помощта по секторни приоритети на програмата в съответствие с Дунавската стратегия, която ще допълва предвидените инвестиции в рамките на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. Директен принос към Стълб 3 на Дунавската стратегия „за насърчаване на културата и туризма и контактите между хората“, която се координира от България, ще бъде постигнат чрез Приоритетна ос 5 „Регионално туризъм“ на ОПРР.

Ще бъде разработен цялостен туристически продукт, базиран на паметниците на културата с национално и световно значение. По Приоритетна ос 5 на ОПРР „Регионален туризъм“ се предвижда за периода 2014-2020 г. подкрепа за опазване и популяризиране

на културното наследство от световно и национално значение. В този смисъл, ОПРР ще подпомогне постигането на целите на приоритетната област, която координира България, и на Дунавската стратегия като цяло, чрез индивидуални проекти в подкрепа на културното наследство в региона на река Дунав.

РАЗДЕЛ 5 СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИ РАЙОНИ, КОИТО СА НАЙ-ТЕЖКО ЗАСЕГНАТИ ОТ БЕДНОСТ, ИЛИ НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ С НАЙ-ВИСОК РИСК ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ ИЛИ СОЦИАЛНО ИЗКЛЮЧВАНЕ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО)

(Позоваване: член 96, параграф 4, буква а) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

5.1 Географски райони, които са най-тежко засегнати от бедност/целеви групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване

<5.1.1 type="S" maxlength="7000" input="M" Decision= N PA=Y>

Основните целеви групи с най-висок риск от дискриминация, които ще бъдат специално подкрепяни по ОПРР 2014-2020 са маргинализираните групи от населението, вкл. роми в рамките на ИПГВР на 67-те града, конкретни бенефициенти по Програмата. Идентифицираните възможни области на интервенции се базират на резултати от анализ на национални стратегически и оперативни документи, визиращи подкрепа на маргинализираните групи от населението, вкл. ромите както и на анализ на ИПГВР. Обща картина на териториалното разпределение на ромското население в страната и в райони от ниво NUTS 2 и NUTS 3, се базира на данни от последното преброяване на населението от 2011 година.

Въз основа на данните са формирани 3 групи в зависимост от дела на ромското население в общото население. Групите се формират по следните критерии: първа група – под 80% от средния за страната дял на ромското население; втора група в границите от 80% до 120% от средния за страната дял на ромското население; трета група – над 120% от средния за страната дял на ромското население. Данните показват, че 2 региона са в първа група – ЮЗР и СЦР, 2 региона са във втора група – ЮЦР и СИР и 2 региона са в трета група – СЗР и ЮИР.

При областите групирането е следното: 8 области са в първа група с дял на ромското население под 3.9% от общото им население; 7 области са във втора група. Делът на ромското население е в границите от 3.9% до 5.8%. Трета група е най-многобройна. Включва 13 области с дял на ромското население над 5.8%, като водещи са обл. Монтана и Сливен със съответно 12,7% и 11,8%.

Като цяло средният дял на ромското население в България от общия брой население е 4,9%.

По отношение на териториалния обхват на ОПРР 2014-2020, данните показват, че населението на 67-те избрани градове за финансиране от ОПРР 2014-2020 е 4 373 хил. души. То представлява 82,1% от градското население и 59,7% от цялото население на страната. В избраните 67 града живеят 117 375 граждани, определени се като роми. Те са две трети от всички роми, живеещи в градовете и 36.1% от всички роми в страната.

Основните нужди, които са идентифицирани при изследване на маргинализираните групи, вкл. ромите, в районите най-силно засегнати от бедност и с най-висок риск от дискриминация, са свързани с максимално обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда, осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми, подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура, подобряване

на достъпа на ромите да пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях, създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.

5.2 Стратегия за работа по специалните потребности на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност /целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване, и когато е приложимо — принос за прилагането на интегрирания подход, определен в споразумението за партньорство

<5.2.1 type="S" maxlength="7000" input="M" Decision= N PA=Y>

Основните документи, формиращи стратегическата рамка на политиката в подкрепа на маргинализирани групи (в частност ромите), са „Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж ЕВРОПА 2020“, „Европа 2020: Национална програма за реформи“, „Национална програма за развитие България 2020“, „Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012“ с „План за действие за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012- 2020) и „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.“, „Здравна стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства (2005-2015 г.)“.

България е изготвила разгърната стратегическа рамка, ориентирана към проблемите на маргинализираните групи от населението и в частност – ромите. Тя се съобразява с изискванията на международни стандарти в областта на правата на човека и правата на лица, принадлежащи към малцинствата. Стратегическите документи на европейско и национално ниво и в частност Националната стратегия за интегриране на ромите 2012-2020, се ръководят от принципите на политическата рамка на Европейския съюз за защита на правата на човека, за съблюдаване на принципа за гарантиране на равни възможности за всички граждани и недопускане на дискриминация въз основа на различни признаци, включително етнически произход.

ОПРР 2014-2020 цели да адресира основно нуждата от подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура, което ще окаже и косвено влияние върху останалите формулирани нужди. В този контекст, основните мерки и дейности, които ще продължат да бъдат подкрепяни от ОПРР през следващия период са свързани с изграждане и рехабилитация на социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, вкл. роми ще допринесат за постигане на целите на документите. През програмен период 2007-2013 г. стартира пилотен модел за интегрирани интервенции по линия на ОПРР в ремонт и изграждане на социални жилища, допълнени с мерки по линия ОПРЧР за осигуряване на образование, заетост, здравеопазване и социално приобщаване на представители на маргинализирани групи, настанените в обновените/новопостроените социалните жилища. Тази инициатива ще бъде надградена през програмен период 2014-2020 г.

Стратегията на ОПРР 2014-2020 в тази посока е отделяне на специален фокус върху развитието на социалните зони за въздействие от ИПГВР с оглед максимално адресиране на нуждите на маргинализираните групи от обществото и по-специално ромите, които в по-голямата си част са концентрирани именно в тези зони. В рамките

на идентифицираните социални зони за въздействие всяка една община задължително ще задели минимум 5 % за мерки в подкрепа на изграждане на подходяща социална инфраструктура и създаване на адекватни условия за живот за маргинализираните групи от населението, вкл. ромите. Прилаганите интервенции по Програмата ще спомогнат за постигане на целите на по-общата стратегия за борба с бедността и социалното изключване.

В подкрепа на избраната стратегия са и горепосочените данни от извършените анализи, като обхватът на одобрените зони за въздействие по ИПГВР показва, че общините считат за приоритетно включването в зоните за въздействие на квартали с компактно ромско население. Това е така, тъй като в много от градовете има райони с компактно ромско население, които живеят при условия, немислими за съвременния човек. Планираните интервенции ще допринесат за осигуряване на адекватни условия на живот за това население, както и за социалната интеграция на ромите включително чрез извеждането им от гетата и настаняването в общински жилища в други градски райони в рамките на зоните за въздействие за градовете от ниво 1-3 и за цялата територия на градовете от ниво 4.

Таблица 22: Действия за работа по специалните потребности на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност /целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване¹³⁸

Целева група/географски район	Основни видове планирани действия като част от интегриран подход	Приоритетна ос	Фонд	Категория региони	Инвестиционен приоритет
<5.2.2 type="S" maxlength="25 5" input="M" Decision=N PA=Y >	<5.2.3type="S" maxlength="1500" input="M" Decision= N PA=Y >	<5.2.4 type="S" input="S" Decision= N PA=Y >	<5.2.6 type="S" input="S" Decision= N PA=Y >	<5.2.7 type="S" input="S" Decision= N PA=Y >	<5.2.5 type="S" input="S" PA=Y >
Маргинализи рани групи, вкл. роми	Следните планирани инфраструктурни дейности са част от интегрирания подход: - Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, чрез	Устойчиво и интегрирано градско развитие	ЕФРР	Слабо развити региони	Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез

¹³⁸

Ако програмата обхваща повече от една категория региони, може да е необходимо разпределение по категории.

	<p>строителство, реконструкция, ремонт и разширение на социалните жилища, в които да бъдат настанени представители на целевата група;</p> <p>- Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора и хора с увреждания извън държавната политика за деинституционализация – дневни центрове, приюти, кризисни центрове, социални общежития и др, включително прилежащото дворно място</p> <p>;</p> <p>• Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за деца извън държавната политика за деинституционализация - центрове за работа с деца на улицата, кризисни центрове, дневни центрове, консултативни центрове и др., включително прилежащото дворно място;</p>				<p>подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище</p>
--	--	--	--	--	--

**РАЗДЕЛ 6 СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИТЕ РАЙОНИ, КОИТО
СТРАДАТ ОТ ТЕЖКИ И ПОСТОЯННИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПРИРОДНИ И
ДЕМОГРАФСКИ УСЛОВИЯ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО)**

(Позоваване: член 96, параграф 4, буква б) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<6.1 type="S" maxlength="5000" input="M" Decisions=N PA=Y>

Неприложимо.

РАЗДЕЛ 7 ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ, КОИТО ОТГОВАРЯТ ЗА УПРАВЛЕНИЕТО, КОНТРОЛА И ОДИТА И РОЛЯ НА СЪОТВЕТНИТЕ ПАРТНЬОРИ

(Позоваване: член 96, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

7.1 Съответни органи и организации

(Позоваване: член 96, параграф 5, букви а) и б) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 23: Съответстващи органи

Орган/организация	Наименование на органа и отдел или звено	Ръководител на органа/организацията (длъжност или пост)
<7.1.1 type="S" input="S" Decision=N "SME">	<7.1.2 type="S" maxlength="255" input="M" Decision=N "SME" >	<7.1.3 type="S" maxlength="255" input="M" Decision=N "SME" >
Управляващ орган	Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие” към МРР	Снежина Славчева – и. д. главен директор и Ръководител на Управляващия орган
Сертифициращ орган, когато е приложимо	Дирекция „Национален фонд”, Министерство на финансите	Карина Караиванова – директор на дирекция и ръководител на сертифициращия орган
Одитен орган	ИА „Одит на средствата от ЕС”	Добринка Михайлова – изпълнителен директор
Организация, към която Комисията прави плащания	Дирекция „Национален фонд”, Министерство на финансите	Карина Караиванова – директор на дирекция и ръководител на сертифициращия орган

7.2 Привличане на съответните партньори

(Позоваване: член 96, параграф 5, буква в) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

7.2.1 Предприети действия за привличане на съответните партньори в подготовката на оперативната програма и ролята на партньорите в изпълнението, мониторинга и оценката на програмата

<p><7.2.1 type="S" maxlength="14000" input="M" Decisions=N "SME"></p> <p>Съгласно чл. 2 б) от РМС 328/25.04.12 г. за одобряване на списък с тематичните цели, които да бъдат включени в договора за партньорство на Република България за програмния период 2014-2020 г., списък с програми и водещо ведомство за разработването на всяка програма, Министерство на регионалното развитие е определено за водещо ведомство по разработване на оперативната програма за</p>
--

регионално развитие за периода 2014-2020 , чието наименование е Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г. (ОПРР2014-2020).

Отговорна дирекция в рамките на МРР по разработване на ОПРР 2014-2020 е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”, съгласно чл. 30, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник на МРР.

При разработване на оперативната програма се използва опитът, който дирекцията има в програмиране, управление и изпълнение на Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013, в качеството си на Управляващ орган.

Централното координационно звено в администрацията на Министерски съвет и заместник-министър председателя и министър на правосъдието са основният координиращ орган и имат компетенции по разработването и договарянето на Споразумението за партньорство с Европейската комисия, който ще определи финансовата рамка за изпълнение на политиката на сближаване в страната за следващия програмен период 2014-2020 г.

В съответствие с общ регламент 1303/2013 ОПРР 2014-2020 е разработена в сътрудничество и консултации с административните, социалните и икономическите партньори.

Включването на заинтересованите страни, както и изготвянето на оперативната програма се основава на ПМС 5/18.01.2012 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз за програмния период 2014 – 2020 г. В тази връзка със заповед No РД-02-14-1884/25.07.2012 г. е сформирана тематична работна група за разработване на ОПРР 2014-2020 г.

Сформирането на ТРГ за изготвяне на оперативната програма се извърши при спазване на принципа на партньорство, а именно в тясно сътрудничество с публичните органи на национално и регионално равнище, както и с частния и неправителствения сектор. В работната група бяха поканени и включени представители на публични органи на национално равнище, които са задължително посочени в ПМС 5//18.01.2012 г. и биха имали съществен принос, както за определяне на разграничаването с други оперативни програми, така и по отношение на експертиза по отделните части на оперативната програма.

Бяха поканени и представители от Националното сдружение на общините в Република България и Регионалните съвети за развитие, с оглед осигуряване на широка представителност и практически опит. Социалните партньори също участват с представители в РГ в лицето на организации на работниците като КТ „Подкрепа“ и КНСБ, както и организации на работодателите като Конфедерация на работодателите и индустриалците в България. Икономическите партньори, които са ключови фактори при стимулиране на развитието, иновациите и конкурентоспособността, участват в РГ с организации като Българска стопанска камара и Българска търговско промишлена палата. Българската православна църква, католическата църква в България, изявили желание за участие, също бяха включени в ТРГ. С оглед осигуряване на равнопоставеност, беше включен и представител на Дирекцията по вероизповедания в Министерски съвет, с цел да бъдат представени интересите и на останалите религиозни общности в България.

Съгласно Механизма за избор на неправителствените организации, чиито представители да участват в състава на работните групи за разработване на

Споразумението за партньорство и програмите на Република България за програмен период 2014 – 2020 г., е проведен избор на неправителствени организации. На основата на този механизъм, в ТРГ на ОПРР 2014-2020 участват Членове на РГ, които са представители на неправителствения сектор в следните групи НПО – социални, екологични, работещи в сферата на образованието, науката и културата, работещи в сферата на политиките за развитие. Общият брой на НПО представени в ТРГ е 23.

Не на последно място е проведен също така избор на представители на академичната общност, в съответствие с методиката и със съдействието на Министерство на образованието и науката

Ролята на партньорите при разработването на оперативната програма е регламентирано както в ПМС 5/18.01.2012 г., така и в Заповедта за създаване на РГ и във Вътрешните правила за организацията на дейността на работната група за изготвяне на Оперативна програма „Региони в растеж“ за периода 2014 -2020 г. Партньорите са включени при изготвянето, разглеждането и съгласуването на проект/и и окончателен вариант на оперативната програма като основно функциите им се изразяват в:

- изготвяне и представяне по компетентност и в срок становища и коментари относно проект(и) и окончателен вариант на оперативната програма;
- участие с право на глас в заседанията на РГ;
- внасят за обсъждане в РГ предложения, свързани с разработването на оперативната програма и нейни отделни раздели, и изразяват мнения, коментари и становища по дневния ред и разглежданите материалите на заседанието;
- при поискване предоставят допълнителна информация и/или анализи, свързани с разработването на оперативната програма.

Заседанията се провеждат при ясна организация, регламентирана във вътрешните правила на удобно за целта място в сгради, с осигурен достъп за хора с увреждания.

С оглед осигуряване на широко включване и активно участие на партньорите в ТРГ, съгласно вътрешните правила на ТРГ, дневният ред и всички документи и материали за заседанията се изпращат на членовете на Работната група най-малко 5 работни дни преди датата на заседанието чрез официална кореспонденция и/или по електронен път. Когато е обективно невъзможно да бъде спазен този срок, коментари по материалите се приемат и след заседанието на ТРГ.

С цел информиране на партньорите и заинтересованите лица извън ТРГ, презентациите и взетите решения, направени по време на заседания се публикуват на страницата на управляващия орган www.bgregio.eu, и на единния информационен портал на управление на Структурните и Кохезионния фонд на ЕС - www.eufunds.bg

Изготвянето на актуалните текстове на ОПРР 2014-2020 започна на 25/07/2012 със съставянето на ТРГ, членовете на която първоначално идентифицираха и впоследствие постигнаха съгласие по приоритетите, тематичните цели, финансови средства и текстовата част на Оперативната програма. Разработването на оперативната програма се осъществява чрез широки дискусии между партньорите, с оглед избирането на възможно най-подходящите решения за постигане целите на

програмата. Основните коментари и препоръки касаят структурата на програмата и съответствието ѝ с регламентите за европейските структурни и инвестиционни фондове; избора на приоритети, избора на операции и допустими дейности, определянето на бенефициенти, определянето на индикатори, заложения финансов ресурс и неговото разпределение.

Всички решения, касаещи оперативната програма се взимат от Тематичната работната група. Някои от най-важните решения, по отношение на програмата са взети именно след сериозна дискусия или по предложение на членовете на ТРГ.

Така например бяха обсъдени два варианта за финансиране на енергийната ефективност в административни и жилищни сгради – като самостоятелен хоризонтален приоритет без териториално ограничение или като част от мерките за интегрирано градско развитие.

В рамките на проведената в ТРГ дискусия с активното участие на представителите на местната власт и неправителствените организации беше взето единодушно решение мерки свързани с енергийна ефективност в жилищни сгради да бъдат прилагани на цялата територия за 67-те града, без териториално ограничение в рамките на зоните за въздействие.

Едно от най-важните решения – за определяне на обхвата на конкретните бенефициенти по приоритетна ос устойчиво и интегрирано градско развитие е взето след обсъждане и приемане на предложението за разширяване на списъкът с допустими за финансиране градове по оперативната програма и включването на част от 4-то йерархично ниво, дадено от страна на Националното сдружение на общините в Република България – един от най-важните партньори на МРР, организация представляваща интересите на всички 264 общини в България. С оглед коректното отразяване на всички постъпили становища и коментари, преди всяко заседание секретариатът изготвя съгласувателна таблица, в която се регистрират отразените становища и се дават основанията за отхвърляне на неприетите такива.

Принципът на партньорство ще се прилага и по отношение на изпълнението, мониторинга и оценката на ОПРР 2014-2020. Участието на административните, социалните и икономическите партньори, идентифицирани в хода на разработването на програмата, ще бъде осигурено чрез преобразуване на работната група в Комитет за наблюдение на ОПРР 2014-2020. Последният ще следи напредъка в постигането на целите и стратегията на ОП, като по този начин се гарантира нейното ефективно и качествено изпълнение.

Процесът на програмиране включва няколко подготвителни дейности, предприети от Управляващия орган на възможно най-ранния етап:

Проект BG161PO001/5-01/2008/041 Политиката на сближаване и процеса на програмиране на регионалното развитие в България: варианти за подготовка на програмен период 2014 – 2020 г. както и разглеждане на опита на други страни членки.

Като част от подготовката за изготвянето на оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г., в периода септември – ноември 2010 г. беше извършен „Анализ на потребностите и проучване на варианти за подготовка и реализация на процеса на програмиране на регионалното развитие и свързаните с него програмни документи за програмен период 2014-2020г.“

Разработен е солиден социално-икономически анализ за нуждите на ОПРР 2014-

2020. Анализът идентифицира силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред развитието на българските райони, приоритетни области за въздействие за преодоляване на несъответствия в развитието, оползотворяване на съществуващите възможности за ускорено и устойчиво социално-икономическо развитие и териториално сближаване. Успоредно с това анализът послужи за дефиниране на нуждите на българските региони и за определяне на потенциала и стратегия за устойчивото им развитие в периода 2012 г.- 2022 г.,

Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. е разработена през 2012 г. С концепцията се определят основните параметри на стратегията за пространственото развитие на България в средносрочен/дългосрочен период и се конкретизира териториалния контекст и насоченост, както на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие, така и на оперативните програми за периода 2014-2020г.

Подготовката на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, произтичащи от Закона за регионалното развитие беше подкрепено в периода 2010-2014.

За осигуряване на максимална ефективност на предварителната и екологична оценка на ОПРР 2014-2020, е подсигурено тяхното стартиране във възможно най-ранния етап на процеса на програмиране. По този начин е отразена препоръката на Комисията, съдържащи се в насоките за извършване на предварителната оценка за паралелното разработване на двата вида оценки. Това позволи на Управляващия орган да интегрира всички препоръки на двете оценки по време на процеса на програмиране.

Информацията относно предприетите стъпки по отношение на предварителната и екологичната оценка се предоставя на заседанията на тематичната работна група. Предварителни изводи от предварителната оценка са представени на 5-тото и 6-тото заседание на групата

На 23.01.2013 г. са проведени две фокус-групи – първата с представители на Управляващи органи на оперативни програми, Централното координационно звено, неправителствени организации и БАН, а втората с представители на бенефициенти (общини и ведомства) по ОПРР 2014-2020 г. Обменени са мнения по следните въпроси: финансово разпределение, индикатори, административен капацитет за изпълнение и прилагане на хоризонталните принципи по ОПРР 2014-2020 г. Резултатите от фокус-групите са отразени в окончателния доклад на изпълнителя на предварителната оценка на ОПРР 2014-2020 г.

С оглед на своевременното стартиране на изпълнението на проекти по Програмата, УО на ОПРР подпомага разработването на готови технически проекти, за приоритетни проектиопределени от общините в ИПГВР и на министерства, определени за конкретни бенефициенти по ОПРР 2014-2020.

7.2.2 Глобални субсидии (за ЕСФ, когато е целесъобразно)

(Позоваване: член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1304/2013)

<7.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M" Decisions=N>

Неприложимо.

7.2.3 Отпускане на средства за изграждане на капацитет (за ЕСФ, когато е уместно)

(Позоваване: член 6, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) № 1304/2013)

<7.3.2 type="S" maxlength="14000" input="M" Decisions=N>

Неприложимо.

РАЗДЕЛ 8 КООРДИНАЦИЯ МЕЖДУ ФОНДОВЕТЕ, ЕЗФРСР И ЕФМД И КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ, НАЦИОНАЛНИ И НА СЪЮЗА, КАКТО И С ЕИБ

(Позоваване: член 96, параграф 6, буква а) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Механизмите за осигуряване на координация между фондовете, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) и други инструменти за финансиране, национални и на Съюза, както и с Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), като се вземат под внимание съответните разпоредби, определени в общата стратегическа рамка.

<8.1 type="S" maxlength="14000" input="M" Decisions=N PA=Y>

На национално ниво в рамките на Споразумението за партньорство и в процеса на програмиране на инструментите за подкрепа от фондовете на ЕС е разписан цялостния механизъм за осигуряване на координация и допълняемост от различните финансови източници.

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 е монофондова програма, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие и националния бюджет.

Координация с други програми по ОСР:

Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС):

Дейностите, свързани с възстановяване на градската среда, включително улици и други открити пространства, подкрепяни в рамките на инвестиционни приоритети 1.2 и 1.5 на ОПРР 2014-2020, се допълват от и ще бъдат координирани с дейностите, свързани с изграждане, рехабилитация и реконструкция на ВиК мрежата, финансирана по линия на ОПОС, в рамките на зоните за въздействие на 39-те града от нива 1, 2 и 3, както и цялата градска територия на градовете от 4-то ниво на цялата градска територия на градовете от 1-во до 3-то ниво, когато координацията е по отношение на дейности, свързани с интегриран градски

транспорт.

Инвестициите по ОПРР 2014-2020 в сградни ВиК инсталации паралелно с мерките за енергийна ефективност ще подкрепят интервенции за насърчаване намаляването на потреблението на вода в обществени (публични) и частни (многофамилни жилищни) сгради и в предприятия както и въвеждане на други водоспестяващи методи: разработване и прилагане на технологии за рециклиране на води и повторната им употреба.

ОПРР 2014-2020 г. подкрепя опазването, популяризирането и развитието на културното наследство от национално и световно значение на територията на цялата страна на базата на списък с приоритизирани обекти за финансиране, изготвен от междуведомствена работна група за определяне на методология и приоритизиране на туристическата и културната инфраструктура от национално и световно значение. Когато е възможно планираните мерки по Приоритетна ос 5 за развитие на културни обекти ще подкрепят и спомонат за развитие на заобикалящото природното наследство, като по този начин ще се допълни предвидената подкрепа по ОПОС за природното наследство.

ОПРР 2014-2020 г. подкрепя мерки за превенция на риска от свлачища.

Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ (ОПТТИ):

ОПРР 2014-2020 г. е насочена към подобряване на свързаността до TEN-T мрежата. Финансира първи, втори и трети клас пътища, извън TEN-T мрежата, предварително определени на база методология за тяхната приоритизация, разработена от от Агенция „Пътна инфраструктура“. ОПТ финансира пътни проекти от TEN-T мрежата.

Инвестициите в устойчива градска мобилност по Инвестиционен приоритет 1.5 на ОПРР 2014-2020 ще бъдат координирани с проекта за изграждане на столичното метро, подкрепян по ОПТТИ.

Оперативна програма „Иновации и конкурентноспособност“ (ОПИК):

ОПРР 2014-2020 подкрепя развитието на зони с потенциал за икономическо развитие в рамките ИПГВР и регионален туристически маркетинг. ОПИК, от своя страна, подкрепя развитието на технологични паркове с национално значение и технологични центрове.

Координация между двете оперативни програми ще бъде търсена в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие, идентифицирани в Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР). ОПРР 2014-2020 ще подкрепя модернизация и реконструкция на съществуващата или изграждане на нова техническа инфраструктура, отнасяща се до насърчаване на бизнеса и предприемачеството, както и изграждане, рехабилитация и реконструкция на бизнес и индустриални зони, включително и сгради в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие на ИПГВР. ОПИК ще дава допълнителна приоритетност, чрез критериите за избор на проекти, на допустимите предприятия, които развиват икономическа дейност или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.

“

Допълняемост между програмите ще бъде постигната в областта на енергийната ефективност, като ОПРР 2014-2020 подкрепя мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради и административни сгради на държавната и общинската администрация, а ОПИК подкрепя мерки за енергийна ефективност в малки и средни предприятия.

Мерките по ОПИК за подкрепа на националния туристически маркетинг ще допълват мерките по ОПРР 2014-2020 за подкрепа на културното наследство и развитие на регионален туристически продукт.

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОПРЧР):

Инвестиции в социална и здравна инфраструктура по линия на ОПРР 2014-2020 ще се допълват с дейности, свързани с предоставянето на социални и здравни услуги, предвидени в ОПРЧР.

За обектите финансирани по ОПРР, ОПРЧР осигурява допълващо финансиране със средства от Европейския социален фонд на „меки мерки“. ОПРЧР подкрепя мерки за активно включване - социално включване чрез социални услуги; подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето; премахване на институционния модел на грижа за децата, възрастните хора и хора с увреждания, с оглед подобряване на качеството на живот на уязвимите групи. Инфраструктурните мерки по ОПРР ще бъдат подкрепяни от реализация на програми за подкрепа на общността и социално включване на хора, напускащи специализираните институции, в рамките на ОПРЧР.

ОПРЧР подкрепя мерките за интеграция на маргинализирани общности като ромите, в това число достъп до социални и здравни услуги, включително осигуряване достъп до здравеопазване и повишаване на здравната култура, включително и здравни информационни кампании. Допълване ще се постигне с предвидените мерки за осигуряване на социални жилища по линия на ОПРР 2014-2020 .

Инвестициите в инфраструктура за социални жилища по линия на ОПРР в ИПГВР ще бъдат подкрепени от мерки за осигуряване на по-добър достъп до пазара на труда, социалните и здравните услуги по ОПРЧР.

Процесът на деинституционализация на социалните услуги ще бъде продължен по координиран начин, въз основа на опита придобит по време на периода 2007-2013 г.

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР):

ОПРР 2014-2020 финансира държавна и общинска образователна инфраструктура от национално и регионално значение от Европейския фонд за регионално развитие на територията на цялата страна, а общинска образователна инфраструктура от местно значение в рамките на ИПГВР на 67 града по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

ОПНОИР осигурява финансиране със средства от Европейския социален фонд на „меки мерки“ за финансираните по линия на ОПРР 2014-2020 обекти от

образователната инфраструктура.

ОПРР 2014-2020 ще подкрепя образователна инфраструктура (държавна, общинска и университетска), в съответствие с националната стратегическа рамка за развитие на сектор образование.

Приоритизирането на нуждите следва критериите заложи в Методологията за приоритизиране на образователна инфраструктура, одобрена от Министъра на образованието и науката.

По отношение на висшето образование, като се вземе предвид значителния потенциал за реализация на съгласувани и интегрирани дейности за постигане на по-добра допълняемост с ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“, ОПРР 2014-2020 г. ще подкрепя инвестиции в строително-монтажни дейности и оборудване в определени факултети на университети, които участват в провеждане на приложни научни изследвания, подкрепяни по ОП „НОИР“.

Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ):

ОПРР 2014-2020 г. подкрепя единствено мерки за укрепване и повишаване на капацитета на Управляващия орган и бенефициентите по програмата. ОПДУ подкрепя цялостното повишаване на институционалния капацитет и ефективна публична администрация посредством укрепване на институционалния капацитет и на ефективната публична администрация и обществените услуги, свързани с изпълнението на ЕФРР и ЕСФ.

Програма за развитие на селските райони (ПРСР):

И двете програми ще бъдат координирани в териториален и в секторен аспект. Местните нужди ще бъдат подкрепяни на териториално ниво въз основа на определените селски райони и обхвата на ИПГВР.

ОПРР 2014-2020 финансира инфраструктура от местно значение (общинска образователна, социална, спортна и културна) и мерки за енергийна ефективност в жилищни и административни сгради на държавната и общинската администрация, както и градска среда на територията на 67-те града, определени за подкрепа по приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на програмата, в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. Финансиране за осъществяване на функционалните връзки със съседна територия е допустимо за градовете от от 1-во до 3-то ниво за общинска образователна, социална, спортна и културна инфраструктура, зони с потенциал за икономическо развитие, както и за градски транспорт).

Средствата по ПРСР са точно отражение на мерки в градските райони по ОПРР-насочени към общинска образователна, културна и социална инфраструктура, градска (селска) среда и мерки за енергийна ефективност в административните сгради на държавна и общинска администрация в селските райони.

Секторните приоритети, които не са териториално ограничени в ОПРР, подпомагат инфраструктура с по-висока (регионално или национална) значимост, която не попада в обхвата на Програмата за развитие на селските райони.

В тази връзка, ОПРР подкрепя републикански пътища от първи, втори и трети клас, извън ТЕН -Т мрежата, а ПРСР, от своя страна, подкрепя общинските пътища.

ОПРР подкрепя инфраструктурни мерки за опазване, популяризиране и развитие на културното наследство от национално и световно значение, а ПРСР подкрепя селски туризъм.

ОПРР финансира инфраструктурни мерки за деинституционализация на деца и възрастни хора, здравна инфраструктура и образователна инфраструктура от регионално значение на цялата територия на България, а ПРСР не предвижда финансиране на подобни мерки.

Програма „Морско дело и рибарство“ (ОПМДР):

Не се предвижда инвестиционно и териториално припокриване между ОПРР 2014-2020 г. и ОПМДР.

Програми за териториално сътрудничество (ПТС):

ОПРР финансира инфраструктура и дълготрайни инвестиции на база предефинирани проекти. Разграничаването ще бъде на основата на списъка с предварително идентифицирани и приоритизирани проекти. В допълнение, ПТС подкрепят меки и дребномащабни дейности, като проектите трябва да бъдат изготвени от представители от двете граничещи страни и да имат ясно трансгранично въздействие.

Координацията ще се осъществява чрез координирано изпълнение на схеми, в съответствие с предписанията на Споразумението за партньорство и Постановление на Министерския съвет за предоставяне на схеми за безвъзмездна помощ по линия на програмите на ОСП, които предвиждат специален механизъм за подбор на интегрирани проекти, финансирани от повече от една програма.

Публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“:

Публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“ на Правителството на Република България допълва инвестициите в проекти и програми с регионално и национално въздействие, включително и средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за периода 2014 -2020г. С бюджета за 2014 г. Правителството предвижда реализирането на Публична инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите” в размер на 500 млн.лв. Това е нов механизъм за финансиране на приоритетни области на конкурентен принцип, насочен към общини и министерства. Целта на програмата е да стимулира активността на бюджетните разпоредители и да се повиши качеството на техните предложения. Към момента има заделен ресурс за 2014 г., но се предвижда през следващите години също да бъде отделян такъв ресурс, като определянето на годишния размер на средствата ще бъде обвързано с икономическия цикъл, с усвояване на средствата от ЕС с инвестиционна насоченост и с критичен преглед на съществуващите програми.

С постановление №4/2014г. на Министерски съвет на Република България се създава Междуправителствен съвет за оценяване, приоритизиране и подбор на проектни и програмни предложения за изпълнение на целите на Публична инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите”. Междуправителственият съвет се ръководи от министъра на финансите, а негови членове са министърът на икономиката и енергетиката, министърът на регионалното развитие, министърът на инвестиционното проектиране,

министърът на транспорта, информационните технологии и на съобщенията, министърът на околната среда и водите и Председателят на Националното сдружение на общините в Република България. Работата на съвета се организира и подпомага от секретариат към министерство на финансите.

Членовете на Междуведомствения съвет оценяват, обсъждат, подбират, приоритизират, приемат и предлагат на Министерски съвет за одобрение списък, съдържащ проекти и програми, чието изпълнение да бъде финансирано със средства от програмата.

Със средства от Публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“ могат да се финансират проекти и програми от следните сектори: транспортната инфраструктура, околната среда (водоснабдяване, канализация, управление на отпадъци и др.), социалната и културната инфраструктура (училища и обучителни центрове, болници и здравни звена, спортни зали и съоръжения, културни, обществени и други публични сгради), както и др. инвестиции в подкрепа на социално-икономическото развитие.

Набирането и предлагането на конкретни проекти с регионално и местно значение се извършва от областните управители въз основа на предложения от органите на местното самоуправление и местната власт на съответната област, след което проектите се предлагат за оценка, приоритизиране и подбор на Междуведомствения съвет.

РАЗДЕЛ 9   ПРЕДВАРИТЕЛНИ УСЛОВИЯ

(Позоваване: член 96, параграф 6, буква б) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

9.1   Предварителни условия

Информация за оценката на приложимостта и изпълнението на предварителни условия (незадължително)

<9.0 type="S" maxlength="14000" input="M" PA=Y>

Списъкът с действия, срокове и отговорни институции за изпълнението на предварителните условия се приема от Министерския съвет. Процесът на оценка на предварителните условия се координира от заместник министър-председателя и министър на правосъдието, който регулярно предоставя на Министерски съвет доклади за напредъка. Отговорните институции за всяка от предварителните условия са представени в подгрупа за предварителни условия в рамките на работната група за изготвяне на Споразумение за партньорство. Задачите на подгрупата включват мониторинг на статуса на предварителни условия и предвидените задачи, свързани с изпълнението им, както и подготовка на информация за оценка и план за действие до 2016 г. за изпълнението на неизпълнените приложими предварителни условия. По-голяма част от приложимите предварителните условия по отношение на ОПРР 2014-2020 г. са вече изпълнени. Останалите е планирано да бъдат изпълнени през 2014г. и до края на 2015 г.

Таблица 24: Приложими предварителни условия и оценка на тяхното изпълнение

Предварителни условия	Приоритетни оси, за които се прилагат условия	Изпълнени предварителни условия (да/не/частично)	Критерии	Изпълнени критерии (да/не)	Позоваване	Обяснения
<9.1.1 type="S" maxlength="500" input="S" PA=Y "SME" >	<9.1.2 type="S" maxlength="100" input="S" PA=Y "SME" >	<9.1.3 type="C" input="G" PA=Y "SME" >	<9.1.4 type="S" maxlength="500" input="S" PA=Y "SME" >	<9.1.5 type="B" input="S" PA=Y "SME" >	<9.1.6 type="S" maxlength="500" input="M" PA=Y "SME" >	<9.1.7 type="S" maxlength="1000" input="M" PA=Y "SME" >
4.1. Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на енергийната ефективност при крайното	Приоритет на ос 1. Устойчиво и интегрирано градско развитие	Частично	Тези действия включват: Мерки, които да гарантират, че са въведени минимални изисквания, във връзка с енергийните характеристики на сградите, в съответствие с	НЕ	Чл.15 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност, обн. в ДВ 24, от 12.03.2013 г. Наредба № РД-16-1058 за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите на МИЕТ и МРР Наредба № 7 за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради на МРР, както и Приложение № 3 от Наредба № 7 http://www.seea.government.bg/index.php?option=com_content&view=article&id=9250&Itemid=227&lang=bg ,	България прие методология за изчисляване на енергийните характеристики на сградите, регламентирана в правните документи. Предвидено е да се актуализира законодателството в областта на енергийната ефективност за планиране, изграждане и обновяване на сгради в съответствие с

потребление на енергия и разходоэффективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на сгради.			членове 3, 4 и 5 от Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета .		http://www.mrrb.government.bg/?controller=articles&id=465	изискванията на Директива 2010/31/Е и Делегирания Регламент на Комисията (ЕС) № 244/2012 година.
			Мерки, необходими за създаването на система за сертифициране на енергийните характеристики на сградите, които са в съответствие с член 11 от Директива 2010/31/ЕС;	ДА	Раздел II от Закона за енергийната ефективност, обн. ДВ, бр 24 от 03.12.2013 регулира системата за сертифициране на енергийните характеристики на сградите, както и: Наредба № 16-1594 от 13.11.2013 относно проучвания за енергийна ефективност, сертификация и оценка на икономите на енергия на сградите и приложенията към наредбата. ¹³⁹	Според правните актове, регламентиращи системата за сертифициране на енергийните характеристики на сградите сертификати за енергийни характеристики са на разположение, за да се даде възможност на собствениците или наемателите на сгради за сравнение или оценка на енергийните характеристики.
			Мерки за осигуряване на стратегическото планиране в областта на енергийната ефективност	ДА	Енергийна стратегия на Република България: http://www.mi.government.bg/bg/themes/energiina-strategiya-na-republika-balgariya-do-2020-g-147-295.html По отношение на жилищния сектор има действаща Национална жилищна стратегия и Национална програма за обновяване на жилищния фонд в Република България:	България е определила национална цел за 25% повишаване на енергийната ефективност до 2020 г. в съответствие с изискванията на чл. 3 от Директива 2012/27/EU

¹³⁹ http://www.seea.government.bg/index.php?option=com_content&view=article&id=9250&Itemid=227&lang=bg

			съответствие с член 3 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета		http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=431 http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=432	
			Мерки, съгласно член 13 от Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (3) относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги, с цел на крайните клиенти да се осигури предоставянето на отделни измервателни уреди, доколкото това е технически възможно, разумно от финансова гледна точка и съразмерно на потенциалните икономии на	ДА	<ul style="list-style-type: none"> ○ Член 39 (4) от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), ○ Член 120, член 150 и член 195 от Закона за енергетиката, ○ Глава 7 от Наредбата за топлоснабдяване ○ Нормативни актове: Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ) и Наредба № 16-334 за топлоснабдяване ○ За електрическа енергия - чл. 120 от Споразумението за ЗЕЕ; ○ За централно отопление - чл. 139 (1), чл. 140 (1), членове 140а до 145, чл. 156 от Споразумението за ЗЕЕ; чл. 43, чл. 52 (1.5), чл. 62 от Наредбата и Методиката за разпределение на топлинна енергия за сгради, приложен към чл. 61 от Наредбата http://www.mi.government.bg/bg/library/zakon-za-energetikata-256-c25-m258-2.html http://www.mi.government.bg/bg/library/naredba-16-334-ot-6-april-2007-g-za-toplosnabdyavaneto-404-c78-m260-3.html <p>Регулаторна рамка за издаване на фактури от енергийните дистрибутори е в чл. 38 на ЗЕЕ</p>	

			енергия.		http://www.seea.government.bg/index.php?option=com_content&view=article&id=9250&Itemid=227&lang=bg Разпоредби относно общите условия на договорите - чл. 150 (1) и чл. 149 б на ЗЕЕ http://www.mi.government.bg/bg/library/zakon-za-energetikata-256-c25-m258-2.html Останалата част от информацията е налична в месечните фактури за отопление изпратени до клиентите.	
5.1. Превенция и управление на риска: наличие на национални или регионални оценки на риска за целите на управлението на бедствията, които оценки вземат под внимание приспособява нето към изменението на климата.	Приоситет на ос 7 Превенция на риска	ДА	Въведена е национална или регионална оценка на риска със следните елементи: –описание на процеса, методологията, методите и неверителните данни, използвани за оценка на риска, както и на основаните на риска критерии за определяне на приоритетите по отношение на инвестициите ;	ДА	Що се отнася до инвестициите по ОПРР 2014-2020: Налични са методология за приоритизиране на свлачища, включително анализ и оценка на риска, което отговарят на условността, На национално ниво: Наредба за условията, реда и органите за извършване на анализи, оценки и картографиране на рисковете от бедствия, беше приета от Министерския съвет с Постановление № 264 от 25.10.2012 г. и е обнародван в ДВ, бр 84 от 11.02.2012 Национална програма за защита от бедствия 2009-2013 г. План за действие за защита от бедствия: Част 1. Защита срещу бедствия; Регионални планове за защита от бедствия - публикувани на интернет страниците на 28-те областни администрации.	Министерството на регионалното развитие е разработило Методология за приоритизиране на свлачища. Тя се основава на подробни анализи и оценка на риска на всички свлачища на територията на България

			<p>– описание на сценарии с един риск и множество рискове;</p> <p>– отчитане, където е целесъобразно, на националните стратегии за приспособяване към изменението на климата.</p>			
7.1. Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите-членки (включително обществения транспорт на	Приоритет на ос 6 Регионална пътна инфраструктура	ДА	Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) за транспорта или рамка(и) за инвестиции в транспорта, който(които) спазва(т) правните изисквания за стратегическа оценка на околната среда и определя(т): — приноса към Единното европейско транспортно пространство в съответствие с член 10 от Регламент (ЕС) № 1315/2013	ДА	<p>Що се отнася до инвестициите по ОПРР:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2014-2020 г. и Средносрочна рамкова оперативната програма за изпълнение на стратегията са разработени от Министерството на регионалното развитие. ○ Разработена е методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, за финансиране по ОПРР 2014-2020 ○ <p>На национално ниво:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Стратегия за развитие на сектор Транспорт на Република България до 2020 г. ○ Общ генерален план за транспорта ○ Стратегическа оценка на въздействието върху околната 	Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2014-2020 съдържа изчерпателни анализи и стратегически приоритети за инвестиции в пътната инфраструктура. Заедно със средносрочната рамкова оперативна програма, стратегията отговаря на критериите, очертаващи приоритетите за инвестиции в основната TEN-T мрежа и цялостната мрежа, включително второстепенната мрежа. Средносрочната рамкова оперативна програма включва списъци с приоритетни пътни участъци. В допълнение на

<p>регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.</p>			<p>на Европейския парламент и на Съвета (5), включително приоритети за инвестиции в:</p> <p>— основната мрежа TEN-T и всеобхватната мрежа, където се предвиждат инвестиции от ЕФРР и Кохезионния фонд, както и</p> <p>— във второстепенната свързаност;</p> <p>— портфейл от реалистични и концептуално изчистени проекти, за които се предвижда подкрепа от ЕФРР и Кохезионния фонд;</p>		<p>среда (на общия генерален план на транспорта)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Анализ на текущото състояние на мрежата TEN-T (пътен и железопътен сектор) по отношение за идентифициране на приоритетни инвестиции по основните направления от TEN-T мрежата до 2020 г. и 2030 г. 	<p>пътните участъци за подпомагане по ОПРР 2014-2020, приоритизирани съгласно Методиката за приоритизиране на пътни участъци по ОПРР 2014-2020, разработена от Агенцията Пътна инфраструктура, качеството на проектите се гарантира с предоставяната техническа помощ по ОПРР 2007-2013 г. за подготовка на готови инвестиционни проекти, които да бъдат финансирани в периода 2014-2020 г.</p>
			<p>Мерки, гарантиращи капацитета на</p>	<p>ДА</p>	<p>Проект BG161PO001/5-01/2008/059 „Оптимизиране на Агенция „Пътна инфраструктура“ за управление на програми и проекти,</p>	<p>Проект BG161PO001/5-01/2008/059 подкрепя укрепването на капацитета</p>

			междинните звена и на бенефициентите за реализиране на портфейла от проекти.		финансирани с Европейски фондове“ Проект BG161PO001/5-01/2008/052 „Разработване на планове за действие за укрепване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР“.	на Агенцията Пътна инфраструктура за управление и изпълнение на проекти по ОПРР 2007-2013 г. и ОПРР 2014-2020 за подготовка на зрели проекти, които да бъдат финансирани през следващия програмен период. По проект BG161PO001/5-01/2008/052 бе подготвен подробен анализ на АПИ като конкретен бенефициент на ОПРР 2007-2013, както и план за действие за подобряване на капацитета на агенцията за подготовка и изпълнение на проекти по ОПРР.
9.1. Наличие и прилагане на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване	Приоритет на ос 1 и Приоритет на ос 4	ДА	Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване, която: – осигурява достатъчна база от	ДА	Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020: http://www.mlsp.government.bg/bg/docs/National_Poverty_Strategy_2020.doc Национална стратегия за дългосрочна грижа: http://www.mlsp.government.bg/bg/docs/Long_Term_Care_Strategy_final.doc	Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 включва подробни анализи и мерки в подкрепа на националната цел за бедността и социалното изключване. Националната стратегия за дългосрочна грижа съдържа мерки за преход от институционални грижи към

на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта			данни за разработване на политики за намаляване на бедността и наблюдаване на настъпващите промени. ; – в зависимост от установените нужди включва мерки за преминаването от система на институционални грижи към грижи в общността;			грижи в общността, както и мерки за подпомагане на достъпа до основни услуги за всички.
9.2. Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите	Приоритет на ос 1 Приоритет на ос 4	Да	Въведена е стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите, която: определя постижими национални цели за интегриране на ромите	Да	Приета Национална стратегия за интеграция на ромите 2012-2020 На 5 януари 2012 г. Министерският съвет одобри НСИР и прие План за действие към нея. На 01 март 2012 г. Народното събрание прие НСИР с решение. НСИР отговаря на определените критерии.	Целите на стратегията обхващат четири цели на ЕС за интеграция на ромите по отношение на достъпа до образование, трудова заетост, здравеопазване и жилищно настаняване. Предвиждат се мерки за тяхното постигане в плана за действие за изпълнение на стратегията.

		<p>намаляване на разликите с останалата част от населението. Тези цели следва да обхванат четирите цели на ЕС за интегриране на ромите, свързани с достъпа до образование, трудовата заетост, здравеопазването и жилищното настаняване;</p> <p>— идентифицира, когато е целесъобразно, микрорегионите в неравностойно положение или сегрегирани квартали, в които общностите са в най-неравностойно положение, като се използват вече наличните социално-икономически и териториални показатели (т.е. много ниско образователно равнище,</p>			<p>Министерството на регионалното развитие е водещата институция за изпълнение на целите по приоритет "Подобряване на условията на живот".</p> <p>Стратегията идентифицира, когато е уместно тези микро-региони в неблагоприятно положение или сегрегирани квартали, в които общностите са най-нуждаещите се, като се използват вече наличните социално-икономически и териториални показатели, както е описано в областните стратегии за интегриране на ромите до 2020 г. и в общинските планове за действие за периода 2013 -2014</p> <p>Осигурява се тясното сътрудничество и постоянен диалог с ромското гражданско общество, регионалните и местните власти. Стратегията и планът за действие са подготвени с широкото участие на ромски неправителствени организации и експерти, както и гражданските</p>
--	--	--	--	--	---

			<p>дългосрочна безработица и т.н.); — включва солидни методи за наблюдение, с които да се оценява въздействието на действията за интегриране на ромите, както и механизъм за преразглеждане, чрез който да се адаптира стратегията;</p> <p>— е замислена, изпълнява се и се наблюдава в тясно сътрудничество и постоянен диалог с ромското гражданско общество, регионалните и местните органи.</p> <p>;</p>			организации.
9.3. Здраве: Наличие на национална или	Приоритет на ос 3	Частично	Въведена е национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване,	Да	Национална здравна стратегия 2014-2020 http://www.mh.government.bg/Articles.aspx?lang=bg-BG&pageid=472&home=true&categoryid=6530	Националната здравна стратегия и плана за действие за нейното изпълнение съдържа координирани мерки за подобър достъп на всички хора

<p>регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.</p>			<p>която съдържа:</p> <ul style="list-style-type: none"> — координирани мерки за подобряване на достъпа до здравни услуги; — мерки за стимулиране на ефективността в здравния сектор чрез внедряване на модели за доставка на услуги и инфраструктура; — система за мониторинг и преглед. 			<p>и мерки за стимулиране на ефективността на сектора, както и адекватна система за мониторинг</p>
			<p>Държавата-членка или регионът са приели рамка, определяща ориентировъчно наличните бюджетни ресурси и разходоэффективно съсредоточаване на ресурси в приоритетни потребности от здравеопазване.</p>	<p>Не</p>	<p>Одобрената стратегия включва координирани мерки за подобряване на достъпа до здравни услуги; мерки за стимулиране на ефективността в здравния сектор чрез въвеждане на модели за предоставяне на услуги и инфраструктура; съдържа рамка за мониторинг и преглед, определяне на индикативни наличните бюджетни ресурси, както и разходно-ефективно съсредоточаване върху приоритетните нужди на здравеопазването.</p>	

<p>10.1. Преждевременно напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременно напускане на училище в границите, предвидени от член 165 ДФЕС.</p>	<p>Приоритет на ос 1 Приоритет на ос 2</p>	<p>Да</p>	<p>— Въведена е система за събиране и анализ на данни и информация относно преждевременното напускане на училище на съответните равнища, която:</p> <p>— предоставя достатъчна база от данни за разработване на целенасочени политики и наблюдава настъпващите промени.</p>	<p>Да</p>	<p>Регистър на движение на деца и ученици www2.mon.bg/adminrs/login.html</p>	<p>Започвайки от учебната 2012/2013 година, се въвежда веб-базиран регистър на движението на децата и учениците, който следи броя на учениците в детските градини, общи и професионални училища, културни училища и специализираните училища. Процесите на записване на децата и учениците, се прехвърлят към друга форма на образование и напускане на образователната система са вписани в регистъра. Данните се въвеждат от училищата и са отразени в регистъра в реално време. Експерти от МОН, на РИО на МОН, публични администрации, както и директорите на училища и детски градини да имат достъп до регистъра.</p>
			<p>Въведена е стратегическа рамка на политиката относно преждевременното напускане на училище, която:</p> <p>— се основава на</p>	<p>Да</p>	<p>Стратегия за намаляване дела на ранно напусналите ученици http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/strategies/documents/strategy_napusnali_obr_sistema_2013-2020.pdf Десетилетие на ромско включване и Национален план за действие 2005-2015 http://www.nccedi.government.bg/upload/docs/Nacionalen_plan_de_kada_2005_2015.pdf</p>	<p>Стратегията се основава на доказателства, покрива съответните образователни сектори, включително развитието в ранна детска възраст и профилактика адреси, интервенционните и компенсационни мерки и включва всички съответни</p>

		данни; — включва в обхвата си съответните образователни сектори, включително развитието в ранна детска възраст, насочена е по-специално към най-уязвимите групи, изложени на най-висок риск от преждевременно напускане на училище, включително хора от маргинализирани общности, и позволява да се предприемат подходящи мерки във връзка с превенцията, интервенцията и компенсиратето; — включва всички сектори на политиката и заинтересовани лица, които могат да подпомогнат борбата срещу преждевременното	Национална стратегия за интеграция на ромите (2012-2020) http://www.nccedi.government.bg/upload/docs/strategy_integration.pdf Стратегия за побразователна интеграция на децата и учениците от теническите малцинства http://www.nccedi.government.bg/upload/docs/strategy_integration.pdf Национална стратегия за учене през целия живот http://www.minedu.government.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/strategies/documents/strategy_LLL_2014-2020.pdf Национална стратегия за младежта (2010-2020) http://www.mon.bg/left_menu/strategies/	сектори на политиката и заинтересовани страни Като се вземат предвид демографските нужди, нуждите на инфраструктура за предотвратяване на преждевременното напускане на училище са оценени и включени в една дългосрочна стратегия за инфраструктурата на мрежата, за да се гарантира ефективност и устойчивост
--	--	---	--	--

			напускане на училище.			
10.2. Висше образование: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени от член 165ДФЕС.	Приоритет на ос 2	частично	<p>Въведена е национална или регионална стратегическа рамка на политиката в областта на висшето образование със следните елементи:</p> <ul style="list-style-type: none"> — при необходимост мерки за увеличаване на броя на следващите и завършващите висше образование, които: <ul style="list-style-type: none"> — увеличават броя на следващите висше образование сред групите с ниски доходи и други слабо представени групи със специално внимание към уязвимите хора, включително хора от маргинализирани общности; — намаляват 	Не		

			процента на отпадналите/повишават процента на завършилите;			
			<p>Мерки за повишаване на пригодността за заетост и на предприемачеството ,които:</p> <p>— насърчават развиването на „напречни“ умения, включително на предприемачество, в съответните програми за висше образование;</p> <p>— намаляват разликите между половете от гледна точка на академичния и професионалния избор.</p>	Да	Национална стратегия за младежта (2013-2020), Одобрена с решение на Министерски съвет от 10.06.2010, откъс от Протокол № 35.	

9.2 Описание на действията за изпълнение на предварителните условия, отговорните органи и графика¹⁴⁰

Таблица 25: Действия за изпълнение на приложимите общи предварителни условия

Общи предварителни условия	Критерии, които не са изпълнени	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
<9.2.1 type="S" maxlength="500" input="G" PA=Y "SME" >	<9.2.2 type="S" maxlength="500" input="G" PA=Y "SME" >	<9.2.3 type="S" maxlength="1000" input="M" PA=Y "SME" >	<9.2.4 type="D" input="M" PA=Y "SME" >	<9.2.5 type="S" maxlength="500" input="M" PA=Y "SME" >

¹⁴⁰

Таблицы 25 и 26 включват само приложимите общи и тематични предварителни условия, които изобщо не са изпълнени или са изпълнени частично (вж. таблица 24) към момента на представяне на програмата.

Таблица 26: Действия за изпълнение на приложимите тематични предварителни условия

Тематични предварителни условия	Критерии, които не са изпълнени	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
<9.2.1 type="S" maxlength="500" input="G" PA=Y "SME" TA- "NA">	<9.2.2 type="S" maxlength="500" input="G" PA=Y "SME" ТП- "NA" >	<9.2.3 type="S" maxlength="1000" input="M" PA=Y "SME" ТП- "NA" >	<9.2.4 type="D" input="M " PA=Y "SME" ТП- "NA" >	<9.2.5 type="S" maxlength="500" input="M" PA=Y "SME" ТП- "NA">
4.1 Действията са извършени за насърчаване на рентабилни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и рентабилни инвестиции в енергийна ефективност при изграждането или обновяването на сгради.	Тези действия включват: - Мерки за осигуряване на минимални изисквания са налице, свързани с енергийната ефективност на сградите в съответствие с член 3, член 4 и член 5 от Директива 2010/31/ЕО	Действие 1 Актуализиране на законодателството в областта на енергийната ефективност за планиране, изграждане и обновяване на сгради в съответствие с изискванията на Директива 2010/31/Е и Делегирания Регламент на Комисията (ЕС) № 244/2012. Актуализацията ще се основава на резултатите от проект BG161PO001-5.3.01-0076 "Анализи, проучвания и актуализация на законодателството в подкрепа на ОПРР 2014-2020" по Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013 г.	Краен срок за Действие 1: Юни 2014 г.	МИЕ MPP
Здравеопазване 9.3: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168ДФЕС	Държавата-членка или регионът са приели рамка, определяща ориентировъчно наличните бюджетни ресурси и разходоэффективно съсредоточаване на ресурси в приоритетни потребности от	Действие 2 Разработване на нов модел за спешна медицинска помощ Действие 3 Оптимизация на	Срок: Декември 2016 г. Срок: Декември 2015 г	МЗ

граница, която осигурява икономическа устойчивост.	здравеопазване.	болничната помощ		
10.2 Висше образование: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка за увеличаване броя завършващите висше образование и за повишаване качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени от член 165 ДФЕС.	<p>Въведена е национална или регионална стратегическа рамка на политиката в областта на висшето образование със следните елементи: — мерки за увеличаване на броя на следващите и завършващите висше образование, които:</p> <ul style="list-style-type: none"> — увеличават броя на следващите висше образование сред групите с ниски доходи и други слабо представени групи със специално внимание към уязвимите хора, включително хора от маргинализирани общности; — намаляват процента на отпадналите/повишават процента на завършилите; 	<p>Действие 4</p> <p>Приемане на Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014-2020</p>	Срок: Май 2014	МОН

РАЗДЕЛ 10 НАМАЛЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ ЗА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

(Позоваване: член 96, параграф 6, буква в) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Резюме на оценката на административната тежест за бенефициентите и когато е необходимо — на планираните действия за намаляване на тази тежест, придружено от ориентиrowъчен график за тяхното изпълнение

<10.0 type="S" maxlength="7000" input="M" decision=N PA=Y>

Намаляването на административната тежест за бенефициентите е хоризонтален приоритет, който ще бъде във фокуса на вниманието на Управляващия орган, не само на етапа на подготовка на програмата и процедурите за нейното изпълнение, но и през целия период на изпълнение.

Основните фактори, които създават административна тежест са идентифицирани и в рамките на програмен период 2007-2013 г., като се полагат значителни усилия за тяхното преодоляване. Основният извод, който се налага е, че е необходимо да се постигне баланс между ефективния контрол върху изразходването на средствата от фондовете на ЕС и намаляването на административната тежест при управлението и изпълнението на оперативните програми.

През програмен период 2007-2013 г. бенефициентите по ОПРР за пръв път изпълняват проекти, финансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС. Административната тежест за бенефициентите бе сред основните фактори за забавените темпове на изпълнение на програмата в началото на многогодишния период. Оценката на административната тежест в периода 2007-2013 показва, че са допуснати следните фактори влияещи негативно на цялостното функциониране на системата:

- Разходите, предвидени за контрол, като човешките ресурси и време, не са съобразени, като цяло с възможния финансов риск. Това заключение е потвърдено и в рамките на междинната оценка на изпълнението на ОПРР 2007-2013, където е отразено, че административните изисквания следва да са пропорционални на потенциалния риск на интервенцията.
- През периода 2007-2013 тежестта, дължаща се на административните процеси (например предварителния контрол на обществените поръчки, извършвани от бенефициентите) значително възпрепятства плащанията в планираните срокове. Съществува необходимост от по-обстойна оценка на риска и пропорционалност и баланс в системата на проверки на базата на съществуващия риск за конкретния проект/бенефициент. Въведената система на 100 % контрол и дублиране на финансовата проверка от регионалните и централните структури на УО е до известна степен проблематична. Тежестта в тази област може да се редуцира, чрез рационализация на процеса на верификация на исканията за плащания и избягване на припокриването между проверките, извършвани от регионалните отдели и централните структури на УО. Възможност за

опростяване на системата се крие в делегирането на правомощия за част от финансовите проверки само на регионалните структури на УО.

- Небалансираният брой на проверките на място във връзка с междинните плащания също са сред факторите водещи до висока административна тежест за бенефициентите през периода 2007-2013. Възможна е редукция на административната тежест в тази сфера, чрез намаляване броя на проверките на място за всеки проект, като се разчита в по-голяма степен на оценката на риска.
- В периода 2007-2013 ОП „Регионално развитие” предоставя подкрепа, както чрез схеми за конкретни бенефициенти, така и чрез схеми на конкурентен подбор. Предвид характера на мерките по програмата, бенефициенти по отделните схеми са публични институции и основно общини, при което подходът с прилагане на схеми за конкурентен подбор се оказва, част от факторите за увеличаване на административната тежест за бенефициентите, поради завишените изисквания при подготовката на пакета документи за кандидатстване. Този подход доведе и до допълнителен негативен ефект на небалансирано алокиране на помощта на териториално ниво, в зависимост по-скоро от капацитета на служителите на дадена община, а не на нуждите на общината и нейните жители от гледна точка на постигане на устойчив и балансиран растеж.

На базата на гореописаните констатации водещи до завишена административна тежест са предприети мерки за редуциране на тежестта, които вече са въведени и ще се прилагат и по отношение на периода 2014-2020, както следва:

- Извършена оптимизация на процесите с цел ускоряване на верификацията:
  - използване на външна експертиза за осъществяване на инвеститорски контрол при проверки на място;
  - използване на външна експертиза за юридически услуги, водещо до ускоряване процеса на обработка на сигнали за нередност;
  - Оптимизиране на структурата на УО, чрез структуриране на сектор „Нередности” и сектор за предварителен/последващ контрол за по-фокусиран и ефективен контрол и по-бърза и ефективна обработка на досиетата;
- Извършена оптимизация на процесите в етапа на кандидатстване:
  - Обединяване на етапите на административна оценка и оценка на допустимостта, увеличен е минималният срок за набиране на проектни предложения за инфраструктурни проекти
  - Въвеждане на задължение за предварително публично обсъждане на насоките за кандидатстване.

През периода 2014-2020 ще се предприемат допълнителни мерки за постигане на оптималния баланс между ефективния контрол и ограничаването на административната тежест. Предвиждат се следните конкретни мерки:

- По-широко застъпване на форми на подкрепа, алтернативни и/или допълващи безвъзмездната финансова помощ. Значителна част от

средствата по програмата ще се предоставят, чрез финансови инструменти, в чиито цикъл на управление изискуемите документи и процедурите са значително по-облекчени;

- По-широко ще бъдат използвани възможностите за прилагане на единни ставки по отношение на непреките разходи;
-
- В рамките на процедурите по предоставяне и отчитане на финансовата помощ няма да се изискват документи, които вече са предоставени и са валидни;
- Безвъзмездна финансова помощ от приоритетните оси за техническа помощ ще може да се предоставя и чрез бюджетни линии основаващи се на одобрен от УО финансов план, които се актуализират на годишна база, вместо кандидатстване чрез проекти със съответната документация;
- Въвеждане на административен процес за решаване на спорове между УО и бенефициентите за опростяване на механизма и съкращаване на сроковете - административно обжалване на актовете, което ще намали обжалването по съдебен път и едноинстанционно съдебно обжалване;
- електронно отчитане и подаване на проекти.

В допълнение към описаните по-горе мерки, при ОПРР 2014-2020 ще се приложи подхода на предварително определяне на конкретни бенефициенти по програмата, както и финансиране на предварително дефинирани проекти в рамките на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. Така значително ще се облекчи тежестта за бенефициентите по отношение на разработване на проектни предложения и ще се предотврати разпиляването на административен ресурс за подготовка на множество проекти, част от които остават нефинансирани поради липса на ресурс по съответната схема.

Редуциране на административната тежест ще се търси и в посока облекчаване на изискванията за осигуряване на финансовия ресурс от бенефициентите за префинансиране/съфинансиране и обезпечаването на авансовите плащания.

Всички планирани дейности свързани с цялостното управление и изпълнението на ОПРР, вкл. *намаляване на административната тежест* ще бъдат разписани в процедурния наръчник за управление и изпълнение на Програмата и системите за управление и контрол.

РАЗДЕЛ 11 ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ

(Позоваване: член 96, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

11.1 Устойчиво развитие

Описание на конкретните действия, с които при избора на операциите се отчитат изискванията за опазване на околната среда, ефективно използване на ресурсите, смекчаване на изменението на климата и адаптация към него, устойчивост при бедствия, както и превенция и управление на риска.

<13.1 type="S" maxlength="5500" input="M" decision=N>

Финансираните проекти по ОПРР 2014-2020 ще бъдат одобрявани само след положително решение/становище по проведени процедури по реда на Закона за опазванена околната среда и Закона за биоразнообразието.

Съответствие на ОПРР 2014-2020 с насоките за интеграция на политиката по околна среда (ПОС) и политиката по изменение на климата (ПИК)

В изпълнение на новите изисквания за интеграция на ПОС и ПИК във фондовете на ЕС за следващия програмен период, ОПРР 2014-2020 прилага принципа на интегриране на ПОС и ПИК в процеса на програмиране чрез избора на тематични цели и инвестиционни приоритети попадащи в областта на околната среда и климата.

Конкретно, чрез своите мерки, ОПРР 2014-2020 допринася за изпълнение на следните интервенции от насоките:

Интервенция 1. „Необходими интервенции за по-добро управление на водите за постигане на по-добър екологичен статус, по-висока ефективност на този ресурс и справяне с последствията върху водите от изменението на климата”:

По Направление 1.9. „По-ефективно използване на водите, вкл. екоиновации, нови технологии в областта на водите и методи в областта на оценките на състоянието, мониторинга и управлението, пречистването на водите”. ОПРР 2014-2020 ще има принос по това направление, когато става въпрос за мерки, които са част от ремонта и реконструкцията на сградите обект на финансиране по ОПРР 2014-2020.

Интервенция 3 „Необходими интервенции за действия по климата: енергийната ефективност и ВЕИ”:

По Направления 3.1. „Повишаване на енергийната ефективност, вкл. смяна на горивната база в: 3.1.1. публични сгради (държавни и общински), 3.1.2. в жилищни сгради и 3.1.3. в здравни и социални заведения (търговски дружества) ОПРР 2014-2020 допринася чрез Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие”, Приоритетна ос 2: „Регионална образователна инфраструктура” и Приоритетна ос 3: „Регионална здравна инфраструктура” и Приоритетна ос 4 Регионална социална инфраструктура изпълнението на мерки за енергийна ефективност прилагани в публични и жилищни сгради, обект на финансиране от ОПРР 2014-2020.

Интервенция 4 „Необходими интервенции за действия по климата: подобряване качеството на въздуха и намаляване емисиите на парникови газове”:

По Направление 4.1. Изпълнение на мерки за подобряване на качеството на атмосферния въздух: 4.1.1. Подновяване и разширяване на системите за устойчив градски транспорт, и 4.1.2. „Други мерки, съгласно общинските програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на установените норми”, ОПРР 2014-2020 допринася чрез приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие” и изпълнение на дейности свързани с развитие и подобряване на интегриран градски транспорт.

По направление 4.5. „Реконструиране и модернизиране на пътната и улична мрежа, както и тротоарните настилки на територията на населените места; изграждане на велоалеи” ОПРР 2014-2020 допринася чрез приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие” с дейности за подобряване на градската среда в рамките на определените зони за въздействие в ИПГВР.

11.2 Равни възможности и недопускане на дискриминация

Описание на конкретните действия за насърчаване на равните възможности и предотвратяване на дискриминация на основата на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация по време на подготовката, разработването и изпълнението на оперативната програма и по-специално във връзка с достъпа до финансиране, като се отчитат потребностите на различните целеви групи, изложени на риск от такава дискриминация, и по-специално изискванията за осигуряване на достъпност за хората с увреждания.

<13.2 type="S" maxlength="5500" input="M" decision=N>

Прилагането на принципите на равенство между половете, недискриминация и достъпност са залегнали в българската законодателна и институционална система и касаят всички сфери на социалния живот, включително заетост, образование и обучение, здравеопазване, имуществено състояние, социална защита, достъп до социални услуги, икономически дейности и др. Тези принципи са спазени и при подготовката на ОПРР 2014-2020. Общата рамка, гарантираща спазването на тези хоризонтални принципи, включва: Конституцията на Република България (чл. 6); Законът за защита от дискриминация; Законът за интеграция на хората с увреждания; Националната стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 г.; Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете за периода 2009-2015 г.; Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г.

ОПРР 2014-2020 предвижда специални мерки за насърчаване на равните възможности и недискриминиране. Всички подприоритети и приоритети на програмата, насочени към строителство, ремонт и реконструкция на сгради, както и мерките за подобряване на градската среда включват задължителна хоризонтална дейност „Подобряване достъпа за хора с увреждания до

гореспоменатите сгради”.

Предприемането на мерки за осигуряване на достъпна среда за хора с увреждания, чрез разработване и въвеждане на механизъм за реализация на политика на достъпна среда на различни нива, ще повишат значително възможностите на икономически неактивното население, както и заетостта на хората със затруднена мобилност или живеещи в селски, планински или отдалечени райони заложи в Дългосрочната национална стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020г., като осигурява съответствие и с Конвенцията за правата на хората с увреждания.

Програмата има силна насоченост към социалното включване, като следните приоритети ще допринесат конкретно за постигане на целта за намаляване на бедността и социално включване:

Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

Приоритетна ос 3 „Регионална здравна инфраструктура”

Приоритетна ос 4 „Регионална социална инфраструктура”

При изпълнение на тези направления на оперативната програма ще бъдат залагани специални критерии по отношение на групи в риск от социална изолация.

В съответствие със Становището на ЕК относно разработването на споразумение за партньорство и програми в България за периода 2014—2020 г., в програмата е отделено специално внимание на Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, както и на деинституционализация на услугите за деца в риск и възрастни хора с увреждания.

Принципите на равните възможности и не-дискриминация ще бъдат спазвани при сформирание на комитет за наблюдение и оценителни комисии и при изпълнение на всички проекти, финансирани от ОПРР 2014-2020.

11.3 Равенство между половете

Описание на приноса на оперативната програма за насърчаване на равенството между мъжете и жените и — където е целесъобразно — описание на уредбата, с която се гарантира отчитането на социалния аспект на пола на ниво оперативна програма и ниво операции.

<13.2 type="S" maxlength="5500" input="M" decision=N>

ОПРР 2014-2020 ще гарантира равните възможности между мъже и жени, както и интегрирането на аспекта на равнопоставеността между половете в изпълнението на дейностите, съфинансирани по програмата. Всички приоритети и дейности в оперативната програма се основават на принципа на равенство и липса на дискриминация.

ОПРР 2014-2020 съдържа адекватни мерки за интегриране на принципа за равенство на половете в изпълнението, мониторинга и оценката. Потенциално

приносът на ОПРР 2014-2020 би могъл да се изрази в интервенциите свързани с образователна инфраструктура и техническа помощ, като в същото време следва да се отчете, че ОПРР 2014-2020 е програма за инвестиции в инфраструктура.

С подписването на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ бенефициентите се задължават да прилагат принципа на равните възможности при изпълнението на техните проекти. Те представят на управляващия орган на програмата информация за броя на създадените в резултат на изпълнението на проекта нови работни места за мъже и жени. Изпълнението на посочените задължения на бенефициентите е обект на проверки на място.

Всички проекти по ОПРР 2014-2020 ще включват описание на мерките за насърчаване на равенството между половете и недопускане на полова и друга дискриминация.

РАЗДЕЛ 12 ОТДЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ

12.1 Големи проекти, които ще бъдат изпълнявани в рамките на програмния период

(Позоваване: член 96, параграф 2, буква д) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Таблица 27: Списък на големи проекти

Проект	Планирана дата на уведомление/подаване година, тримесечие	Планирано започване на изпълнението година, тримесечие	Планирана дата на завършване година, тримесечие	Приоритетни оси/инвестиционни приоритети
<12.1.1 type="S" maxlength="500" input="S" decision=N>	<12.1.2 type="D" input="M" decision=N >	<12.1.3 type="D" input="M" decision=N >	<12.1.4 type="D" input="M" decision=N >	<12.1.5 type="S" " input="S" decision=N >

12.2 Рамка на изпълнението на оперативната програма

Таблица 28: Рамка на изпълнението по фондове и категории региони (обобщаваща таблица)

Приоритетна ос	Фонд	Категория региони	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Етапна цел за 2018 г.	Крайна цел (2023 г.) ¹⁴¹		
						М	Ж	О
1	ЕФРР	По-слабо развити региони	Сертифициран и средства	евро	315 434 409,77			788 914 738,90
1	ЕФРР	По-слабо развити региони	Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/годишно	70 118 039			175 368 169

¹⁴¹ Целевата стойност може да бъде представена като общо количество (мъже + жени) или разпределена полове.

1	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метра	2 346 818			5 869 492
1	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Обща площ на рехабилитираната земя	хектари	65,2			163,0
1	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	60 393			151 045
	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Рехабилитирани жилища в градските райони	жилищни единици	474			1 186
	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Брой жители, ползващи подобрени здравни услуги	лица	132 113			330 420
2	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Сертифициран и средства	евро	45 229 940,93			112 933 685,23
2	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	94 359			235 603
3	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Сертифициран и средства	евро	28 777 826,51			71 056 361,76

3	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Брой жители, ползващи подобрени здравни услуги	лица	1 491 281		3 682 175
4	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Сертифициран и средства	евро	17 291 281,95		43 228 204,87
4	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Брой на подкрепените обекти на социалната инфраструктура в процес на деинституционализация	обекти	38		95
5	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Сертифициран и средства	евро	44 308 909,99		108 070 512,18
5	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Ръст в очаквания брой посещения на подпомогнатите обекти на културното или природното наследство и туристически атракции	посещения/година	87 600		213 659
6	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Сертифициран и средства	евро	65 725 784,74		165 347 884,63
6	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Обща дължина на реконструиран и или модернизирани пътища	километри	267		672,9

7	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Сертифициран и средства	евро	8 727 234,21			16 750 929,39
7	ЕФР Р	По-слабо развити региони	Площ на укрепени свлачища	квадратни метра	745 310			1 430 538

12.3 Съответни партньори, участващи в подготовката на програмата

<12.3 type="S" maxlength="10500" input="M" decision=N>

Работната група за разработване на ОПРР 2014-2020 г. включва представители на следните ведомства и организации:

Сертифициращи органи, Министерство на финансите

- Държавен фонд „Земеделие“ – Сертифициращ орган на разходите по ОП за развитие на сектор „Рибарство“ и Програмата за развитие на селските райони”
- Дирекция „Национален фонд“, Министерство на финансите;

Одитиращи органи, Министерство на финансите

- Изпълнителна агенция «Одит на средствата от Европейския съюз» - Министерство на финансите

Министерски съвет

- Кабинет на заместник-министър председателя и министър на правосъдието
- Дирекция „Стратегическо развитие и координация”
- Дирекция „Координация по въпросите на ЕС”
- Дирекция „Програмиране на средствата от ЕС”
- Дирекция „Оперативна програма „Техническа помощ”
- Национален съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси
- Дирекция „Вероизповедания”

Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията

- Дирекция „Координация на програми и проекти”

Министерство на икономиката и енергетиката

- Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност”
- Дирекция “Туристическа политика“
- Дирекция „Маркетинг, реклама и информация в туризма“
- Дирекция “Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие“
- Дирекция „Инвестиции, иновации и предприемачество“

- Агенция по обществени поръчки

Министерство на околната среда и водите

- Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“
- Изпълнителна агенция по околната среда

Министерство на труда и социалната политика

- Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти”
- Агенция по заетостта
- Агенция за социално подпомагане
- Държавна агенция за закрила на детето
- Национален съвет за интеграция на хората с увреждания

Министерство на финансите

- Дирекция „Оперативна програма „Административен капацитет”
- Дирекция „Национален фонд”
- Дирекция „Икономическа и финансова политика”
- Дирекция „Международни финансови институции и сътрудничество”

Министерство на земеделието и храните

- Дирекция „Развитие на селските райони”
- Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
- Държавен фонд „Земеделие” – Разплащателна агенция

Министерство на образованието и науката

- Дирекция „Държавна собственост и обществени поръчки”

Министерство на здравеопазването

- Дирекция „Международни проекти и специализирани донорски програми”

Министерство на културата

- Дирекция „Координация на програми и проекти”

Министерство на младежта и спорта

- Дирекция „Инвестиционна политика и управление на собствеността”

Министерство на вътрешните работи

- Дирекция „Координация на борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз (АФКОС)”
- Дирекция „Международни проекти”

Министерство на инвестиционното проектиране

- Дирекция „Правила и норми за проектиране в строителството”
- Дирекция „Благоустройство”
- Дирекция „**Финанси и управление на собствеността**”

- Агенция по геодезия, картография и кадастър“

Министерство на регионалното развитие

- Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“
- Главна дирекция „Стратегическо планиране на регионалното развитие и административно-териториално устройство”
- Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество”
- Дирекция „Благоустройство и проекти”
- Дирекция "Обновяване на жилищни сгради"
- Дирекция „Водоснабдяване и канализация”
- Агенция „Пътна инфраструктура”

Национален статистически институт

- Дирекция „Статистика на околната среда, инфраструктурата и регионите”

Агенция за обществени поръчки

- Дирекция „Методология, анализ и контрол на обществените поръчки“

Регионални съвети за развитие

- Регионален съвет за развитие – Северозападен район
- Регионален съвет за развитие – Северен Централен район
- Регионален съвет за развитие – Североизточен район
- Регионален съвет за развитие – Югозападен район
- Регионален съвет за развитие – Южен Централен район
- Регионален съвет за развитие – Югоизточен район

Представители на академичната общност

- Българска академия на науките
- СУ „Св. Климент Охридски”
- Университет по национално и световно стопанство
- Университет за архитектура, строителство и геодезия
- Технически университет – София

Неправителствени организации

- **Група 1 „Социални организации”**
- Сдружение „Форум гражданско общество”
- Национална пациентска организация
- **Група 2 „Екологични организации”**
- Фондация „Информация и природо защита”
- Алианс за околна среда
- Асоциация на еколозите от общините в България

- Българско дружество за защита на птиците (БДЗП)
  - Сдружение „За земята”
  - Фондация „Енергийна агенция Пловдив”
  - **Група 3 „Организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата”**
  - СНЦ „Институт за Европейски ценности”
  - Агенция за развитие на човешките ресурси
  - Агенция за устойчиво развитие и евроинтеграция – Екорегioni /АУРЕ/
  - **Група 4 „Организации, работещи в сферата на политиките за развитие”**
  - Сдружение за партньорство и подкрепа на гражданската активност „Болкан асист”
  - Сдружение „Национална мрежа за бизнес развитие”
  - Българска асоциация на консултантите по европейски програми
  - Бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия – Русе
  - Българска асоциация на агенции за регионално развитие (БАРДА)
  - Фондация „Европейски институт”
  - Агенция за регионално икономическо развитие – Стара Загора
  - Фондация „Регионални инициативи”
  - Български съвет за устойчиво развитие
  - Българска асоциация за геопространствени информационни системи
  - Агенция за икономическо развитие – Варна
  - **Група 5 „Други организации, чиято дейност има отношение към тематичните цели и мерки”**
  - Фондация „Подслон за човечеството”
- Други**
- Национално сдружение на общините в Република България
  - Български съюз на частните предприемачи „Възраждане”
  - Конфедерация на работодателите и индустриалците в България
  - Асоциация на индустриалния капитал в България
  - Българска търговско-промишлена палата
  - Българска стопанска камара
  - Съюз за стопанска инициатива
  - Конфедерация на независимите синдикати в България
  - Конфедерация на труда „Подкрепа”
  - Българска агенция за инвестиции
  - Комисия за защита от дискриминация

- Българска православна църква
- Католическа църква в България
- Национален съвет за интеграция на хората с увреждания (секретариат – МТСП)

ПРИЛОЖЕНИЯ (качени в системата за електронен обмен на данни като отделни файлове):

- Проект на доклад за предварителната оценка с резюме (задължително)
(Позоваване: член 55, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)
- Документация за оценка на приложимостта и изпълнението на предварителни условия (когато е целесъобразно)
- Становище от националните организации по въпросите на равенството по точки 11.2 и 11.3 (когато е целесъобразно) (Позоваване: член 96, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)
- Резюме на оперативната програма, предназначено за гражданите (когато е целесъобразно)